

Az elátkozott ház

Írta: Fekete Tivadar

Hogyha nemes, nemzeti és vitéz Leszkay András uram, aki külsejének választékos eleganciája és viselkedésének uri tónusa alapján inkább zseninek látszott, vagy valami mintagazdaság kisebbfajta csákmátéjának, mintsem színigazgatónak, s valami csoda folytán kikelve siriából és egy ilyen ködbe boruló, permetező őszi eső hétköznapi este, elcsúszna az aradi színházi bérház előtt, nem hinne a saját szemének. Végigsimítaná a homlokát és megkérdezné a legelső utába kerülő embert:

— Tessék kérem nekem megmondani: vajjon Aradon vagyunk-e, vagy nem?

És ezen a kérdésen nem is lehet csodálkozni. Vannak városok, amelyek szívükbe zárnak egy-egy épületet. A hideg kövekből meleg, éltető, virágoztató termékenység árad. A szürke malter megszinesedik. A téglák a mult napfényében ragyognak, olyan finom, rózsaszínű sugárban, mint az augusztusi alkonyat. Hideg kövek, szürke malter, sárga téglák: ha beszélni tudnának, milyen gyönyörű legendát mondanának el a színházi épület multjáról. Ő, nem egyedül magáról a színházról, amelynek nemcsak híre és nemcsak a bársonya kopott meg, de megfakult, ugylátszik, a jövője is: — hanem az egész épülettömbről, úgy ahogy állt, bent a város testében, ahogy állt, lüktetett, dobogott és fényt, életet és kulturát sugározott bele a vak aradi éjszakába.

Az élet néhai Zempléni bátyánk kávéházában indult el, amely az 1880-as évektől kezdve tempóban lendült odáig, hogy nyugodtan lehetne a város előkelő társadalmi központjának nevezni. Itt ébredt a magyar színházi kultúra, innét lártak próbára a színészek, ha reggeliztek, vagy ha nem reggeliztek. Itt lehetett megtalálni minden aradi nevet, ha véletlenül nem ült a hivatalában, vagy nem dolgozott a maga egyéni mesterségének esztergapedijánál. Ennek a kávéháznak tanrendje és menetrendje volt. Mindenki tudta, hogy akit keres, milyen időben található a Városi Kávéházban. Itt volt a tanrend, minden névre vonatkozóan, aki Aradon számított, de volt menetrend is, mert tudták, hogy ki mikor jön és ki mikor megy el, mint ahogy a vonatról tudják, percnyi pontosságig...

Délelőtt ebben az épületben zajlott a közzgazdaság, üzleti asztalok alakultak, itt beszéltek meg a tőzsdei terveket és árakat, itt tárgyaltak a nemes konkurrenciaról. Itt született a Lloyd.

Reggel hat órakor Aradon itt kelt fel a nap. Reggel három órakor itt nyugodott le. Aradnak nem az ég, hanem a színházépület lüktető, csillogó, mozgalmas épülete jelentette a felkelő és a lenyugvó napot.

Elmondjuk-e, hogy mit jelentett az épület irásik traktusában a színházi kultúra, elmondjuk-e, hogy egy uralkodó ült a páholyban, amikor megnyitották és visszavetítették a színeszettörténelmi tény, hogy Leszkay, Krecsányi és az akkor még ifjú Szendrey szállították a nagy magyar színházaknak a legmaradandóbb tehetségeit? Kiragyoztak a színházi bejáró lámpái, meleg gardrób és meleg nézőtér, piros bársonya ölelte magához a régi Aradot, a színházat és a kávéházat léha dolognak tartván, Arad pénzügyi, ipari és kereskedelmi korifeusai ugyanebben az épületben, a Lloyd asztalainál beszéltek meg az aktuális gazdasági kérdéseket... Élet volt — sugják a kövek, sűrű a malter, zörgik a téglák — büszke vitalítással, tervekkel, kulturával, árammal telített ritmus!

Nem lehet hát csodálni, ha a megelevenedett Leszkay András nem ismer rá a saját hajlékára. Hónapok óta kong a színház, a kávéház vak redőnyei és bánatos kirakatai inkább egy koporsólelakat emléket ébresztik az emberben, mint a régi elegáns Városi Kávéház szimbolumát. Itt már visszaadták a színházjegyeket, itt már pergott az árverési dob, itt már licitáltak a fotelekre és ebből a gyönyörű, Arad történelmével eltérhetetlen szálakkal hozzászőtt épületben cikázó ötletek helyett cikázó patkányok szaporodnak. Nekünk mindegy, hogy ki a bérlője a kávéháznak és talán az is mindegy, hogy ki vezényli az ideai színészek seregét — mi csak azt látjuk, hogy ebből az ün-

A királyi találkozó hétfőn tartják meg Károly király dunai jachtján

Károly király és Boris bolgár király találkozója — Titulescu nyilatkozik balkáni utjáról — A Balkán szerepe a középeurópai béke biztosításában — Madgearu Bucurestibe érkezett és nyilatkozik a párisi tárgyalások eredményeiről

Bucurestiből jelentik: Károly király és Boris bolgár király találkozója hétfőn fog megtörténni. Károly király szombaton este elutazott Sinaiából Balcicba, ahol édesanyja, *Mária özvegy királyné vasárnap ünnepli születésnapját*. Vasárnap este a király udvari vonaton Ilisavici udvari marsall és Puiu Dumitrescu titkár kíséretében Giurgiuba utazik, ahol már várja a Stefan cel Mare nevű királyi jacht. Giurgiuban csatlakozik a királyhoz Titulescu külügyminiszter is. A király és kísérete a Stefan cel Mare hajón Ruszcsuk irányában halad, ahonnan ugyanabban az időben vele szembe jön a bolgár király jachtja, amelyen a bolgár király kíséretében Musanoff bolgár miniszterelnök is jelen lesz. A két hajó Zimnica közelében találkozik egymással. Itt a bolgár király átszáll a román gőzösre, amelyen Károly király ebédet ad vendégei tiszteletére, majd ebéd után megkezdődnek a tanácskozások a két király, valamint a bolgár miniszterelnök és Titulescu külügyminiszter között.

Titulescu Középeurópa békéjéről

Az egész világ közvéleménye és főképpen a politikai élet feszült érdeklődéssel kísérte egyebként Titulescu külügyminiszter balkáni utját. A külügyminiszter különvonata tegnap este érkezett vissza az országba. A temesvári állomáson a város vezetői, továbbá a magasrangú katonai és polgári személyiségek fogadták Titulescut, akit a határtól kezdve Radulescu Savel külügyi alminiszter is elkísért. A balkáni ut eredményéről, illetve az uton szerzett benyomásokról Titulescu, aki feltűnően jókedvűnek látszott, az alábbi érdekes felvilágosításokat adta munkatársunknak:

— Most befejezett utazásom válasz volt több hivatalos meghívásra. Barátom, *Tevfik Rüşdi* bey török külügyminiszter meghívott Ankarába, hogy a román-török barátsági szerződést, amelynek megkötése ügyében már régebben tárgyaltam vele, irjam alá. Ugyancsak meghívott kaptam *Musanoff* bolgár és *Kaldaris* görög miniszterelnöktől is. A meghívásokat elfogadtam. Kötelességemnek tartottam azonban, hogy utamat Varsón keresztül kezdjem meg, ahová *Beck* lengyel külügyminiszter hívott meg. Varsói tartózkodásom alatt megállapítottam, hogy ez a szövetséges és barátságos ország még szorosabbá tette a régi barátságot Romániával. Kedves kötelességet teljesítettem, amikor Belgrádban infor-

rosfejlődési, városgazdasági és szociális szempontból annyi igazi érték van, hogy nem szabad megvárni, amíg elkopik a jóakarát. Sürzősen segítségére kell sietni ennek a huszonnégy embernek, mert ettől a huszonnégy családtól eltekintve arról van szó, hogy az elátkozott palota megelevenedjen. Próbáljuk felgyújtani a Városi Kávéház csillárjait, próbáljuk végre meggyújtani a színházi hall effektív és szimbolikus fátylójait — elő a fátylakkal — és tegyünk csodát: hátha ebből az elátkozott palotából — mint a gyermekmesékben — a jóakarát, a hozzáértést és az Arad sorsát szívón viselő városi politika varázsvesszejével még egyszer Tündérországot teremthetünk!..

máltam jugoszláv kollegámat különböző megbeszéléseimről.

— A balkáni tartós béke megszervezése a legnagyobb mértékben érdekli a kisantantot — folytatta a külügyminiszter — hiszen nem szabad elfelejteni, hogy Románia és Jugoszlávia földrajzi helyzeténél fogva érdekelve van a Balkánon. *Minél jobban van megszerveve a béke a balkánon, annál inkább van az megalapozva Középeurópában is.*

Kérdésünkre kijelentette a külügyminiszter, hogy a román-orosz viszonyt igen jónak látja. Ankarai felköszöntője során — mondotta — kedves kötelessége volt kiemelni azt a tény, hogy az orosz külügyi népbiztos nagy mértékben hozzájárult a békéhez a támadó fogalmának pontos körülírásával.

Itt írjuk meg, hogy *Madgearu* pénzügyminiszter ma délután 5 órakor érkezett Bucurestibe, ahol a kormány tagjai várták a pályaudvar perronján. A pénzügyminiszter még Bucurestibe való megérkezése előtt a vonaton fogadta a sajtó képviselőit, akiknek elmondotta, hogy a francia kormány már előzőleg tárgyalta a külföldi hitelezőkkel a külügyminiszterium előzetes előkészítés alapján és így előre megállapítható volt az egyezmény létrejötte. A külföldi hitelezőknek le kellett mondaniuk arról, hogy 51 millió franknyi esedékes összeget teljes egészében megkapják. Le kellett mondaniuk arról is, hogy a népszövetségi paktumot a kormány betűről-betűre végrehajtsa, el kellett ismerniük, hogy

a költségvetésnek egymilliárd 300 ezer lej-jel való csökkentése elkerülhetetlenül szükséges,

hozzá kellett járulniuk ahhoz, hogy a belföldön elhelyezett értékpapír kötvényeknek más elbírálás alá kell esniük, mint a külföldieknek.

A konverziós adósságok rendezése

Megállapodás jött létre a konverziós adósságok rendezésére fordított 900 millió lej felhasználására is és a külföldi hitelezők hozzájárultak produktív célokra történő beruházásokhoz.

— Ha többet is adtunk — folytatta a pénzügyminiszter — térvbe vett 20 százaléknál, más eredményekkel elértük, hogy a költségvetés egymilliárd 300 millió lejjel csökken s így a 23 és fél milliárdos költségvetés 22 milliárdra redukálódott.

Huszonnégy aradi család sorsa függ Aradváros vezetőségének döntésétől

Mit kívánnak a hatóságilag lezárt Városi Kávéház egykori alkalmazottai? — Meg kell adni a mindennapi kenyeret a huszonnégy aradi pincércsaládnak

Komoly figyelmet érdemlő beadvány fektetnek már napok óta Aradváros vezetőségének asztalán. A beadványt ma délelőtt huszonnégy régi, közismert aradi vendégipari alkalmazott deputációja sürgette meg a városházán: nem történt-e fölötté döntés? Nem, nem történt, — hangzott a válasz. A polgármester ur csak délelben érkezik haza Bucurestből.

A beadványban a Városi kávéháznak egykori alkalmazottai tisztelettel hozták a városvezetés tudomására, hogy úgy Hoffmann Ottó, mint a kávéház bérletében jogutóda: Hagyó József, a jelenlegi bérlő,

felhatalmazták a minden kereset nélkül álló egykori személyzetet, hogy mindaddig, amíg a városvezetés nem tud dönteni a Hagyó-Hoffmann között felmerült üzleti ellentétük ügyében, saját kezelsükben megnyithassák ennek a régi aradi kávéháznak helyiségeit

és ezután szerezhessék meg családjaiknak a mindennapi betevő falat kenyeret.

A Városi kávéház ügye idestova már háromnegyed éve húzódik, anélkül, hogy végre is felnyílhatnának a város szívében álló kávéház lezárt, sőt lepecsételt ajtóit. Azzal, hogy a kávéházi helyiség zárva van, senki sem nyerhet, de mindenki veszít: a tartozások, a költségek szaporodnak és a város ténylegesen károsodik, mert elesik a hatalmas helyiségek után részére

járó bérjévedelmtől. Az egykori kávéházi személyzet számára még külön katasztrófát jelent a hatóságilag lepecsételt kávéházi ajtó, mert minél tovább marad zárva, annál illuzóriusabbá válik huszonnégyüknek mintegy 370.000 lejes munkabér-követelése a bérlő-tulajdonossal szemben. A tél maholnap itt van a nyakunkon és huszonnégy nagy aradi család nem tudja, mit hoz számára a holnap. Nem tudja, hogy lesz-e számukra holnap, holnapután bevető falat kenyér.

Mindez a sok, mélységesen komoly, egzisztenciális probléma a városvezetéstől függ. Tagadhatatlan, hogy a város vezetői —

Harc Ford és az USA kormánya között

Amerikai aranybevásárlások újabb fejleményel

Newyorkból jelentik: Az USA kormánya és Ford közötti harc újra kiújult, aminek következtében kormányrendelettel eltiltottak minden közhivatalt Fordkocsik, vagy alkatrészek vásárlásától. Ezenkívül november 7-ig végső haladékat adtak Fordnak az újjáépítési törvény rendelkezéseinek teljesítésére s ha eddig nem hajlik meg az autókirály, minden napi mulasztásért súlyos börtön- és pénzbüntetés vár rá.

Itt írjuk meg, hogy a dollár hivatalos árfolyama felett egy magasabb, u. n. piaci árfolyam alakult ki. A kormány állítólag e külföldi árfolyamokat is a hazai árfolyamokhoz akarja szabályozni és ezért történnek az aranyvásárlások, Roosevelt egyébként három és félmilliárd új hitelt akar a parlamenttől kérni a munkanélküliség leküzdésére.

Az amerikai újjáépítési hitelintézet az arany árfolyamát ma unciánként 31 dollár 82

Ha szereti egészségét, **FERMENT-ECETTEL** savanyít Kapható mindenütt.

ha akarják — minden további nélkül megadhatják a kávéházi személyzetnek azt a jogot, hogy a nagy jogi harc eldőltségig a kávéház üzembelhelyezése és saját mindig ellenőrizhető kezelésiük útján, olcsó árakkal és mintaszerű rendben megnyithassák az üzemet. Nem szabad elfeledni azt sem, hogy amikor a városvezetés erkölcsileg köteles rá, hogy megmentesen huszonnégy aradi családot a legnagyobb téli nélkülözésektől, anélkül, hogy maga értele bármilyen összeget is áldozni volna kénytelen, ugyanakkor megnyitja ajtaját egy olyan helyiségnek is, amely számos intellektuális munkanélküli számára nyújthat még melegeket a tél zord tolymáján. Értesüléseink szerint Aradváros vezetősége a jövő hét folyamán veszi tárgyalásra a Városi Kávéház egykori személyzete beadványának ügyét, amely felett bizonyára az emberiség szellemében hozza meg döntését.

centben állapította meg. Ez az ár 135 shillingnek felel meg, tehát 5 shillinggel magasabb a világgiazi árnál.

Jubileuma alkalmából

ünnepelték Ciorescu szigurancafőnököt

Ma este a Lovasberényi vendéglő helyiségében ünnepelte Ciorescu Tache szigurancafőnök huszonöt esztendő működésének jubileumát. A közszeretettnek örvendő főnököt a ritka jubileuma alkalmával számosan keresték fel gratulációikkal és a baráti vacsorán, amelyet tiszteletére rendeztek, igen nagy számban jelentek meg kartársai, tisztelői és barátai. A vacsora végeztével többen köszöntötték fel Ciorescu Tachet, aki meghatott hamon válaszolt az üdvözlésekre. Ciorescu Tache szigurancafőnök egyébként hétfőn utazik el két hónapi szabadságra.

Német és francia

nyelvet kitűnően bevált módszerrel olcsón tanít:

PUY LEONKA, volt Batthyány-ucca 7. sz. 4054

Gyarmati vérengzés

Irta: NÉMETH KÁROLY.

Előkelő külsejű, ötven év körüli, körszakállas uriember állt meg a körüti ház előtt. Óvatosan körülnézett és amikor meggyőződött róla, hogy üldözött valóban sikerült lerázni nyakáról a forgalmat minduntalan leállító villanyrendőrök jövőtől, hirtelen besietett a ház kapuján, felrohant az első emeletre és becsöngetett a lépcsőházi ajtón, amelyen diszkrét kis felírás jelezte, hogy ez a hely itt az Első Budapesti Magyar Pinkerton Magányomozó Iroda.

A tekintélyes uriembert az iroda legbelső szentélyében maga, az első magyar Pinkerton, Prehuda Mátyás fogadta, hosszasan és suttogva tanácskoztak, ami után végül is a nagy magyar Pinkerton behívatta a kis magyar Pinkerton, névszerint Tóth Pistát, első és legkedvesebb segédjét.

— Fiam, — szólt Prehuda Mátyás, — ez az uraság egy nagyarányú gyarmati csempészési ügy kibogozásával bízott meg bennünket és én rögtön rád gondoltam. Gyarmati csempészek hihetetlen mennyiségű tüzkövet csempésznek át nap-nap után a határon, és ennek tulajdonítható többi közt, hogy például nálunk is megbukott a legális tüzköskereskedelem, mert a város tele van lasslegényekkel, akik az emberek fülebe duruzsolják utonutfélen, hogy: „Tüzkövet tessék, tüzkövet tessék!” Nem mondják ki a Tűz szót, nehogy a rendőrök és egyéb hivatalos emberek meghallják, mi folyik itt világos nappal. A tüzkö: exotikus országok terméke és gyarmati csempészek főkereseti forrása, Pista fiam, — fejezte be a magyar Pinkerton, — vedd a kalapodat és felöltödet, indulj azonnal a gyarmati utazás halaszthatatlan. Itt van egy ötvenpengős-ne spórolj a pénzsel.

A kis magyar Pinkerton feicsóvála nézegette az ötvenest, majd tétován megkérdezte:

— Melyik az a gyarmat, ahová én pénzt nem kimélyek, eljutok ezzel az ötvenessel?

— Hát fiam, — magyarázta a nagy Pinkerton, — nekünk, magyaroknak csak három gyarmatunk van: Fehérgyarmat, Füzesgyarmat és Balassagyarmat, Te Balassagyarmatra méssz.

Igy is történt: Tóth Pista a hatvani gyorsal nyomban nekivágott a gyarmati expedíciónak és a fáradságos utvonalon uboító szakaszát sikeresen abszolválva a hírhedt gyarmati vicinálissal meg-

szállt a Koronában. Hogy fel ne ismételék, jól sikerült álnevet vett fel: Tóth István helyett Horváth Józsefnek írta be magát a vendégkönyvbe.

Három napi megfigyelés után az ötvenesből elszórt egy huszas: Tóth István, alias Horváth József attól kezdve vigyázott, hogy ne szórja az eddigi tempóban a pénzt. Feltett szándéka volt ugyanis, hogy az expedíció költségvetésében feltétlenül megtakarít egy tizedet, de legalább egy harmadat.

A negyedik nap alkonyatán kétséget kizáróan megállapította, hogy megbízóját, a tekintélyes uri embert félrevezették, ő maga hamis nyomon járt, mert a gyarmati csempészek öt évvel ezelőtt végleg likvidáltak a tüzköskereskedelmet.

Tóth István szomorúan, letörtén sétált a városka főútcáján, zúgó agyában számok kavargtak, kismenük és fröccsök tulzott árai. Gondolta, közli majd megbízójával, hogy a vidék drága, és így majd mégis csak marad néhány pengő a költségvetésében.

Ebben a pillanatban különös felfedezés döbben tette meg. Az egyik meredek, hegyremászó mellékúccácska vízlevezető árkára tévedt pillantása: az árokban rózsaszínű víz csörgedezett, amely, amint feljebb nézett, mind sötétebbörösbnek látszott. Az uccán nem volt egy teremtet lélek: Tóth István fedezte fel nyilvánvalóan elsőnek a megdöbbentő jelenséget.

A mellékúccán nekivágott a hegyoldalnak, követte az árkot és néhány perc múlva már nyilvánvaló volt, hogy vér, de legalább is vérrrel megfestett víz folyik abban. Még néhány lépés feléle és Tóth István már azt is tudta, honnan csordogál az áruló bűnjel. Egy nagyon ápolott villa kertjéből, a kerten át húzódó vízlevezető árokból torkolt bele a hegyi ucca fő-árába.

— Itt gyilkosság történt, — állapította meg magában a detektív, — még pedig a vérbőségre való tekintettel, alighanem tömeggyilkosság és a tettesek most takarítják el a nyomokat.

A villából még csak halk nesz sem szűrődött ki: a csendben dolgozó tetteseken kívül tehát odabent már nincs élő lény.

A detektív körülnézett, majd habozás nélkül átvette magát az embermagasságu kökerítésen. Nyomban észrevette, hogy kissé eltulozta a nyomozás első lépését, amennyiben pár lépéssel odább, tárva-nyitva állt a kapu: a gyilkosok a

nagy sietségben elfelejtették azt bezárni. Ez az elgaloppozás most már óvatosságra intette a detektívet, éppen ezért elővette revolverét és felhúzott kakassal indult tovább a kertben. Elérkezett a villához. Sehol teremtet léleknek nyoma. De bizonyos volt, hogy odabent javában folyik a kegyetlen munka, mert a véres patak itt, forrása közelében, rendkívül bőségesen és sebesen csörgedezett. A patak útját követte tehát.

Megkerülte a villát, amelynek leeresztett redőnyei semmit sem árultak el a falak mögé rejtőzködött borzalmakról. A villának hosszú hátsó trak tusa volt, ennek fala mellett csörgedezett az iszonyatos patak, a patak mellett lépkedett óvatosan és némi borzongással a detektív. Végre elérte a traktus végét, itt a patak jobbra fordult, és néhány lépés után a traktus másik falánál visszafelé kanyarodott. A detektív a fal szegletének lapult, onnan leste: mi történik. Nem kellett soká várnia: néhány perc múlva a falmenti nyitott ajtóból egész dézsára való gözölgő vörös folyadékot öntött ki egy ismeretlen, pillanatra kinyuló, vériszamos, nagy, hatalmas, szőrös kéz az árokba.

A detektív nem habozott tovább. Feltartott revolverrel, kemény léptekkel az ajtó felé indult, ahonnan most már néhány rekedt, durva férfihang szűrődött ki. Ugy látszik, nagyjában már végeztek munkájukkal; elégedett, vadallati röhögés hangzott fel hirtelen.

A detektív az ajtó felé ugrott és már éppen rá akart rivallni a tettesekre, hogy adják meg magukat a törvény nevében, amikor az elébe táruló látványtól megdermedt ajkán a szó. Sok mindent látott már életében, de ehhez hasonló még nem. Városi ember léte, fogalma sem volt arról, mi történhetik és a valóságban mi történik a vidéken.

Bent a konyhában két rettenetesen véres henteslegény szorgoskodott a kegyetlen munkán: óriási bárdokkal vagdosták az oldalszalonnákat, törték a csontokat, aprították a kolbásznak valót, és a tüzhely nyílt lángján, kísérteties lobogásban olvasztották a hájat. Ez volt hát a maga megdöbbentő egészében az ugynevezett disznótor, amelyet a detektív csak a budai kiskocsmák pengőhúszas, kisadagjából ismert.

Tóth István egyetlen gyarmati expedíciója ezzel be is fejeződött. Elhatározta, hogy exotikus ügyeket a jövőben nem vállal.

Schalom Asch-est

október 29-én este 9-kor

az Iparos-Olthonban

Kasztner Rezső,**Fekete Tivadar,****Dr. Reicher Jenő, Chilewitz Hermann**

Belépti-díj nincs.

részvételével az Aviva-Barisszia rendezésében.

A jeruzsálemi véres események**Eddig ötven halottja van a zavargásoknak -- Kirabol-
ták és lerombolták a jeruzsálemi zsidó üzleteket**

Jeruzsálemből jelentik: Egész Palesztina a tegnapi véres események hatása alatt áll. Mint megállapítást nyert, az arab nacionalista agitátorok már napok óta bejárták az országot, felkeresték a legkisebb arab falut is és izgatták az egyre növekvő zsidó bevándorlás és az azt elősegítő angol hatóságok ellen. Ennek a megszervezett izgatásnak és ellenállásra való felhívásnak az eredménye volt a jaffai véres összeütközés, amelyről újabban még a következőket jelentik:

Csütörtökön és pénteken ezrével vonultak Jaffába az arabok, hogy a zsidó bevándorlás elleni tiltakozógyűlésen résztvegyenek. Az izgatott hangulatra való tekintettel az angol megbízott a gyűlést nem engedélyezte. Amikor a tilalom köztudomású lett, az arabok vezérelt Jaffa egész területére általános sztrájkot rendeltek el, amelyre a tömeg százszázalékosan be is tartott.

Ezután mintegy 5000 főnyi nacionalista tömeg tüntető felvonulást rendezett,

amelyen a zsidókat és az angolokat gyalázó dalokat énekeltek. A tüntetők át akarták vágni a belváros előtt rögtönzött drótszöveget, amikor hirtelen jövés dördült el, amely annyira felizgatta az arabokat, hogy a rendőrökre vetették magukat. Ekkor következett be a véres összeütközés, melynek nem 40, hanem

újabb jelentések szerint 50 halottja és több, mint 200 sebesültje van.

Késő este újabb arab támadásra számítottak, amely azonban elmaradt. A környék egész helyőrségét Jaffába vezényelték. A mai napon egyébként az is megállapítást nyert, hogy az arabok ellenállása nem korlátozódik Jaffára, hanem az egész országra kiterjed. A véres események ma Haifában ismétlődtek meg, ahol a felkelők az uccán több automobilt akartak birtokukba venni. A rendőrség ekkor fegyverét használta és több felkelőt agyonlőtt.

A tegnapi és mai zavargások sebesültjeinek száma olyan nagy, hogy a kórházak már mind megteltek, a sebesültek nagyrésze nem kapott helyet és magánosoknál kellett őket elhelyezni. A tegnapi tüntetések során

a zsidó üzleteket a legtöbb helyen lerombolták

és mindenkit megverték, aki nem tartott a zavargókkal. Még az asszonyok is résztvettek a verekedésekben. Damaskusban nagy feltűnést keltettek a véres események hírei és az arabok tiltakozó tüntetést rendeztek. A jaffai zendülés miatt egy egyiptomi repülőrajt rendeltek Jaffába és a helyőrséget is megerősítették. Tel-Avivban is izgalmas események játszódnak le. Haifában a tömeg a jaffai áldozatokért bosszút akart állani, a karhatalom a levegőbe lött, mire sikerült a rendet helyreállítani. Nablusban az arabok és a karhatalom között lejátszódott összetűzésnek egy halott és sok sebesült áldozata van.

Ejfel után érkezett jelentés szerint a pa-

A mentőtársulat Timisoara

közi, hogy a mentősorsjáték folyó évi december hó 10-ére megállapított húzási napja az új törvény értelmében nem halasztható el, sőt a sorsjegyek eladása is csak november 28-ikáig lehetséges, mivel az addig el nem adott sorsjegyeket a prefekturán le kell adni. Azért mindenki siessen sorsjegyeket beszerezni! 3805

lesztinai arabok felkelési mozgalmának központja mára Jaffából Haifába helyeződött át. A város előtt mintegy 2000 főnyi felfegyverezett arab jelent meg azzal a céllal, hogy kiszabadítja az arab végrehajtó-bizottság letartóztatott tagjait a vizsgálati fogságból. Hosszabb tüzharc után a karhatalomnak sikerült visszaverni a felkelőket, akik teherautók és a közelben levő épületek mögött barrikádozták el magukat. A felkelők később a rendőrség épületét támadták meg, ahol erős tüzharc fejlődött ki az arabok és az angol rendőrség között. A harc áldozatai között egy halott és 35 sebesült van, akik közül husznak az állapota súlyos.

Jeruzsálemben az arabok általános sztrájkot proklamáltak, üzleteik a város egész területén zárva vannak.

Nablusban a tömeg megostromolta a fogházat és kiszabadította a letartóztatásban volt foglyokat. Itt a rend fenntartására egy skót high-lander volt kivezényelve, arról azonban még nem érkezett híradás, hogy ezek beavatkoztak-e a harcba. Az angol hatóságok megkezdték az önkéntes rendőrök toborzását, minthogy a rendelkezésre álló fegyveres erő nem látszik elegendőnek a közrend és közbiztonság fenntartására.

Külföldön nagy jelentőséget tulajdonítanak a magyar államférfiak bulgáriai látogatásának**Gömbös Gyula magyar miniszterelnök és kísérete megérkezett Budapestre — Ünneplések minden állomáson — A külföldi sajtó a bulgáriai látogatásról —**

Budapestről jelentik: Gömbös Gyula miniszterelnök és kíséretének különvonata délután 3 óra 25 perckor futott be a Keleti-pályaudvarra, amelyet erre az alkalomra virágokkal és zászlókkal díszítettek fel. A fogadáson óriási tömeg jelent meg. A magyar kormányférfiak utja hazafelé valóságos diadalut volt, mert Gömbösöket minden nagyobb állomáson küldöttség várta, amely melegen ünnepelte a magyar miniszterelnököt, a külügyminisztert és kíséretének tagjait.

Amikor a különvonat befutott a Keleti-

pályaudvarra, a zenekar a Himnuszot játszotta. Gömbös Gyula a pályaudvar előtt felállított emelvényhez ment a tömeg lelkes ujjongása közben. Itt Kornis volt államtitkár üdvözölte Gömbös Gyulát, Kánya Kálmánt és kíséretüket, majd ezután a magyar miniszterelnök lépett az emelvényre és rövid beszédet mondott. Megköszönte a fogadtatást, majd először a török és bolgár nép testvéri üdvözlését tolmácsolta Magyarországra számára.

Hangsúlyozta, hogy Magyarország évekig hátat fordított a Keletnek, holott ő már évek óta hirdeti, hogy a magyar nemzetnek délen és délkeleten igen fontos érdekei vannak. Mindenütt teljes megértéssel találkozott és

Összeesett Martos Ferenc dr. új daljátékának bécsi bemutatóján

A „Szerelmi álm” előkészületeinek izgalma miatt Martos szélütést kapott

Bécsből jelentik: Tragikus szerencsétlenség érte Martos Ferenc dr. aradi származású magyar író. Martos pénteken este, bécsi bemutató előadásán féloldali szélütést kapott és súlyos állapotban a szanatóriumba szállították. Az ötvennyolc éves író nagy izgalommal készült Liszt Ferencről szóló „Szerelmi álm” című daljátékának bécsi bemutatójára. Martos dr. fiával együtt érkezett Budapestre az előadásra és darabja sorsa annyira a szívében fektet, hogy rendkívül izgatottan várta a függöny felgördülését. Már jóval az előadás kezdete előtt nem tudott uralkodni idegein és amikor végre felgördült a függöny, olyan rosszul lett, hogy alig tudott uralkodni magán. Mégis kitartott a páholyban, mert végig akarta nézni operettjét, háromnegyed kilenckor azonban, amikor az előadás már javában folyt, hirtelen elsápadt és halotthalvány arccal összeesett páholyában. Barátai orvost hívtak, aki megállapította, hogy dr. Martost féloldali szélütés érte. A levegőn a neves író kissé magához tért, de beszélni nem tudott és csak érthetetlen szavak hagyták el száját. A tragikus szerencsétlenség általános részvétet keltett színházi és művészi körökben. A Fürth-szanatóriumban, ahová dr. Martost be szállították, megállapították, hogy nyelvbénelése van. Állapota már kielégítő. A kritika megállapítása szerint a „Szerelmi álm” dr. Martos egyik legjobb librettója.

Külföldön nagy jelentőséget tulajdonítanak a magyar államférfiak bulgáriai látogatásának

akik látták a nemes lelkesedés megnyilatkozását egy Ankarában, mint Szófiában, azok megértik, hogy ezen az uton tovább kell haladni és ez az ut kiszélesíthető. Tudja, hogy sokan kritizálták az utazását, de erre nem sokat ad.

— Én nyugtalan vérű vagyok — folytatta beszédét — és ezért nem hagyhatom a magyar tetterőt aludni. Az ut nehéz, de le fogjuk győzni a fátalalmakat és akarunk előtt a poklok kapui is le fognak dőlni.

A sok ezer várakozó imponánsan ünnepelte a miniszterelnököt. Gömbös Gyula ezután nagynehezen a tömegen keresztül eljutott autójához és több száz autó kíséretében lakására hajtatott.

A külföldi sajtó élénken foglalkozik a magyar miniszterek bulgáriai látogatásával és főképpen a meleg fogadtatást és a látogatás során kihangsúlyozott barátságot és meleg egyetértést emelik ki a külföldi lapkommentárok. A Reuter-ügynökség megemlíti, hogy arra nem volt még példa, amit Mussanoff miniszterelnök tett: egészen a határig kísérte el vendégeit.

CORSO-MOZGO mai műsora: VOLT EGYSZER EGY MUZSIKUS!

Vidám operett sok dallal és humorral.
Szöke Szakáll Verebes Ernő
Maria Sörensen Victor de Kowa
Trude Berliner
A 3 órai előadás 8, 12, 16, 20 lejes helyárakkal!
Gratis 1 csomag Kandia „Pix” kóstoló.
Ma d. e. 11 órakor MATINÉ!
Két film egy műsorban!
REDL EZREDES! Nagy kém! m. Theodor Loos,
Lil Dagover és AUTOTOLVAJOK! Kalandortűz
Harry Piel.
JEGY LEI 8.— plus 2.—

Hölgyeim és uraim!

Várjuk a 48 óras hegyaljai szüreteléssel egybekötött

4-ik Nefeletts szüreti bála

A FEHÉR-KERESZTBE november 4-én és 5-én Belépő-díj 20 lela munkanélküli ifjuság javára.

TEMESVÁRI MINTAVÁSÁR

Ünnepélyes keretek között megnyílt a temesvári árumintavásár

A kormány képviselője a mintavásáron — Az aradi hatóságok is képviseltették magukat — Diszközgyűlés a Kamarában

Temesvár, ez a tempós, amerikai lélegzetű, izorgalmas és előkelő város, ismét bizonyítékát adja annak, hogy nivója, szelleme, kultúrája és vállalkozási kedve: — ennek az országnak a város-történelmében első helye, biztosítanak számára. Az a mintavásár, amely ma ünnepi külsőségek között, arányaiban meglepő, tartalmában végtelenül gazdag, rendjében, rendszerében és felépítésében, de elgondolásában is mélyreható dokumentuma egy élni, fejlődni és dolgozni tudó városnak és ország-résznek, a jövő számára is utmutató lehet. Utmutató lehet minden városnak, demonstráció azoknak a városoknak is, amelyek talán önkéntlenül a demoralizáló visszaesésében elfeledkeznek arról, hogy a céltudatos gazdasági, ipari és kereskedelmi energiái az élni akarás optimista megnyilvánulásai gyakran az európai horizont első vonalába emelhetik a legmesszebb és legcsöndesebb vidéket is.

Am Temesvár sohasem volt csendes város. Lärmája persze nem a nagyhangú kiabálás, nem a melletverő önhittség zavaros kakofóniája, hanem a munka, a gyár, a termelés gyönyörű koncertje, szirénák bugása, teherautók püffögése, villanyosok csilingelése és friss ötletek csattogó elektromos árama. Köszöntjük Temesvárt a szombat reggel ünnepélyes külsőségek között megnyílt Árumintavásár megnyitása alkalmából! Örömmel üdvözöljük a vásárkapuk megnyitásának lélekemelő pillanatát, mert ez a pillanat annak jele, annak időjelzője, hogy az erdélyi és bánági kereskedelem, az erdélyi és bánági ipar eleven életet él és egyre szívósabb, egyre izmosodóbb akarattal élni akar a jövőben is!

Gafencu kereskedelemügyi alminiszter a mintavásár megnyitásán

Ünnepélyes keretek között nyílt meg ma délelőtt a temesvári árumintavásár. Mára a kora reggeli órákban özönlött a közönség a mintavásár területére, a sörgyár egész környékét valóságos megszállták az érdeklődők. Mindenfelé sürgős-forgás uralkodott, egymásután futottak be a különvonatok, amelyek a látogatók újabb tömegét ontották a nagyvárosiasan lüktető temesvári uccákra. Politikai, közéleti és társadalmi előkelőségek egész sora érkezett meg, hogy az ünnepélyes megnyitón résztvegyen.

A józsefvárosi pályaudvaron Temesvár előkelőségei várták a reggeli vonattal érkező Gafencu kereskedelemügyi minisztert, aki a kormány képviselőjében érkezett meg Temesvárra. Baran Coriolan dr. prefektus és Gábor Livius dr. főpolgármester vezetésével, az összes polgári hatóságok megjelentek az állomáson. A kiállítást rendező Kereskedelmi és Iparkamara nevében dr. Baltescu János kamarai elnök és Grigore Jon főtitkár vettek részt a fogadtatáson. A Bucuresti, majd az Arad felől érkező vonatokból Gafencu miniszter után, egymásután szállottak ki a vendégek: Comsa Gergely dr. aradi görög keleti püspök, Harsescu, Tintareanu, Cerchez miniszteri vezér-

A temesvári Árumintavásár új épületi, kiállítási helyiségei, egész lendületteljes és dekoratív koncepciója eredményteljes kifejezője az erdélyi és bánági ipar és kereskedelem produktivitásának és versenyképességének. A nagyvonalú keretek között felsorakozó ipari és kereskedelmi front felkészültsége tapsra készlet. Tapsolnunk kell, hogy 1933-ban élve, a devizakorlátozások, kontingentálások nemzetközi csatateret mögött ilyen erősen, ilyen invenciózusan és ilyen friss kedvvel álljunk a harcra a belföldi termelő-frontokon a külföldi, minőségben igen gyakran silányabb, de mindenesetre jóval drágább árukampányokkal szemben.

Ez az a példa, melyet követnünk kell, nekünk, aradiaknak is. A szabadversenynek ez az a küzdőtere, melyen nemcsak tovább kell fokoznunk a versenytempót, de le is kell győznünk, ha másban nem, hát ambícióban, invencióban, koncepcióban régi versenytársainkat, mert így, ezzel a versennyel, ezzel a szívós akarattal használhatunk a legtöbbet Erdély és a Bánág mindörökké összeforrott, egészséges és életrevaló gazdasági életének.

Amikor hisszük azt, hogy a temesvári példa Arad lázát is felszökkenti, örömmel járunk a temesvári mintavásár ragyogó dokumentumai között. Az a város, amely ilyen nemes manifesztációra képes és amely a történelmi lehetőségek Hunyadi-kastély körüli a modern város modern szivdobbanását üti bele az ország vérkeringésébe, egy boldog és nagy-szerű jövő perspektívájába lépett át a mai kiállítási napon.

igazgatók. Ausschnitt Miksa, a romániai nehézipar és pénzügyi élet reprezentatív egyénisége s más előkelőségek sora. Aradról Domán Sándor, a Kereskedők Testületének elnöke, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke és Pacuraru Brutus főtitkár vezetésével, az aradi kereskedők és iparosok népes küldöttsége vettek részt a megnyitáson. Az aradi hatóságokat dr. Lázár Ágoston megyei prefektus és Tatu János alpolgármester képviselték.

Fogadtatás a pályaudvaron

Az előkelő vendégek érkezésénél a pályaudvari fogadtatás alkalmával beszédek nem hangzottak el. A miniszter és kísérete a fogadásukra megjelent temesvári előkelőségekkel előbb reggelizni mentek, majd autón a kamarához hajtottak, ahol diszközgyűléssel nyitották meg a mintavásári programot. A minisztert Baltescu János dr. kamarai elnök üdvözölte, majd Gafencu válaszólt. Válaszában kijelentette, hogy örömmel jött a bán-

Vajda Baba

gyermekruha szalonjában Arad (v. Arpad-tér 5. I. em.) eredeti külföldi modellek érkeztek.

sági kereskedelem és ipar reprezentánsai körébe. Hasonló szellemben szólalt fel Popa Apostol, a kamarák országos szövetségének elnöke. Az üdvözlések elhangzása után Baltescu dr. jelentést tett a bánági ipar és kereskedelem elmúlt tíz évről, Jon Grigore főtitkár rendkívül érdekes statisztikai adatokat sorakoztatott fel beszédében a jelentés alátámasztására, majd Totis Rezső belga alkonzul szintén az ipar és kereskedelem helyzetéről beszélt. Az utolsó szónok Pantea, a brailai kamara elnöke volt.

A diszközgyűlés után a közgyűlés résztvevői a mintavásár területére hajtottak. Itt már teljes papi ornátusban várta dr. Comsa Gergely aradi görög keleti püspök, aki nagy papi segédlettel felszentelte és megáldotta a vásárt, majd lelkes beszédben üdvözölte Gafencu minisztert, aki meleg szavakkal válaszolt és kijelentette, hogy a kormány nevében megnyitja a temesvári mintavásárt. A miniszter ezután kíséretével együtt végigjárta a vásár területét, hosszasan időzött az egyes pavilonoknál és dicsérő szavakkal emlékezett meg arról a nagy munkáról, amelyet a vásár megszervezése jelentett.

Aradiak a mintavásáron

Sokezren látogatták meg már az első napon a vásárt, amelyen összesen 53 nagyüzem, 50 kisiparos és 14 kereskedelmi cég vesz részt. Most látni csak, milyen erőteljes munkát végzett a temesvári Kereskedelmi és Iparkamara, élén Baltescu dr. elnökkel és Grigore Jon főtitkárrel, a megszervezéssel és előkészítéssel. Dicséretes tevékenységet fejtett ki Weisz Lajos is, aki a kiállítás főrendezőjének, Grigore Jon főtitkárnak megbízásából szervezte meg a kiállító cégeket.

Az a hatalmas siker, amely már az első napon mutatkozott, beigazolta az illetékes körök előtt, hogy Temesvárnak állandó kiállításra van szüksége. Komoly formában tárgyalnak ma már erről és beavatottak szerint erre a célra legalkalmasabbnak a Leda-gyártelepet találják, ahol két hatalmas, e célnak különösen megfelelő épület áll rendelkezésre, több mint négy holdon fekvő területtel.

Az aradiak közül sokan csak vasárnap és a jövő hét elején tudnak Temesvárra utazni és a mintavásárt meglátogatni. Feltétlenül érdekes élményt jelent mindenké számára. A rendezőség az árumintavásárra 10, 20 és 40 lejes jegyeket, illetve jegyfüzeteket bocsátott ki. A husz lejes jegyek tulajdonosai kedvezményeket élveznek a mozikkban és ötven lej értékű villamosjegyeket vásárolhatnak 27 lejért. A negyven lejes füzetek főként a vidéki közönségnek szólnak, mert vasuti díjkedvezményre jogosítanak, azonkívül a kiállítás egész tartamára szól. Az ötven százalékos kedvezményt oly módon kapja a látogató, hogy *odatéle a teljes jegyet fizeti, visszafelé azonban a mintavásár rendezősége által lebélyegzett jegy felmutatásával már ötven százalék kedvezményvel utazik.*

Drágul a szörme

Neuländernél még olcsó

Arad, Fischer Ellz-palota. 8669

TEMESVÁRI MINTAVÁSÁR

A Westend-gyár keztyűkiállítása

Uzinele Westend kiállítása méltó feltűnést és érdeklődést keltett. Festői szépségben fekszenek a különböző keztyűk, amelyek szép látványosságot nyújtanak. A gyárnak Oravicán és Bocsa Montanán áll telepe és készítményei rendkívüli keresettségnek örvendenek. Ami nem is csodálható, mert a legújabb divatu, nagyszerű minőségű női és férfi keztyűk minden konkurenciát kibírnak. Az Uzinele Westend gyárt: bőrkeztyűt, vad, mosó, konfekció, cipőfelsőrészbőröket és kikészít szőrméket. Minden szükséges anyagot maga a gyár állítja elő, még a festési munkákhoz szükséges különböző festékeket is. Sokan állottak meg a kiállítás előtt. A háttérben a gyár stilizált látképe áll és egy futószalag viszi be az egyik oldalon a bárányokat, míg a másikon a kész keztyűk ömlenek ki.

Ófelsége oravicai látogatása alkalmával megtekintette a gyárat és nagy érdeklődéssel nézte meg a keztyűkészítést. Mihály trónörökös a unyira érdekelte a munka, hogy szinte alig akart eltávozni a gyárból, amely ma Bánság egyik legszámottevőbb vállalata.

Egyesült Lakk- és Festékgár és Kereskedelmi R.-t.

Néhány lépéssel arrább az „Egyesült Lakk és Festékgár és Kereskedelmi r.-t.“ kiállítása kelti fel a figyelmünket. A vállalat ugyan még csak alig egy évtizedes multra tekint vissza, mégis e rövid idő alatt alapos tudományos felkészültsége és modern felszerelése révén minőségű gyártmányaival e viszonylatban az ország vezető gyárává küzdötte fel magát, a melynek gyártmányai azonban ma már minden iparban nélkülözhetetlenek. A Collectern lakkok sokféle alkalmazási módjáról és lehetőségeiről a kiállítás rendkívül szemléltető módon tájékoztat. A háttér a mosható, lugéssaválló „Aquafix“ védjegyű nitrofalilakkal készült, míg az előtérben ügyes csoportosításban fatáblákon, a modern színek valóságos csokrát csodálhatjuk meg.

Természetes, hogy e modern lakkokon kívül a gyár továbbra is állandóan forgalomba hozza a különböző jól bevált Krayer védjegyű lakkokat és zománcokat és háziasszonyaink kedvelt borostyánkő és linoleum Krayer padlólakkkait. A látogatók tömegeinek figyelmét még a többi gyártmányok is felkeltették: a kályhafényesítők, a ruhafestékek, kenőszappanok stb. és bizonyos, hogy a közönség ezentúl mindenütt csak a Cellaetern és Krayer készítményeket fogja vásárolni.

Dr. Pető — Carpinis Bánát (Pl. Jimbollia) téglagyárának kiállítása is sok látogatót vonzott. A gyár **legmodernebb gépjelölésével és évtizedes tapasztalattal előkészített legjobb minőségű egyenletes összetételű, mindenemü káros mellékanyagtól tiszta agyagból gyártja közismerten kedvelt cserépjelölésű téglafajtáit.** Állandóan raktáron: Különbőféle hornyolt cserépek, különféle fajta, géppel és kézzel gyártott falazótéglák és téglakülönlegességek. Drenage-csövek, 5—15 cm. belvílággal. Egyedül erdélyi gyártója a világszerte ismert „Pfeiffer“-féle agyagcellás fűdémteglának. Egyedül gyártója a legmodernebb és minden technikai követelmény tekintetével megismerkedett „B“-rendszerű fűdémteglának.

Fényárban uszít a **Framex villamossági részvénytársaság két standja**, amelyen a cég főkészítményét: a vakító fényt adó Meteor izzólámpát mutatták be. Néhány éve csupán, hogy a Meteor-lámpa megjelent a piacon, amelyet bámulatos gyorsasággal hódított meg. Érdekesek a Sunbeam autólámpák, különösen a ködlámpák és általános szenzációt keltett a Framex-csillár, amely izléses kivitelével és olcsóságával a középosztály kedvencévé vált.

Prymol vegyészeti gyár — Bocsa Montana vegyészeti cikkek egész sorozatával szerepel a kiállításon. Fedőfestékek bőrgyárak részére, különféle speciális feketítők, antilop-dressing, opreturák, politurák, talpzománcok a gyár főtermékei. A Prymol-paszta és ragasztószerek országszerte ismeretesek, ugyancsak közkedveltek a Prymol-parkettfestékek, amelyek tisztán tartják és fényesítik a parkettet. Színes cipők részére az Al-ko színezőolajat gyártják, míg bőrkeztyűk és finom fekete cipők festésére legjobbnak bizonyult az Al-Ko B. feketefestéke. Ujdonságként jelent meg a kiállításon a Pergol-paszta, amelyet pergament-csomagolásban hoznak forgalomba. A cég állandó vásárlói számára értékes díjakat tűz ki.

A mintavásár látogatói körében általános dicsőretek emlékeznek meg a **Lloyd-tavernáról**, ahol a legkitűnőbb konyhát, a legfigyelmesebb kiszolgálással találhatták a vendégek. A taverna étterem kitűnőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy Ófelsége temesvári látogatásai során, mindenkor a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a nagyszerű konyháról. Állandó találkozóhelye a város jó közönségének a Lloyd-taverna, ahol esténként elsőrendű jazz-zene mellett táncol a közönség. A kávéházban nagyszerű cigányzene szórakoztatja a látogatókat. Kedvenc találkozóhelye a Lloyd a bridzsezőknek is. A kávéház és étterem népszerű tulajdonosa, Kémény Béla, egyébként nemrégiben ünnepelte meg 70-ik születésnapját, amely alkalommal Temesvár polgárai közül számosan keresték fel szerencsekívánataikkal.

Schramm, Hüttl és Schmidt r.-t gépberendezések kiállítása

Schramm, Hüttl és Schmidt r. t. — Toplita, gépek és öntvények, valamint készülékek egész sorát állította ki. Mezőgazdasági gépei: ekék, boronák úgy állati, mint motorikus hajtásra berendezve, kukoricamorzsolói és más gazdasági gépei különös érdeklődést keltettek. Öntvényei közül speciálitása a **Godin** szisztémájú higénikus „Toplet“ kályha, de ezenkívül minden más készítmény, amelyet vasöntvényből állítanak elő a közszükséglet számára. A **Schramm, Hüttl és Schmidt r. t.** mindenféle bronztárgyat is készít, valamint apparátusokat rajz, vagy modell után. A gépgyár gépek készítését és javítását vállalja és petróleum-telepek, erdővállalatok és gyárak részére szállít gépberendezéseket. Készítményei között vasuti kocsik, mozdonyok, hajórészek, kazánok, stb. is szerepelnek. A gyár 52 éve áll fenn és jelenleg 400 munkással dolgozik. A hirneves régi céget a most megtartott, bucaresti-i kiállítás alkalmával oklevéllel tüntették ki.

A bánsági vadásztársadalom is reprezentálta magát a vásáron. Lintia tanár, az országszerte ismert ornithologus gazdag, értékes gyűjteményével általános feltűnést keltett. A Bánát területén ejtett ritka példányai, madarak, olyanok is, amelyekre az ember azt hinné, hogy csak a legmagasabb sziklavidéken, vagy egzotikus éghajlat alatt találhatók. A kiállított tárgyak legnagyobb részét a kiváló ornithologus maga ejtette el és tömte ki.

Singer Lily feltűnést keltett nemzeti kézműipari kiállításával. Nemzeti ruhák, ingnemek, hölgyek és gyermekek részére, bluzok, asztali milieuk, terítők, kézimunkák és más himzések teljesen új és modern kivitelben gyönyörködtetik a szemet. Ugyanakkor azonban az antik himzések is reprezentatív módon szerepelnek Singer Lily kiállításán. A látogatók közül már eddig is sokan eszközöltek megrendelést úgy a kiállításon, mint a cég Str. Solderer 5. számú műhelyében.

A „Dura“ szép csillárjai

Duraművek r. t. pavillonja állandóan nagy tömeget vonz. A gyár mindenféle galvánelemet mutat be, úgy zseblámpák mint rádiók céljaira. Csillár-gyára a legizlésesebb kivitelű csillárokat és csillárokhoz szükséges ívegrészeket hoz forgalomba, modern és művészi készítményei uralják a piacot. A Dura-gyár ugyanis az ország legjobb iparművészeivel tervezetti gyártmányait, melyek a világítóipar remekei. A felsoroltakon kívül világítótestek is kaphatók a Duraművek r. t.-nél legjobb kivitelben. A Dura-gyártmányok jó hírűvük folytán különleges érdeklődést váltanak ki a látogatók körében, mert aki szép és izléses lámpákra törekszik, annak feltétlenül gondoskodnia kell, hogy megfelelő világító-eszközöket helyezzen el abban.

Fischmann Lajos-cég — Arad, (Str. Iosif Vulcan 15.) a pankotai butorgyár képviselőjében vesz részt a mintavásáron. A legmodernebb hajlított butorokat mutatja be és a kereskedők már a kiállítás első napján nagyobb megrendelésekkel keresték fel a gyárat. — Ugyancsak a Fischmann-cég képviseli az **Industria Silvica** rétegezett lemezgyárat, amelynek lemezeit kazeinnel állítják elő és ez nemcsak a butoriparban, hanem az építőiparban is nélkülözhetetlen cikk. A lemezekre ugyanis sem a nedvesség, sem a szárazság nem bír hatással. A kiállító cég saját exotikus furni-riai is hatalmas érdeklődést váltottak ki.

Wonka zongoraizem — Str. Joffre 4. beigazolja a mostani kiállításon is, hogy renaissance-át éli. Az 1878 óta fennálló cég a fiatal tulajdonosok kezében folyton fejlődik és mindig újabb meglepetésekkel kedveskedik a közönségnek. A kiállításon a cég egy egészen új szerkezetű zongorával szerepel, amely összcsecsukható és artisztikusan illeszkedik a szoba butorzatához. Dacára ennek a praktikus ujjtáznak, a hangszer nem drágább, mint egy rendes zongora és hangjának csengése a legdrágább külföldi márkákkal is megállja a versenyt.

Rendkívül izléses, fekete-fehér tónusu standján a **Diana-sósorszesz** kiállítása kelti fel a látogatók figyelmét. A kiállítás szemléltető módon mutatja be a Diana-sósorszesz sokoldalú használhatóságát és érzékelteti, mennyire nélkülözhetetlen minden polgári háztartásban ez a szer, amely valósággal fogalomná vált a közönség előtt. Az évtizedek óta ismert Diana-sósorszesznek aig kell reklám, hiszen nincs ember, aki ne ismerne jótékony hatását.

Kalla — Schultz I. halkonzervjei páraállanak

Kalla — Schultz I. — Temesvár, halosztálya különböző halkonzerveket állított ki. Ostsee és Bismarck heringjei országos hirnevek s rendkívüli népszerűségnek örvend speciális svéd majonneszes halsalátája. A Kalla — Bückling pedig győztesen uralja a piacot. A cég egyéb, másfajta gyártmányai: A közismert Pyran-paszta, a folyékony Globol fém tisztító, karácsonyfadíszek, csillagszórók, gyertyák. Kiállítási pavillonja nagy feltűnést keltett.

Fenyő István cinkográfiai Intézetének áruai nagy érdeklődést keltettek. A cég készítményei minden tekintetben felveszik a versenyt a külföldi árukkal. Levelező-lapok, propaganda-füzetek a legkülönbözőbb fajta reklámok, katalógusok, fémcimkék készülnek a cég műhelyében a lehető legjobb és legizlésesebb kivitelben. Külföldi nivót üti meg a Fenyő-intézet saját katalógusa, amelyet oly izlésesen állítottak össze, hogy első látásra megragadja mindenki figyelmét. A Fenyő-kölsét az egész országban előnyösen ismerik és mindenünnen felkeresik megrendelésekkel.

TEMESVÁRI MINTAVÁSÁR

Resicai Uradalmak és Vasművek R.-T.

Az ország egyik legjelentősebb ipari vállalata, amely a termelés minden ágát felöleli. Ilyen nemből az ország egyetlen vállalata, amelyhez hasonló kevés található az egész világon. A vállalat 89.645 holdas erdejéből tűzifát és épületiát termelnek, fűrészgyára nyomában fel is dolgozza ezt az anyagot. Az uradalom területén kőbánya, téglagyár, mésztelep található és faszén is előállítanak nagy mennyiségben. A társaság bányái vasat és kőszén adnak, az utóbbiból desztillálás útján kokszot készítenek. A desztillálás főterméke a fémkoksz. A kátránygyár feldolgozza a kokszüzem kátrányanyagát és impregnálás részére szükséges olajat, kocsikenőcsöt és kátránypapírt állít elő. A porszenet a brikett-telep dolgozza fel elsőrendű briketté.

A hatalmas vasöntőde öntöttvasat produkál az acélművek számára és különböző öntvényeket állít elő. Az acélművek a szokásos acélkészítményeket adják, speciális előállításban és minőségben. A teljesen modernül felszerelt öntőde mindenféle vas vagy acélöntvényt szállít a lehető legjobb kivitelben. A Resicai Vasművek készítményei nemcsak a belföldön, hanem külföldön is különleges hírnevet vívtak ki. Rudvas, fazonvas, élezettvas, Zores-és táblavas készítményei, valamint sinei, traverzei nagy keresletnek örvendenek. Külön üzem állítja elő a tűzmentes anyagokat nemcsak a vállalat szükséglete számára, hanem hatalmas mennyiséget hoznak évenként belőlük forgalomba. A különböző műhelyek felszerelése lehetővé teszi, hogy a földművelést, nemzetvédelmet, tengerészetet, vasutat és szabadkereskedelmet érdeklő produktumokat állítsanak elő, sőt az intenzív termelés következtében el is láthatják ezek szükségletének legnagyobb részét. A társaság tulajdonát képező területén folyó csatornák a kitermelt fa szállítását végzik, majd a hidroelektrikus központba vezetik a vizet, ahol a vállalat összes ágai számára szükséges villamos energiát szolgáltatják. A Resicai Uradalmak és Vasművek Rt. termelőcsoportjai által előállított termékek a következők:

Erdőgazdaság: Épületanyagok, tűzifa, különböző fűrész készítmények, faszén, kockakő, csiszolt- és fazonkő, téglák, homokok, mész és borok.

Bányagazdaság: Vasérc, kőszén (porszen, aprószen, darászen, diószén, darabszen), brikett, fémkoksz, kátrány, impregnáláshoz szükséges olaj, kocsikenőcs, kátránypapír, különböző csavarok, rendes csákányok és kövező csákányok.

Vas- és acélöntődék: Öntöttvas, bugaacél, különböző öntöttvas és acél géprészek, bármilyen fajta hengerelt anyagok, bandázsok, tűzmentes készítmények.

Gépműhelyek: Mindenféle fémkészítmények: hidak, csarnokok, hangárok, kocsikerek, gépek és mechanikus berendezések, villamos gépek, hadianyagok (ágyuk és lövegek), mozdonyok akár személyvonatok, akár tehervonatok számára, bármilyen fajta gazdasági gépek.

Mindezekből megállapítható, hogy a temesvári mintavásár reprezentatív kiállító cége a Resicai Uradalmak és Vasművek Rt., amely sokoldalúságánál, termelésének sokféle valóágazásával méltó arra, hogy az ország iparát a külföld felé demonstrálja. Munkások és hivatalnokok ezreinek nyujtanak keresetet ezek az üzemek, amelyek az államnak százmilliókat fizetnek ki évenként különböző szolgáltatások címén. A fizetések után 83 millió lej adót fizet a vállalat, adók és vámok címén 468 millió 600 ezer lej, yasuti szállításokért 154 mil-

lió 800 ezer lej, úgy hogy az állam jövedelme az UDR-tól évenként átlagosan 800 millió lej tesz ki. 1931-ben majdnem négyszáz különböző üzemmel rendelkezett ez a hatalmas vállalat, amely évenként átlagosan két milliárd lej értékű termelést produkál s majdnem tizenháromezer munkáscsaládnak ad kenyeret.

A mintavásár látogatói csodálattal állanak meg a Resicai Uradalmak és Vasművek Rt. kiállítási csarnokai előtt és rendkívül érdeklődéssel tekintik végig azt a gazdag anyagot, amelyet Románia legnagyobb iparvállalata bemutat. Ugyiszólván alig van olyan területi ág az országban, amelybe valamilyen módon bele ne kapcsolódna az UDR és amelyben ne mutatna fel olyan minőségű produktumot, ami lehetővé teszi, hogy a piacért való nagy versengésben győztesen kerüljön ki.

Kandia cukorka- és csokoládégyár

Sokan keresik fel a Kandia kiállítást. A Kandia Cukorka- és Csokoládégyár nemcsak bányási, hanem országos viszonylatban is számottevő közgazdasági tényező és mint ilyen, a szakmában vezető szerepet játszik. Ezt az előkelő pozíciót a közönség által általánosan elismert jóminőségű gyártmányával, a kor követelményeinek megfelelő izléses és mindenkor modern adjusztálással érte el. Körülbelül 40 évvel ezelőtt létesült a gyár és eleinte egyéni cégként szerényebb keretek között működött, majd 1909-ben a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. kezeltévé vált részvénytársasággá alakult át, amely mindenkor előzékeny és lelkiismeretes kiszolgálásával annyira megnyerte vevőköre szeretetét és megbecsülését, hogy szinte évről-évre szemmel láthatóan fejlődve, alaptökéjét állandóan emelni volt kénytelen. A Kandia ma épp oly jól ismerik a régi királyságban, Bukovinában és Besszarábiában, mint Erdélyben és szűkebb hazájában, a Bánságban, amelynek kiváló minőségű gyártmányaival mindenkor dicsőséget szerzett. Nincsen az országnak még olyan eldugott kis helye, ahol a Kandia savanyu és töltött cukorkái, karamellái, csokoládéja, desszert-bonbonjai ismeretese ne lennének.

Rövid időközönként piacra hozott újdonságaival állandóan felszínre tartja az érdeklődést gyártmányai iránt, ami a vezetés modern szellemét és ruganyos agilitását legjobban bizonyítja. Technikai berendezésének évről-évre modernebb alapon való fejlesztésével, eladási hálózatának az egész ország minden jelentősebb városában való kiterjesztésével, gyártmányai minőségének állandó feljavításával, a külső adjusztálás mind tetszesebb formában való kiállításával és újdonságoknak folytonos piacrahozásával elérte a Kandia, hogy ma az ország minden részében ismerik, becsülik és szeretik.

A mostani kiállításon szereplő cikkeivel a Kandia újból bizonyosságot tett nyugateurópai mérvű fejlettségéről, valamint arról, hogy gyártmányai úgy külső kiállításukra, mint minőségükre kimagaslóan kiválóak.

A Hendl Ödön-cég Aradról precíziós fogaskereket állított ki, amelyet ő egyedül gyárt az egész országban. A különböző dimenziójú fogaskereket táblára szerelték fel, azonkívül más precíziós műszereket szereltek ide, amelyeket egy motor hajt. A tábla felső részén a cég neve szerepel, apró kerekekből kirakva. A kerekek mindegyike külön-külön forog.

Blaha J. és Fia izléses standján feltűnést keltek a cég saját gyártmányú kékkartonjai, amelyeket az egész Bánságban, de Erdélyben is előnyösen ismernek. A minták változatossága mellett a kartonok jó minősége és olcsó ára teszik népszerűvé a Blaha-cég készítményeit. A cég különleges osztálya a kopsfestőde. A látogatók közül sokan álltak meg érdeklődéssel a Blaha J. és Fia kiállítás előtt.

Gyapjuipar R. T.

Dus látnivalót nyujt külön termében a Gyapjuipar R. T., amely rendkívül izléses keretben mutatja be elsőrendű gyártmányait. A legmodernebb női és férfiszövet-újdonságokat, kötött és kötösvött árukat, szalagokat mutatja be a cég, amely megdönti a régi felfogást a külföldi gyártmányok nélkülözhetetlenségéről, felsőbbrendűségéről, izlésbeli különösségéről. A Gyapjuipar női és férfiszövet készítményei minőségben vetekednek a külföldi államokéval, ezzel szemben árban sokkal olcsóbbak. Fonalgvártmányait külön meg kell említeni. A gyár vállalatnak az ország minden nagyobb városában saját fiókjai vannak. Aradon a Serilana-cég lerakata a Gyapjuipar nagyszerű minőségű áruinak, amelyek lassankint mindenütt kiszorítják a drágább és semmivel sem jobb külföldi gyártmányokat.

A Gyapjuipar pavillonjában már az első napon nagyszámu közönség fordult meg és érdeklődéssel figyelte a gyár által felállított szövészék munkáját. A szövészéken ugyanis a látogatók előtt szöttek egy pepitaszínű anyagot. A gyár hatalmas sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy a mintavásár első napján tekintélyes megrendelésekkel keresték fel.

Városi villamosművek

Érdeklődéssel állanak meg a mintavásár látogatói a temesvári városi villamosművek csarnoka előtt. Ebben az elektromos energia alkalmazásának különböző módjait mutatják be. Elsősorban a háztartást érdeklő készülékek kerülnek bemutatásra: porszívó-gépek, parkettafényesítő készülékek, mosógépek, főző-, melegvíztároló, hajszárító stb. készülékek sorozata. Speciális gépek tanulmányozhatók a látogatók az ivvel való hegesztést, a szegcsek iztitását, az acélok melegkezelését s hazai gyártását. Szenzációszámba mennek a különböző precíziós készülékek, a hazai találmányok sora, amelyek alkalmat nyujtanak a közönségnek arra, hogy meggyőződjön, milyen nagy fontossággal bír a közmunkáknál és gyári ellenőrzésnél az anyagvizsgálat. Építőanyagok, fémek, lakkok és szálak anyagok vizsgálatát mutatják be a temesvári villamosművek, amelyek országos hírnevet vívtak ki maguknak ezen a téren.

A villamosművek kiállítása már az első napon meleg közönségsikert aratott és nemcsak szakkörök keresték fel nagy számban a vállalat pavillonjait, hanem laikusok is nagy érdeklődéssel figyelték a bemutatott készülékek munkáját és csodálattal adóztak a gépek elsőrendű kivitelének. Főként háziasszonyok nézték meg nagy tömegben a háztartás céljait szolgáló készülékek bemutatását. Előrelátható, hogy a temesvári villamosműveknek a kiállítás során sikerül népszerűsíteni és intenzívebbé tenni a villamosenergia felhasználását a háztartás különböző ágaiban.

Hermann-mérleggyár, Temesvár. Az ötven éve fennálló Hermann-féle mérleggyár a legkülönfélébb mérlegtípusok hatalmas tömegét vonultatja fel. Vannak itt darumérlegek, melyek egész vagonokat emelnek fel, közvetlen szomszédságukban a speciális patika-mérlegek, amelyek miligrammokkal mérnek, bébi-mérlegek, melyekkel újszülött csecsemő testsúlyát lehet megállapítani, tolsúlyos mérlegek, keverőmérlegek fémöntődék és vegyigyarak számára, konyhamérlegek, mérőkosarak, melyek 30.000 kilós súlyokat könnyedén elbírnak.

Heves jelenetek az aradi ügyvédi kamarában az ügyvédszindikátus megalakítása körül

Arad jogászvilágát egyre jobban foglalkoztatja a tervbevett ügyvédszindikátus megvalósításának problémája. Előrelátható volt azonban, hogy a probléma Arad jogászvilágában számos ellentétet eredményez. Ezek az ellentétek az Ügyvédi Kamara ma délutáni ülésén heves összecsapásban és élénk vitákban nyilvánultak meg.

Az Ügyvédi Kamara tudvalevőleg úgy határozott, hogy tekintettel a felmerült ellentétes véleményekre, az Ügyvédszindikátus problémáját sorozatos értekezleteken vitatja meg. Ma délután 4 óraker tartották meg az első ülést, amelyen, tekintettel a felvetett probléma fontosságára, feltűnő nagy számban vett részt az aradi ügyvédi társadalom. Az értekezleten dr. Moldovan Silvius elnökölt és azon számosan a tervezett Ügyvédszindikátus előnyeit ismertették, míg többen a vitás intézmény várható hátrányait fejtegették. A felszólalók egyike azt a kijelentést tette, hogy a régi királyságban a városoknak több, mint a felében megvalósították már az Ügyvédszindikátust. Ez a bejelentés számos kétkedő közbekiáltást provokált, a továbbiak során pedig izgatott jelenetek és heves összecsapások játszódtak le az Ügyvédszindikátus két tábora között. Végül is az értekezlet úgy határozott, hogy hivatalos értesülést szereznek arra vonatkozólag, hogy az Ügyvédszindikátus intézménye milyen mértékben van a régi királyságban elterjedve és hogy az eddigi tapasztalatok milyen tanulsággal jártak a szindikátus működésére vonatkozólag. Ezután úgy határozottak, hogy a vitailést két hét múlva folytatják és ezzel az értekezlet délután 6 óraker véget ért.

Francia postaügyi miniszter öt évig dolgozatokat javított Budapesten

Jean Mistler, az Ethelka szerzője a magyar fővárosban írta híres regényét — Egy érdekes karrier története

Budapestről jelentik: Alig van a francia kormányban olyan tagja, aki ne járt volna Budapesten. Közöttük Jean Mistler, az új postaügyi miniszter, aki 5 évet töltött Budapesten. Jól beszéli magyarul és ismeri a magyar történelmet, irodalmat, gazdasági és társadalmi viszonyokat. Jean Mistler 1897-ben született, e pillanatban mindössze harminchat éves. Harcolt a háboruban, majd 1918. őszén bekerült az Ecole Normale Supérieure-be, a Sorbonne elitinternátusába, amelybe minden évben csak huszonnégy embert vesznek fel a sok száz jelentkező közül, de ezt a huszonnégyet jól választják ki. Aki számít valamint a francia nemzet életében, Herriot-n kezdve Tardieu-n át Daladier-ig, mind „normalien” volt. A mai francia köztársaság egy szellemes, kritikus szerint a normalienek köztársasága.

Mistler, mielőtt a politikára vetette magát, elmerült a görög, középkori és modern bölcsélet tanulmányozásában. Mikor befejezte tanulmányait, egy évet Németországban töltött, majd

Budapestre került, mint a francia követ-

November 4-én, szombaton, 5-én, vasárnap délután és este az aradi színházban I. Jushny

Kékmadár

kabaré-revű társulatának VÉNDÉGJÁTÉKA. Világattrakció!

Női divatszalonok figyelmébe!

Vezető párizsi modelházak anyagai gyapju-, selyem- jersey-angora stb. külföldi és belföldi gyártmányok igen olcsón és pazar választékban szerezhetők be

SZENTGYÖRGYI divatruházában.

Megette a rozsdá az aradi viadukt helyére

A felépítésre kevés a kétmillió lej — Serban kisebbségi alminiszter Aradon és Nagylakon — Dr. Botioc polgármester a városi tanács feloszlatásáról

Nagylakon a helység szlovák kisebbsége vasárnap ünnepséget rendez abból az alkalomból, hogy a csehszlovák köztársaság vasárnap ünnepi fennállásának 15 éves évfordulóját. A szlovák kisebbségek ünnepségén a kormány is képviseltetni kívánja magát és ezért dr. Serban Mihály kisebbségi alminiszter vasárnap reggel utazik át Nagylakra Aradon keresztül.

Az érkező kisebbségi alminisztert az aradi állomáson az aradi közigazgatási hatóságok fejei fogadják, így dr. Lázár Ágoston megyei prefektus, dr. Botioc Elek polgármester, aki ebből az alkalomból szombaton délelőtt Bucurestiből Aradra érkezett, valamint a rendfenntartó hatóságok vezetői. Az aradi hatóságok fejei dr. Serbannal együtt utaznak ki Nagylakra, ahol az ünnepségek délelőtt tíz óraker kezdődnek meg. Az Aradi Közlöny

munkatársa a délutáni órákban felkereste a Bucurestiből hazaérkezett polgármestert, aki lapunk olvasói számára az alábbi figyelemkeltő nyilatkozatot tette:

— Bucuresti-i tartózkodásom alatt, — mondotta, — számos helyen jártam el a város közigazgatási ügyében. Érdekes fordulat történt a CFR vezérigazgatóság az Aradi Viadukt ügyében. Amint ismeretes, az eredeti terveknél megfelelőleg, a temesvári Bega-vashidat kell átszerelni a szétszedett Viadukt helyére. A CFR vonalfelügyelősége el is rendelte már hetekkel ezelőtt a temesvári vashid szétszedését, amelynek során kellemetlen meglepetés érte a vasuti mérnököket. Megállapítást nyert ugyanis, hogy a temesvári Bega-híd számos vaspillérét megette a rozsdá és így nem elegendő az aradi viadukt pótlására a CFR vezérigazgatósága által előirányzott kétmillió lej. Az ujjakkal kicserélendő vastraverzekon kívül szükséges még két teljesen új vaspillér beszerzése is, amelyeket ugyancsak nem vettek bele az eredeti kalkulációkba. A temesvári vasutigazgatóság természetesen jelentette az esetet a CFR vezérigazgatóságának, amely — amint erről Atanasescu főmérnök írásban is értesített engem, — nem tehetett mást, mint-hogy új kalkulációkat készített a viadukt restaurációjára vonatkozólag, oly értelemben, hogy a fennálló technikai nehézségeket kiküszöböljék a már megszavazott kétmillió új építési hitelkeretek között. Amíg az új kalkuláció elkészül, egy kis idő ugra eltelik, de viszont most már kétségtelenül bizonyos, hogy a városnak a vasut meg fogja csatláztatni a vasuti áttáráját. Jelen voltam magam is amidőn a CFR új versenytárgyalásra hívta meg az aradi Astravarárat, a Rescali Vasműveket és a bucuresti-i Wolff-testvéreket, a szállítandó új áttárá-alkatrészek elkészítésére, harmincnapos záros határidőn belül.

— Mi a véleménye a városi tanács feloszlattatásáról szállongó hírekről? — vetettük fel a kérdést a hazaérkezett polgármester előtt.

— Magam is olvastam az Aradi Közlöny cikkeit — mondotta a polgármester. — de a már napvilágra került kombinációknál én sem tudok többet. Nincs egyébként tudomásom róla, hogy a tanács feloszlattatása ennyire aktuális lenne és azt hiszem, a helyzetre vonatkozólag a jövő adja meg a legkonkrétebb választ.

ség kulturális attachéja és az egyetem francia lektora.

Itt maradt egészen 1926-ig, mint a budapesti társaság kedvelt tagja. Egyetemi előadásaira tolongott a közönség, nemcsak egyetemi hallgatók, hanem társaságbeli hölgyek is, akik nagyra értékelték tudását és főképp elegáns,

Budapest

SVÁBHEGYI SZANATÓRIUM

subalpin, 430 m. magas diétás gyógyintézet — Legideálisabb ószi-téli klimatikus üdülőhely. — Intenzív masszázsi inszolatio. — Páratlan kiutás a fővárosra. — Legelsőrangú szanatoriumi ellátást nyújt 5-6-szori diétás étkezéssel, vizkúrával együtt

252

már napi 16. — P.-től.

szellemes előadását. Mistler meghonosította az egyetemi tanítás francia módszereit, amelyek közvetlen kapcsolatot jelentenek a hallgatókkal. Sok budapesti ember dicsekedhetik azzal, hogy egy leendő miniszter javította ki dolgozatainak nyelvi és stílári hibáit. Budapesti tartózkodásának irodalmi nyoma is van.

Ethelka című regénye, amely az inflációs Budapest drámái erejű ábrázolása. A regénybe bele van szöve a királypuccs híreles és pontos története.

Mistler ugyanis írónak is kitűnő, a szellemes és kozmopolita Giraudoux legjobb tanítványa. Irodalomtörténeti tanulmányokkal is foglalkozott, többek közt könyvet írt Mme de Staël bécsi szerepléséről. Mikor 1926-ban el távozott Budapestről, először a francia külügyminiszteriumban, a Quai d'Orsay-n helyezkedett el, majd rövidesen képviselő lett és fiatal kora ellenére eddig már kétszer volt államtitkár. Izig-végig modern ember, érdeklődése egyformán művészeti és politikai.

CENTRAL-MOZGO: Délelőtt fél 12 óraker martini: HAJNALI MÉRKŐZÉS. Főszerepben: Ramon Novarro. — D. u. 3 óraker mérsékelt, 5 órától rendes helyárrakkal: AZ ÉNEKEK ÉNEKE, Hermann Sailer-mann gyönyörű regényének filmváltozata. Főszerepben: Marlene Dietrich. Partnerai: Brian Aherne és Lionel Atwill. — Tolongások elkerülése végett kérik a n. é. közönséget a gyekről elővételben gondoskodni.

SELECT-MOZGO: D. e. fél 12 óraker és d. u. 3 óraker mérsékelt, 5 órától rendes helyárrakkal: A BAKFISHADNAGY. Mulatságos, kacagtató filmoperett. Főszerepben: Ery Bos, Harry Liedtke, Halmay Tibor, Hans Junkermann.

JÖN: Fejős Pál slágerfilmje: MÉGIS SZÉP AZ ÉLET (Sonnenstrahl). Főszerepben: Anna Bella és Gustav Fröhlich.

Arad legrégebb, speciális, modernül berendezett **paplankészítő** műhelye, ahol paplanok elsőrendű kivitelben, legolcsóbban, gyorsan és pontos munkával készítenek, ugyancsak átalakítást eszközölnek. ☎ 3185

HAUBENREICH-cég: Arad, v. Széchenyi- és Batthyány-u. sarok.

A fritizmus aradi származásu apostolának egészségügyi tervezetét elfogadta Hitler Adolf

Beszélgetés az Aradon tartózkodó dr. Fritz Jánossal, az élettani relativitás magyar Einsteinjával — A fertőző betegségek titkos megjelölése — Hitler Adolf levele dr. Fritz Jánoshoz — „Az ember levegőben él és levegőből lesz” — A román kormánykörökkel is el akarja fogadtatni tervezetét dr. Fritz János

„Nem emberből keletkezik az ember, hanem a kozmikus erőből, a levegőből, az emberben. Az ember nem egyéb, mint a levegőnek halmazállapotváltása, tehát emberi halmazállapotú levegő. Olyan rámutatást kívánok szolgálni ezzel, mint aki felhívta a világ figyelmét arra, hogy nem lapos, hanem gömbölyű a föld.”

A fenti — úgy a szakértő, mint a laikus előtt — különösen tetsző sorok egy vaskos könyv mottóját képezik, amely legutóbb a budapesti egyetemi nyomda kiadásában jelent meg. A különös, nagyfelfűvészt keltett könyv szerzője: az aradi születésű dr. Fritz János, a József főherceg-szanatóriumok volt igazgatófőorvosa, aki legutóbb másfél évet töltött Németországban, jelenleg itt tartózkodik Aradon, ahol édesanyját látogatta meg és ahonnan rövidesen Bucuresti felé folytatja útját. A Dácia kávéházban beszélgetek vele, asztalán aktatáska, könyvek és brosúrák, papír: levelet ír a „Fritzizmus” tanáról egy magyar államtitkárnak. Amikor munkája, tervei, a „Fritzizmus” lényege iránt érdeklődöm, a következőben válaszol:

A német kancellár levele

— Tizennégy évi munka, közel másfél évtizedes küzdelem után a Magyar Orvosszövetség Fáy Aladár államtitkár elnöklete alatt egyhangúlag elfogadta a népegészségügy gyakorlati megvalósítását szolgáló javaslatomat, amelynek lényegét

háromezer egyszerű népszanatórium felállítására és háromezer orvos elhelyezése képezi.

Ezekben a szanatóriumokban elhelyezést nyerne egy-egy népegészségügyi hivatal helyisége is, amely mint az országos organizáció gyakorlati sejtje működne. A népszanatóriumok felállításának legfőbb célja a tüdő- és nemi betegségek kiküszöbölése, megszüntetése.

— Németországi tartózkodása szintén összefüggésben állott a Fritzizmus terjesztésével?

Brosurát vesz elő, amelynek címlapján a következőket olvashatom: „Fritzizmus, Felhívás a világ összes férfiainhoz és nőihez!”

— A brosúrát — folytatja Fritz dr. — eljuttattam az illetékes német tudományos és kormánykörökhez, így Hitler Adolf kancellárhoz is. Magyar nyelven megjelent könyvemét viszont már régebben eljuttattam Horthy Miklós kormányzóhoz, József főherceghez, valamint a magyar tudományos élet vezető egyéniségeihez, akik kivétel nélkül elismeréssel nyilatkoztak arról, Hasonló a véleménye terveimről dr. Heymannnak, a berlini egyetem egészségügyi intézete igazgatójának, Schweers és Friboes egyetemi professzoroknak is.

Levelet vesz elő, amelynek felső balsarkában a következő felírást olvasom: „Adolf Hitler Kancellár: München 2, Briennerstr. 45.”

— Ezt a levelet kaptam a német kancellártól.

akinek tanulmányozás végett elküldtem javaslatomat.

A levél a következőképpen hangzik:

„Sehr verehrter Herr Doktor! Für Ihren Brief vom 1. ds. Mts. lasst Ihnen Herr Reichskanzler bestens danken. Er wird Ihren Vorschlag, der im Interesse der Menschheit ihm ausserordentlich beachtlich erscheint, einer Nachprüfung unterziehen lassen. Mit deutschen Grüßen! Adjutant d. Führers: Wüh. Brückner.“

— A német kormánykörök tehát tanulmány tárgyává teszik tervemet, amely előreláthatólag rövidesen megvalósításra kerül. Magyarországon szintén már az illetékes kormánykörök előtt fekszik javaslatom, amelynek lényege nem annyira a nemi betegségek gyógyítása, mint inkább megelőzése. Ebből a célból az említett népszanatóriumokban évente egyszer — születésnapján — minden férfit általános vizsgálatnak vetnének alá, egyszer egy évben pedig az orvos látogatná meg a családot, ahol annak életkörülményeiről győződné meg. A népszanatóriumok felállítására szükséges alapot külön állami alapbélyegek készítésével kívánám előteremteni. Románia ezt az elgondolásomat részben a hirdetési és a plakát-

Tartós ondolásban

és hajfestésben olcsó és tökéletes munkát
FEHER TESTVÉREK
székhelyükön kapják. 2 81

bélyegek formájában már át is vette. Az így nyert összegben egyben havi 1500 lejnek megfelelő életjáradékot is biztosítana az állam minden 60 éven felüli, arra rászoruló embernek.

— Milyen módon nyerne megoldást a nemi betegségek terjedésének megakadályozása?

„Megbélyegzett” betegek

— Amiként Semmelweiss a szülő nőktől izolálta a gyermekágyi láz-bacillusait, én izolálni akarom a férfiben — aki egyedüli alapoka a nemi-betegségeknek — a bacillusokat. Én ugyanis az egész világgal szemben azt állítom, hogy nem a bacillus a betegségek alapoka, hanem azok, akik a betegségeket az egészséges egyénekre átviszik. A bacillus csak — kórokozó. A betegség kizárólagos alapoka a férfi, míg a nő csak a terjesztő szerepét játssza. A Fritzizmus, amely évente — születésnapjukon — orvosi vizsgálatra kötelezi a férfiakat.

reített jellel látja el a nemi-betegeket.

Ez a jel nem feltűnő és nem középkori megbélyegzés — a megjelölt férfi társaságokba, strandra is járhat, de lehetetlen lesz számára az, hogy betegségét tovább adja. Így tehát a bacillusokat tisztán a beteg testére korlátozzuk, ami által a terjesztést megakadályozzuk, míg a beteget az orvostudomány jelenlegi állása mellett — gyógyíthatjuk. A Fritzizmus életbeléptetéséről szóló

törvény megjelenése után mindenki egy évig el-mehetne orvoshoz, anélkül, hogy az orvos előtt megnevezné magát. A házásoknak erre három évet adnának, nehogy a törvény életbeléptetése miatt válások vagy családi tragédiák következzenek be. Három év múlva venné kezdetét a megjelölés, de azt hiszem, hogy erre már nem lenne szükség, mert a türelmi idő alatt mindenki orvoshoz sietne, nehogy később megjelöltesse magát.

Fritz dr. érdekes elméletére terelem a szót, amelyet talán az élettani relativitás elméletének lehetne nevezni és amelyre a cikk elején idézett mottóban céloz.

— Általában azt mondják, hogy a földön élünk, holott ez nem helyes, mert a levegőben élünk. Nem a földön állok, hiszen talpam és a föld között bizonyos levegőréteg van, amelyet nem tudok onnan kiszorítani. A tudomány megállapította, hogy minden test sugarakat küld ki magából. Legpregnansabb példa erre a rádium. Minden sugár csak a levegőn át leli meg útját. Így tehát

a levegőben a sugaraknak összesége található, vagyis a levegő: a minden.

A levegő bizonyos atmoszférikus nyomásra anyaggá alakul át, cseppfolyósítható. A levegő a földön és a pörusokon át állandóan behatol az emberbe is. A férfi-szervezet az a gépezet, melyben az állandóan beszoruló

levegő-erő anyaggá alakul és így keletkezik a sejt, a mikroember.

A női szervezet az a gépezet, amelyben a férfiben keletkezett sejt a levegőből tovább fejlődik. A megszületett gyermek az első lélegzetvétellel már önmaga veszi az erőt és fejlődik tovább ugyancsak a kozmikus erőből, a levegőből, az utolsó lélegzetvételig, a halálig.

Elmosolyodik.

— Természetesen, nehéz ezt megérteni és nem könnyű egy rövid beszélgetés során vázolni.

A gyakorlati megvalósítás

Ismét a gyakorlati tervekre tér át.

— A közeli napokban érintkezésbe lépek Aradváros és a megye egészségügyi hatóságainak vezetőivel. Innen Bucurestibe utazom, ahol dr. Manuila Sabin egészségügyi vezérfelügyelőt látogatok meg és az illetékes kormánykörökkel folytatok tanácskozásokat. Bucurestiből Franciaországba, Olaszországba, Angliába, majd pedig Genfbe megyek. Mindenütt a Fritzizmust propagálom és remélem, hogy ennek a módszernek segítségével sikerül megszabadítanunk az emberiséget a veszedelmek legveszélyesebbjettől: a tüdő- és a nemi-betegségektől.

Elhallgat. Becsukja könyveit. A papirokat, köztük Hitler Adolf levelét, táskájába teszi. Őz haja van, mozdulatai idegesek, sok cigarettát szív. Programja: a betegségek megelőzése. A közeljövőben beutazza egész Európát. Egy új izmust visz magával. Mint körünkben annyian, ő is izmusokban utazik. Az idő, az elővendő évek sora hivatott megadni a választ arra: a győzedelmes vagy pedig a hirtelen feltűnő és ellobbanó izmusok, elméletek kategóriájába kerül a Fritzizmus, amelyet egy aradi születési orvos indított útjára.

MOLNÁR TIBOR.

Szenzáció a Reichstag-perben

Berlinből jelentik: A Reichstag-per mai tárgyalásán Ohne hirlapiról elmondotta, hogy a gyújtogatás napján délután három és négy óra között találkozott Torglerrel a birodalmi gyűlés épületében. Az elnök figyelmeztetl a tanut, hogy a rendőrségen azt vallotta, miszerint három óra előtt soha nem szokott a birodalmi gyűlés épületében tartózkodni, mire a tanu a következő szenzációs kijelentést tette:

— Saját biztonságom érdekében nem mondtam mindent úgy el, ahogyan tudtam. Tudatosan vallottam hamisan...

DELA LIPINSKAJA

a világhírű disease 1933. október 30-án, hétfőn este 9 órakor tartja egyetlen

előadó-estjét

a Kulturpalotában. A terem fűtve lesz. Jegyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében kaphatók (Bul. Reg. Maria.)

»Amit a diktátor diktál...«

Írta: JOST ISTVAN, orvostanhallgató

Amikor szerény tudásom alapján dr. Goldschmidt Lipót orvos ur vasárnap megjelent „Megjegyzések a német sterilizációs törvényhez” című cikkéhez óhajtok hozzászólni, előbb becsajítom, hogy a cikknek politikai szempontból való beállítását helytelenítem, annál is inkább, mivel a fentnevezett cikk a kérdésnek orvostudományi megvilágítása akart lenni.

Az egész emberiség az egyre növekvő rémekből retteg, amely a különböző eszmétitánokból veszik alapjukat — valami ismeretlen vulkán kitörését várjuk, amely mindent elpusztíthat a földön. Egy sereg „izmus” küzd egymással szemben, egy sereg szakkiefezés jön forgalomba. Irodalomban, művészetekben és a nemzetek társadalmi életében a politikai életszűrés megbillenése, az amoralitás és a szabadon öljönzés elértek a maximális határt. És ebben a kakofoniában „Hitler a kifogyhatatlan német büvész-cilinderből” „új mutatványt varázsolt a világ ámuló szeméi elé.” És ez az új „mutatvány” természetesen új nevet is visel: Sterilizációs törvény, amely 1934. január elsejével életbe is lép.

Tisztán orvosi szempontból tárgyalva a kérdést, hatalmas problémák vetődnek fel. Lássunk ezekből egyetlen egyet.

A sterilizáció mint küzdési eszköz hozható javulást az egész emberiség számára, jelen esetben egy embercsoport számára. Ha a sterilizációt ebben a purifikációs kérdésben mintegy alapkövetelménynek vesszük, feltétlen orvosi szempontból megvan a létjogosultsága. Más kérdés most már az, hogy az emberi jogok szempontjából milyen kérdések merülnek föl.

Azokban a sterilizáció öröklésen má állása szerint bármely szép eredményekkel is kecsegtet, szerény véleményem szerint utópisztikus, mivel a legszükségesebbet, a fertőzés további lehetőségét egyáltalán nem zárja ki és nem is lehet így biztató a jövőre nézve sem. Orvosi szempontból a legnagyobb ellenérv, tehát a fertőzés további lehetőségére esik.

Ami pedig a humanizmust illeti, az sajnos hulló a célon. Egy számadattal igyekszem ezt bizonyítani. Európa a humanista jólét fogalmait szerint nem bír el többet 200 millió lakosnál. Itt szembe találjuk magunkat a túlnépesedés problémájával. A humanizmus azon tételénél fogva, hogy minden életet megmentsünk, maga idézte elő a túlnépesedést, amely nem is annyira a születések számából állott elő, hanem inkább az az óriási haladás, amellyel az orvostudomány csaknem 70%-os gyógyítást tud kimutatni, amely az egykor biztos halálra ítélt beteget megmentve, megkésztetve az életkört. De egyszersmind rázabaldítja a társadalomra az úgy ahogy kigyógyított vér és idegbajos egyénket. Ehhez járul még a karitatív intézmények sokasága. Nyilván a sterilizációs radikálisabb eszközre volna szükség. „A rendőri asszisztenciával végzendő sterilizálás, valószínűleg nem lesz nagyon ritka.” Igen, ez valószínű. Vajjon a világtörténelemben keztyűs kézzel és szóvirágokkal hozták az újításokat? Egyetlen példát óhajtok megemlíteni: Nagy Péter orosz cár borotválkozási rendeletét. Ennek a sikerét is sajnos a vármokhoz a borbélyok mellé odaállított fegyveres asszisztencia hozhatta meg.

Az orvostudomány szent csarnoka, amely az egyetemes emberiség egészségéért, jélétéért boldogulásáért küzd, ne váljék politikai arénává. A sterilizációt ne igyekezzünk politikai eszköznek vagy politikai „reklám”-nak degradálni. A kérdés megvilágításához tudományos megvilágítás szükséges, amely mentes minden politikai szenvedélytől. Két kérdés érdekelhet tehát főként bennünket érdeklődés szempontjából és ez a syphils tragédiája és az alkoholizmus átka. Vajjon sikerül-e a sterilizációval egy végső kegyelemdíjést adnunk ezeknek a rémeknek, amelyek a szűk gyógyíthatatlan összekuszálásánál az emberiséget hálózák be. Ez a feladata az orvostudomány minden egyes harcosának. Ebben rejlik az orvos humanizmusa, aki sajnos az orvosi tankönyvek utolsó hiányzó fejezetét csak az ezekből a kórokból származó rettenetes szenvedésekből tapasztalhatja, mert a hiányzó részt elragadja a könyörtelen Halál.

Orvosi szempontból az egyén értéke annak testi

és lelki egészségétől függ, társadalmi, illetőleg nemzetgazdasági szempontból az egyén fizikai és szellemi értékei a mérvadók. Lehet az egyén orvosi szempontból kifogásolható, ez nem zárja ki, hogy szellemi vagy fizikai értékével ne legyen erős oszlopa a társadalomnak. Itt állanak szöges ellentétben egymással az orvos, nemzetgazdász és kriminológus. A cél mindhárom társadalmi faktornál ugyanaz: a társadalom megmentése jólétének biztosítása és mégis a küzdésnél mindhárom faktor utjai centrifugálisak.

A tragédiák és összeomlások is óriási haladást jelentettek számunkra. Lehet, hogy most sötétek a kilátások a sterilizációra, de lehet hogy előnyöket rejt magába a jövő számára, különösen az orvostudomány szempontjából.

Alkalmazhatom egy híres francia publicista szatirikus megjegyzését, aki a Népszövetség tulanépesedési vitáin a következőkben torkolta le rémeket látó kőlégait:

„Mit török önök a fejüket olyan dolgokon, amelyek már a Teremtő hatáskörébe tartoznak. Ha az emberi ész megáll, egyszerre majd előlép a Grand Regulateur: a nagy szabályozó és helyrebillenti a népesedés megzavart egyensúlyát. Hajdan pestissel, kolerával, kardal, ágyuval csináltatta ezt, most a túlnépesedés jelenlegi arányai mellett le kell mondania e naiv eszközökről. Most nyilván valami hatékonyabb szerről kell gondoskodni. Hogy mi lesz ez? Még nem tudjuk. De ayu-

Borzalmas módon akarta elpusztítani családtagjait egy tüdővésztes budapesti mérnök — Grand-guignol-dráma a magyar fővárosban — Két halottja van a tragédiának

Budapestről jelentik: Grand-guignol-szerű borzalmas eset történt K. Lajos budapesti építésmérnök családjában. A szörnyű háterü tragédia előidézője az építésmérnök fia, aki nemrégiben fertőző tuberkulózisban betegedett meg. A családjáért rajongó fiu, amikor tudomására jutott, hogy előrehaladott állapotban lévő betegsége következtében napjai meg vannak számlálva, úgy viselkedett, mintha kicserélték volna. Egyik napról a másikra a csendes, otthonülő mérnökben szinte megfellehetetlen változás állott be. Az éjjeli lokálok, mulatóhelyek, kártyaklubok és kis zugkorcsmák állandó vendége lett. Az évek hosszú során át összegyűjtött számottevő bankbetétjét kivette és három hónap alatt eldorbézolta. Egyetlen éjszakát sem töltött otthon, reggelenként botrányos állapotban tért haza szülei lakására. Az utóbbi napokban azonban megváltozott a helyzet.

Az állandó éjszakázás és a rohamosan gyilkoló kór, valamint a pénzforrások kiapadása ágyba döntötték a mérnököt, aki halottápadtan csak néhány órára kelt fel ágyából. Ezeket az órákat az uccákon töltötte és az ismerősök mindig kisírt

Tegyen egy próbát a hírneves fenségesen illatosított Germandrée szappannal

Lehet, hogy ez maga a sterilizáció, de lehet, hogy keheletlenebb mint a sterilizáció.

Szívesen adunk helyet ennek a tudással és éles logikával felépített cikknek. Ugyanakkor meg kell azonban állapítanunk, hogy dr. Goldschmidt Lipót a sterilizáció problémájáról írott cikkében csupán tényeket közölt. Goldschmidt dr. szóbanforgó cikkéből nyilvánvalóvá válik a sterilizáció szükségessége, de éppen ő az, aki leszögezi ezt a felfogást, hogy nem szabad politikumot csinálni ebből az egész emberiség jövőjére mély kihatással bíró kérdésből.

éjszaka az özvegy hálószobájába léptek ki hiallott. Ijedten kiáltotta:

— Ki az?
Amikor nem kapott választ, arra gondolt, hogy álmódott. Rövidesen ismét elaludt. Néhány pillanat múlva forróság öntötte el az arcát, mintha valaki rálehelne. felgyújtotta éjjeli-szekrényén a lámpát és irtózva látta, hogy a nagybeteg férfi az ágya mellett áll, föléje hajol és nyilván a lehetetlennel akarja megfertőzni. Ijedt sikoltás szakadt ki a fiatalasszony melléből. A férfi pedig félelmetes nevetéssel gyönyörködött a nő irtózatán.

Mindez azonban nem volt elég a nyilván már tébolyult embernek. A borzalomtól elájult fiatalasszony sikoltására elősietett szülők meghökkenve látták, hogy a tüdőbeteg szorosan magához ölelte és száján csókolgatta a kisfiucskát. Ezt nem is merték megnyüknek megmondani. Természetesen találtak, amikor a szerencsétlen fiatalasszony bejelentette, hogy kisfiával Davosba utazik, mert az orvos megállapította, hogy a gyermek — megbetegedett.

Két hét múlva aztán kétségbeesett hangu levélben közölte, hogy fiaeskája agytuberkulózisban magas lázban fekszik és menthetetlen. Az örült nagybácsi terve sikerült.

A gyászjelentés pedig egyidőben közölte a tragikus sorsú család barátaival és ismerőseivel, hogy fiuk és egyetlen unokájuk hosszú szenvedés után egy napon meghalt. Az egyik itthon, a másik Davosban.

A kubai forradalmárok fogva tartanak egy amerikai gyárost 10 munkás halt meg a kiszabadítására indított harcban

Havannából jelentik: A kubai forradalmárok a fővárostól nem messze, egy amerikai cukorgyárost tartanak fogva saját gyárában. A kormány csapatokat küldött a gyáros kiszabadítására. tüzzarcra került a sor, amelynek során 10 munkás meghalt, 20 pedig súlyosan megsebesült. A felkelők azonban ennek ellenére is visszaverték a karhatalmat. A fővárosban nagy az aggodalom, hogy az Egyesült-Államok erélyes lépésre határozza el magát.

H. Sziklay Gizi tánciskolájában Str. Cercetasilor Nr. 7. (Szt. Pál-ucca) 3960 nov. hó 3-án, pénteken este kezdők részére új tánckolon kezdődik.

Mindenki, aki Budapestre jön okvetien nézze meg

„Ha véletlenül...!”

szennazójs, nagy, énekes és zónás revütt 20 képben. 4045 Szerkesztette, részben írta és konferálja

Békelly László

A Terézkörúti Szinpadon.

Új helyárok: legdrágább hely P. 4.50

szemmel, sőt többször látták, hogy zokogva szemléli a kavargó, színes élet forgatagát. A megváltozott ember, aki szüntelen veszekedésével tette pokollá hozzátartozói életét, ismét csendesen viselkedett, csak fájdalmát engedte szabadon.

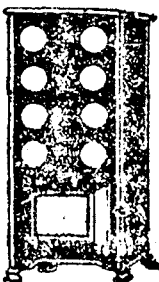
Aztán megint új periódus jött és a tragédia már előre vetette árnyát. Már nem volt panasza és váltig csak ezt hajtogatta:

— Ti is utánain jöttök... Ha nekem meg kell halni, ti sem éljétek!

Persze ezek a megjegyzések állandó izgalomban tartották a családot. Különösen a fiatalember özvegy sógornője aggódott. Férje ugyanis turista szerencsétlenség áldozata lett és két éves árva fiaeskáját féléltette a nagybácsi okatlan bosszujától. Az állandó izgalom miatt a fiatalasszony egy alkalommal luminállal megmérgezte magát, azonban sikerült megmenteni az életnek. Ez a sajnálatos eset valamennyire megrendítette a nagybeteg fiatalembert, aki ezután jódarabig felhagyott ienyegetéseivel.

Egyszer azonban a fiatalember édesanyja meglepte fiát, amint az kilopódzott a konyhába és találáshoz előkészített evőeszközöket egymás után végignyalta. Ilyen pokoli ötleettel akarta megfertőzni szüleit, sógornőjét és annak kisfiát. Egy-

FATÚZELÉS

terén vezet a közkedvelt

„ZEPHIR” Folytonégó kályha

10 kg. fával fűt egy 24 órán normál szobát át

Szántó Bezső és Fia redőny- és kályhagyár Oradea. 230

Kérjen díjtalan képes árjegyzéket!

HIREK

Bolondóra

Nem is gondolná az ember, amikor ügyes-bajos dolgai után loholva egy-egy pillantást vet az aradi városháza szeszélyes toronyórájára s arra gondol, hogy ahová igyekeznek, onnan már háromnegyed óracsúskát késelt, hogy mennyi bonyodalmat okozhat az ilyen modern, ideges bolondóra... A városháza megbízhatatlan órája kezdetben tiszteletet követelt. Ha nem is járt villanyórai pontosságga, mégsem állott teljesen hadilábnak a kelet-európai időszámítással és nálunk öt-tíz perces differencia még nem a világ! Az utóbbi időben azonban a városháza órája, amelyre mindenki a megkülönböztetett tisztelet bizonyos nemével tekintett fel éveken keresztül, mert hát mégis csak ő diktálta a „pontos időt“ a rádióelőtti korban, egyszerűen és röviden: megbolondult. Olyan allűröket engedett meg magának, amit sokan mosolyogva, sokan pedig nem jó szemmel néztek. Egyesek ugyanis nem hittek neki, csak jól bevált rádiókészüléküknek, sokan azonban beugrottak... Ez utóbbiak azután olyan bonyodalmakon mentek keresztül, hogy nem egyhamar bocsájtják meg a szeszélyes óra kisdud játékaikat.

Tessék elképzelni egy randevura igyekvő szerelmes ifjút, amint a Minorita-templomnál még vigam füttyörészve állapítja meg, hogy tíz perc van még a Marosparthoz vezető ut lefutására s így nem késhet el a randevuról. Amikor aztán nyugodt eleganciával a városházához ér, a szivverése is eláll, hiszen már háromnegyed órája lekéselt a randevuról... Nem is kerülhet egyhamar a Szivkirálynő szemé elé!... De lássunk egy másik esetet. Pontosan déli 12 órára van kint a fiatal pár esküvője a városháza anyakönyvi hivatalában. A vőlegény szivdobogva vár bájos arájára az anyakönyvi hivatal előszobájában, azonban a boldog menyasszony amikor a városháza elé érkezik mindössze néhány pernyi késéssel, megdöbbenve látja, hogy már 1 óra felé jár az idő és lekéselt a saját esküvőjéről... Lehet, hogy happy-end a vége, az óra azonban mégis csak gonosz, mert szeszélyességével egyenesen a szerelmesek boldogságára tört.

Híába, a mi szeszélyes városházi bolondórák nem tud igazodni az időszámításhoz és a Ganges-partjára álmódja magát, ahol viszont nem okozna annyi kellemetlenséget, mert az emberek életét nem a rohanó perc diktálja ott, a távol Keleten... De itt nálunk ha sokáig így folytatja, megérjük azt is, hogy délután hat órákor megvünk el a karácsonyi éjféli misére... s bolondnak tartjuk a napot, amiért déjben kel és reggel nyugszik.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Déli légáramlás, enyhe idő, helyenként esővel.

— **Mária özvegy anyakirályné születésnapja.** A város ma lobogódszbe öltözött, miután egész Romániában vasárnap, 29-én ünneplik Mária özvegy anyakirályné születésnapját, amely az ország lakossága körében valóban ünnepi jelentőséggel bír. Az anyakirályné születésnapja alkalmából Arad valamennyi templomában hálaadó istentisztelet lesz délelőtt 11 órákor. Az ünnepi Te Deumon a hívek ajkáról ima száll az egek Urához Mária anyakirályné jólétéért, egészségéért és áldásos, jótékony munkálkodásáért.

— **A román-magyar árucseréforralom megkönnyítése.** Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a román-magyar árucseréforralom körül különböző, sok panaszra okot adó nehézségek merültek fel amelyeknek likvidálására most folytak Budapesten tárgyalások. Ezeknek eredményeképpen jegyzőkönyvet írtak alá a két állam delegátusai, amely szerint a jövőben minden kérvényt hat napon belül ugy Budapesten, mint Bucurestiben elintézznek.

Itt az ősz,

de ha a nyarat jobban szereti, szerezzé be

BÁRSONY
ÁRUHÁZBAN

az összes őszi harisnya, szvetter, keztyű és egyéb kötött-szövött áru szükségletét.

— Kellemetlen kalandban volt része budapesti tartózkodása során dr. Baross Zsigmondné ismert aradi uriaszonynak. Barossné néhány nap óta rokonánál, dr. Dajkovich István budapesti ügyvédnél tartózkodik. Mialatt a vendég és a házbéliek színházban voltak, ismeretlen tettes behatolt a lakásba és ellopta többek között dr. Baross Zsigmondné ékszereit. A vizsgálat során őrizetbe vették dr. Dajkovichék inasát, akiről megállapították, hogy betegeshajlamu ember és a háziak távollétében fel szokta hozni barátait a lakásba. A betörést azonban nem sikerült rábizonyítani. Az aradi uriaszony jelentős kárt szenvedett, minthogy az elloptott ékszerek között régi családi darabok is voltak.

Szép, jó, olcsó!
női- és férfi fehérneműek
paplankülönlegesség 372
RUTTKAY & BOTYE csak
66gnél Arad.

— **Pacha Ágoston dr. megyéspüspök Aradon.** A Krisztus király napját előkészítő ünnepségekre szombat délután 5 órákor Aradra érkezett dr. Pacha Ágoston megyéspüspök, aki részt vett a délutáni istentiszteleteken. Fél 6 órai kezdettel keresztuti ájtatosság folyt le a minorita templomban, a hívek nagy tömegének részvétele mellett. A keresztuti ájtatosságot dr. Pacha püspök vezette. Egynegyed 7 órákor rózsafüzér ájtatosság volt, majd 7 órákor dr. Monay Ferenc mondotta el magasnyóju prédikációját, a lelkigyakorlatok hetedik szentbeszédét. Ezután éjfélig tartó szentségimádás következett, 11 órákor közös imaórával, 12 órákor pedig szentségbetétel. Dr. Pacha Ágoston a minorita-rendház vendégeként szállott meg a püspöki lakosztályban, miután vasárnap, Krisztus király ünnepén, délelőtt 10 órákor főpapi misét mond a minorita templomban, délután 4 órákor az Oltáregyesület diszközgyűlésén elnököl és este 6 órákor pedig az ünnepi körmenetet vezeti, majd hétfőn visszatér temesvári püspöki rezidenciájára.

Egy „világhíresség“ halála

Londonból jelentik: Feltűnést keltő cikkekben számolnak be az angol lapok arról, hogy az új teigazdasági rendszer több híres angol mezőgazdasági iparágat válságba sodort. Így például teljesen eltűnik a piacról egy világhírű saifajta, a Cheshire. A Cheshire-gyárak kénytelenek voltak üzemüket megszüntetni és szélnek eresztik munkásaikat.

— **Meghalt Becker János, a Zelensky-uradalom vezetője.** Becker János, a gróf Zelensky-uradalom szorgalmáról, munkásságáról ismert vezetője október 28-án reggel 8 órákor életének 51-ik évében kinos szenvedés után elköltözött az élők sorából. Az elhunyt nagyrabecsült számtisztje volt a Zelensky-uradalomnak hosszú éveken keresztül és ambiciózusan, vasszorgalommal vezette a birtok ügyeit. Becker János halála széles körökben őszinte részvétet keltett. Az elhunyt földi maradványait október 29-én, vasárnap délután fél 3 órákor helyezik örök nyugalomra a butyin! temetőben, a rom. kath. egyház szertartásai szerint.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben.) — Széplők és mindenféle szépséghibák szakszerű eltüntetése.

— **Halálos végű tiltott műtét.** Budapestről jelentik: A rendőrség letartóztatta Takács Béláné szülésznőt, aki halálos végű tiltott műtétet hajtott végre Hermann Imrénén.

Új táncok!

Bérczy Ilona a szezon új táncnival

(Royal-Slow, Blues-Vals, Paso-doble, Slow-fox és az új változatok)

hazaérkezett. A tanítást termében P. Avram Iancu (Szabadság-tér) 21. sz. (hátsó lépcső) alatt

1. hó 31-én, kedden délután 5 órákor (deák-kolon és este 9 órákor (esti-kolon) kezd el.

Vese, hólyagbetegek

szakorvosi kezelésben részesülnek mérsékelt áron a POSGAY-szanatóriumban, Napidíj 4-szeri ellátással, fűtés, világítással 100 lej.

Kedden és pénteken 9 ó. szegény sorsu bejáró betegek számára igen mérsékelt áru rendelés

— **Roosevelt elnök a banditafilmek ellen.** Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök a filmipar munkakódexében megindította a döntőbírádságot a bandita-filmek ellen, mert ezeknek tulajdonítják a bűnözés terjedését. A filmek meséjének ezentul kerülni kell mindent, ami a büntett feldicsérésének látszatát kelthetné. A gonosztevőknek nem szabad csinos külsejű, jómodoru, rokonszenves, vagy megnyerő egyéneknek lenni. Nem szabad nekik fényűzésben élni és a történetnek mindig a gonosztevő bűnhődésével kell végződnie.

— **Merénylet a ploesti-i baptista templom ellen.** Ploestiből jelentik: Ismeretlen tetesek kövekkel megdobálták a baptista templomot és beverték ablakait, mialatt a hívek istentiszteletet tartottak. A templomban hatalmas pánik keletkezett, de szerencsére sebesülés nem történt.

— **Áldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József“ keserűvíz használatára.** A természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata által rendes gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyítás főképviselelő a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták.

— **Közönséges gyilkossági kísérlettel vádolják Dollfuss merénylőjét.** Bécsből jelentik: Az ügyész, ség elkészítette a vádiratot Dertil, Dollfuss merénylője ellen, akit közönséges gyilkossági merénylettel vádolnak és így nyolc büntársával együtt vegyes bíróság elé kerül. Mint büntársak a vádlottak között szerepelnek Dertil szülei is.

— **Megmérgezte magát Budapesten egy volt váradí főszolgabíró.** Budapestről jelentik: Raffay Gusztáv százados, a pestvidéki királyi törvényszék épületének folyosóján hirtelen összeesett és eszméletlenül terült el a földön. A katonatisztet bevitték az egyik hivatali szobába, majd értesítették a mentőket, akik megállapították, hogy öngyilkosság történt, a kapitány ismeretlen mérget vett be. Raffayt a mentők a helyi kórházba szállították, ahol állapota elég súlyos. Az öngyilkos kapitány a békében Nagyváradon volt főszolgabíró, vagyonos család sarja, akinek valamikor nagyobb kiterjedésű birtokai voltak. A háborút végigküzdötte, majd a végén Nagyváradról felköltözött Budapestre és aktiváltatta magát. Az utóbbi időben felesége Miskolcra költözött, ottani rokonaihoz és úgy volt, hogy ő is oda utazik a napokban. Leánya, Raffay Blanka, a Városi Színház tagja.

— **Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, békizgalmat, gyomorégést, mellszorulást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József“ keserűvizet.**

— **Dela Lipinskaja holnap esti hangversenyére már csak korlátolt számú jegy kapható és igy aki még jó helyekhez kíván jutni, feltétlenül biztosítsa jegyét a Sándor-könyvkereskedésben, Bul. Reg. Maria 10. Nevezett iroda a közönség kényelmét kívánja szolgálni azzal, hogy ma délelőtt 10-től 1 óráig ugyancsak nyitva tartja üzlethelyiségeit, mely idő alatt egy a lefoglalt, valamint a még rendelkezésre álló jegyek kiválthatók.**

A legjobb és legolcsóbb naptár

AZ ARADI MAGYAR NAPTÁR

1934. évre

megjelent. — Kapható a Magyar Párt irodájában, Str. Romanului (volt Zrinycucca) 8. és az összes könyvkereskedésben, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. **Ára: 15 lej.**

— **Bírák esküvője az aradi városházán.** Velcsov Géza dr. és Ursu János dr. végezték szombaton a polgári esketési szertartásokat az anyakönyvi hivatalban, ahol tizenhat pár jelentkezett esketésre. A már ismertetett esküvőkön kívül fel kell jegyeznünk Precup Aurel borosjenői bíró esküvőjét, aki Toader Alexandru leányát vette feleségül. A borosjenői bíró esküvőjén Topciu Constantin és Berov János aradi bírák szerepeltek tanuként.

— **„Autólopás“ bonyodalmakkal.** Ma ismét foglalkoztatta az aradi rendőri hatóságokat a titokzatos autólopási eset. Mint ismeretes, Barna János tisztviselő feljelentést tett Hartmann Andor vállalkozó ellen, akit autólopással vádolt. A rendőrség ma végezte a tanukihallgatásokat és az aktákat a maga részéről lezárta. A déli órákban Mangra Vazul komiszár közölte a rendőrségen tartózkodó Hartmannal, hogy az ügyészség kívánja kihallgatni. Hartmann átsietett az ügyészségre, ahol ismételtelen részletesen kihallgatták az ügyre vonatkozóan. Miután a vád nem igazolódott be, Hartmann Andor eltávozott az ügyészség épületéből.

Ami az angol királyt egy eminens diák jövőjéből érdekli

Az angol király a sandringhami kastélyban magánkijelölésén fogadta Eric Bales tizenhét éves diákot, a Kings Lyoni VII. Edward középiskola első eminensét s sajátkezűleg nyújtotta át neki az aranyérmét, mellyel minden évben jutalmazza az atyja nevét viselő iskola legjobb tanulóját. Az iskola igazgatója m tatta be az uralkodónak az ifju Bales-t aki egy norfolki mezőgazdasági munkás fia. A király hosszosan elbeszélgetett a fiuval, érdeklődött jövő terveiről. Amidőn megtudta, hogy a Cambridgei egyetemre készül, azt mondta, hogy „az ilyen könnyű termetű fiut a cambridgeli evezősegyetek bizonyára kormányosnak fogják megtenni. Egyébként azt hiszem, hogy a labdarúgáshoz kissé alacsony, de jó hokkijátékos lehet“.

— **Arad megye inséges vidékein kiméletesen hajtják be az adókat.** Lapunk munkatársa ma beszélgetést folytatott az Aradra érkezett Taranu Victor kerületi pénzügyigazgatóval, akitől megkérdezte, hogy Arad megyének azon a részein, amelyek nagyon rossz volt a termés, kiméletesen fogják-e behajtani az adókat? A vezérfelügyelő megnyugtató kijelentést tett és azt is felemlítette, hogy azokon a vidékeken különben is kevés adót vetettek ki, pl. a nagyhalmágyi adókerületben lévő 50 község lakóit összesen annyi adó terheli, mint Borosjenőt. Az inséges területeken kiméletesen tanúsít a kincstár.

— **Halálozások.** Bolezny Károly f. hó 27-én délben hosszas szenvedés után 65 éves korában elhunyt. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése f. hó 29-én d. u. 3 órakor lesz a Str. Sava Raicu (György-u.) 123. sz. gyászházban.

Becker János rövid szenvedés után, 51 éves korában Borosjenőn elhunyt. Temetése Buzaniben ma d. u. 3 órakor lesz.

— **Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ez pedig a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata által érhető el.**

— **Arad megye valamennyi postahivatalának delegált tisztviselője öt napon át Aradon tartózkodott.** Az aradi postafőnökség ugyanis — mint arról beszámoltunk — rendeletet kapott a bucaresti-i vezérigazgatóságtól, amely arra nézve tartalmazott intézkedést, hogy Birta Marius, az aradi postafőnökség főtisztviselője, aki nemrégiben egyhetes kurzuson volt Bucarestiben, tartson előadásokat a megyei tisztviselők részére a posta-inkasszó tudnivalóira vonatkozólag. Az arad megyei postatisztviselők ötnapos tanfolyamot hallgattak végig Aradon. A Iosif Vulcan fugimnázium igazgatója a posta rendelkezésére bocsátotta a gimnázium egyik termét. Arad megye minden részéből összesen 65 tisztviselő vett részt az előadásokon, akik ma, a kurzus befejeztével hazautaztak.

Egy jó ötletért 5000 Lei

a DIANA sósborsszesz közönség pályázatán.

Azt a baráti kapcsolatot, mely eddig is megvált a DIANA sósborsszesz fogyasztói és gyártói között, szorosabbra akarjuk fűzni. Az a meggyőződésünk, hogy a közönség a legjobb reklámtervező, tehát pályázatot hirdetünk a közönség részére, REKLÁMÖTLETEKRE.

A DIANA pályázat tárgya :

a DIANA sósborsszesz. Aki csak egyszer is megvette, egész életén át használja ezt az életet, erőt, egészséget adó háziszert. Otthon, sportnál, utazásnál, kirándulásnál nélkülözhetetlen. Gyermekek és felnőttek, szegény és gazdag, egészséges és beteg egyformán használja. Olyan fontos, akár a mindennapi kenyér.

(Részletes használati utasítás minden üveghöz mellékelve.)

A DIANA pályázat formája :

beküldhető rajz, vers, jelmondat, szöveg és egyéb reklámötlet. A rajzoknál nem a tökéletes kidolgozás, hanem az ötlet a fontos: a vers legfeljebb négy soros pattingó rimjl, könnyen megjegyezhető szöveg; a jelmondat legyen néhány szavas szöveg, mely a DIANA sósborsszesz utolérhetetlenségét, nélkülözhetetlenségét és számos jó tulajdonságát hirdeti. Egyéb reklámötletre a legtagabb tér kínálkozik! Ezt legfeljebb 15—20 sorban kérjük leírni és beküldeni. Kérjük a papírnak csak egy oldalára írni!

A DIANA pályázat feltételei :

A pályázaton mindenki résztvehet, aki pályamunkájával együtt egy DIANA sósborsszesz használati utasítást küld és a pályázati hirdetés szelvényét mellékel.

A pályázat határideje :

1933. november 30. Eredményét a lapokban közöljük.

DIJAK :

- I. díj 5000 Lei
- II. díj 3000 Lei
- III. díj 2000 Lei
- IV. díj 1000 Lei

ezenkívül 20 vigaszdíj, összesen 15.000 lei értékben. A pályaművek közül zsűri válogatja ki a nyerteseket.

A zsűri döntése megieleggazhatatlan! A nyertes pályaművek minden jogukkal együtt a DIANA tulajdonába mennek át. Egy résztvevő többféle tervvel is pályázhat, csak arra kérünk mindenkit, hogy minden tervét külön papírlapon küldje be az alábbi címre, persze egy borítékban:

DIANA TIMISOARA

Várujuk a pályamunkákat!

Itt levágandó és beküldendő!

PÁLYÁZATI SZELVÉNY.

Alulírott mellékeltem drb. pályamunkával résztveszek a DIANA sósborsszesz-pályázatban. A hirdetés feltételeit kötelezőleg elismerem. Mellékelendő:

1. Egy DIANA sósborsszesz használati utasítás.
2. A pályamunkák.

(olvasható aláírás.)

Pontos cím:

URANIA

Ma, vasárnap 3 órakor 8, 10 és 13 lei
5 órától 10, 13 és 20 lei.
A szezon legnagyobb keleti filmje
CHANDU A NAGY MĀGUS
(HALALSUGAR)
EDMUND LOWE — LUGOSI BELA
IRENE WARE — JUNEK VLASEK
A modern technika vívmánya nagyobb, monumentálisabb mint a „Hindusiremlék“
Délután 11 órakor kettős műsor:
Sárga bárca | **Transatlantic**
Elissa Landi | Lois Moran
8, 10 és 13 lejes helyárak.
Jön: Asszonyok a börtönben.
Némától beszélő film.

— **Meglepető fordulat állott ma be a legutóbbi szőnyegcsempészési ügyben.** Mint ismeretes, az aradi rendőrség teleplezett egy szőnyegcsempész társaságot, akikről azonban később kiderült, hogy nem is csempészek és hogy semmi közük sem volt az üggyhez. A talált szőnyegek, amelyeknek értéke igen magas összeg, egy temesvári uriaszony tulajdonát képezik. Cristea Szidónia uriaszony, amikor bevallotta, hogy a szőnyeg az övé, azt hitték, hogy ő csempésztette át a határon. Azután az is kiderült, hogy a szőnyeget nem is Bécsből hozták, hanem Temesvárról. Annak rendje és módja szerint befejeződött a nyomozás, az aktákat lezárták, amikor ma váratlanul megjelent az aradi rendőrségen Cristea Szidónia és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik a nagyértékű szőnyeget ellopták. A rendőrségen érthető feltűnést keltett már az uriaszony megjelenése is, nemkülönben a feljelentés, amely alapján már be is vezették a nyomozást.

— **A reformáció emléknapja Aradon.** Nívós, művészi program keretében tartják meg az aradi református ifjusági egyesületek a reformáció emléknapját vasárnap délután 6 órakor, a kálvinista templomban. Az ünnepség sorrendje a következő: Kezdő ének C. Zsoltár, 2. Ima, 3. Gordonka-szólv. Előadja Vekov Iván, orgonán kíséri Stern Magda, 4. XLVI. Zsoltár a szavalókórus előadásában. 5. Casé E.: „Egyetlen forrása“ éneki Illés Károlyné, orgonán kíséri: Hirsch József, 6. Ünnepi beszédet mond Ajtay Gábor temesvári lelkes. 7. Hegedű-szólv, előadja: Baranyi Bella, orgonán kíséri: Stern Magda, 8. Versek: szavalja Ungvári Miklós, 9. Nits: „Mózes anyja“, melodráma. Szavalják: Szabó Elza, Borsy Juliska és Jung János, 10. Ima és áldás, 11. Záróének: „Erős várunk...“ A vallásos ünnepség iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Színházi felhívás.** A színi nagybizottságból alakult propaganda és gazdasági ellenőrző bizottság a napokban kibocsátotta azokat a színházi szelvényfüzetek előfizetésére vonatkozó „Gyűjtőleveket“, melyekkel a színpártoló közönséget az arra illetékes hölgyek és urak felkeresik, akik ilyen szelvényfüzetekre előfizetni szándékoznak. Tájékoztatásul közöljük, hogy ezen szelvényfüzetek akár a kézbesítésnél, akár pedig azoknak a napi színházi pénztárnál leendő beváltásánál fizethetők. Ugy a gyűjtőleveket, valamint a szelvényfüzetek jegyei csak akkor érvényesek, ha azok a színházi ellenőrző-bizottság kétaláírtas ellenőrző pecsétjével vannak ellátva. Támogassuk tehát a színházat, ha színházat és jó előadásokat akarunk kapni. Az Elnökség.

— **A november negyedikén rendezendő Nefeletts bál fővédnökéül a rendezőségnek sikerült megnyernie dr. Botioc Elek polgármestert.** Az egyébként is érdekes bálnak ez a tény csak nagyobb érdeklődést biztosít.

— **Dela Lipinskaja hétfő esti műsorának kimagasló száma:** Russisches Volkslied, Drei Märchen, Etwas Exotisches, La Princesse Anne, Ein verfahrenes Leben, Der Papagei, Russische Holzschnitterei, Jackie Coogan iz Wien, Wolgalklang, Tagebuch eines Herzkranken, Das Reh, Russ. Trepak, Le poucet, Der Kümmerer, Polnische und Jüdische Volkslieder, Franz und Franziska stb.

— **A Köz. és Magánalkalmazottak Nyugdíjgyesülete értesíti tagjait, hogy hivatalos helyiségét a ma naptól kezdve Str. Mocloni (volt Orczy-ucca) 12. szám alá helyezte át.**

ZSOLDOS tanintézet

a legjobban készít elő középiskolai
magánvizsgákra, érettségire.
Huszonhetedik tanév. 127

Internátus: Budapest, VII., Dohány-u. 84.

— Aradi rendőri hírek. Bálint Gyula aradi lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy autójából 4500 lejt tartalmazó táskáját valaki kiemelte. — Szurovics Gizella, Strada Tribunal Dobra-uccában lévő lakásába betörték és 2500 lejt vittek el. — Kovács Róza és Lakatos Mancsi nevű Abatorului-uccai lakosokat lopás miatt előállították a rendőrségre. — Stelea József Strada Podului-uccai lakos az éjszaka megtámadott egy rendőrt, akit többször arcúl ütött. Ugy a verekedőt, mint egy kocsi, aki beleavatkozott a verekedésbe, előállították a rendőrségre. — Ardelean Tódort, aki a múlt héten revolveres merényletet követett el Urs-pach István művezető ellen, átkísérték az ügyészre.

Angol délsarki expedíció

A Discovery II. világhírű angol kutatóhajó 70 főnyi személyzettel új délsarki kutatóútra indult. Az expedíció munkáját dr. A. E. Mac-Intosh ismert kutató vezeti és főcélja a cetek szokásainak és életmódjának megfigyelése, valamint általában a délsarki Jeges-tenger állatvilágának tanulmányozása. A hajóvázat páncélzattal erősítették meg, hogy ellenállhasson a nagy jégtömeg irtóztos nyomásának. A hajó utközben kiköt a világ legelhagyatottabb helyén; Tristan da Cunha szigetén, amelyet minden harmadik évben érint csak hajó.

— Dela Lipinskaja sok száz és száz érdeklődőnek eleget kíván tenni azzal, hogy hétfőn délután 5-től 6-ig a Sándor-könyvkereskedésben autogramokat ad. Az igénylők megfelelő kartont vagy papírost hozzanak magukkal. Akik jegyeiket már megváltották, azok részére az autogram teljesen díjtalan.

— Dr. Kupfer nőorvos hazaérkezett.

— Filmkarrier! Berlinben élő magyar fogorvos és egy kis pesti színész filmkarrierjéről számol be a „Szinházi Élet” legújabb száma, amely kedves cikket közöl Székely István filmrendező és Ágai Irén, a Víg-színház művésznőjének szerelmi házasságáról. Rengeteg érdekes cikke, gyönyörű képeken kívül 64 oldalas Rádió Világhíradó, 32 oldalas gyermekújság és kézimunkamelléklet egészíti ki a Színházi Élet új számát, amelynek ára 20 lej. Előfizetési díj negyed évre 250 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

— Dr. Molnár István, a budapesti poliklinika volt orvosa, specialista, rendelőjét áthelyezte Str. Col. Pirici 5. (A színház átmenet.) Rendel. bőr-, nemi-, vizeleti- és belbetegségekre.

— A Magyar Párt intézőbizottsága rendes havi gyűlését november hó 2-ikán, csütörtökön, a szokott időben, este 8 órakor tartja meg. Elnökség.

— Dr. Rác Sándorné művészettörténeti kurzusait ismét megkezdte. Érdeklődők Bul. Carol 81a. alatti lakásán értekezhetnek, naponta 4—6 között.

— Az Aradi Atlétikai Club (AAC) tornaszakosztálya téli tornáját folyó hó 31-én, kedden este 7 órakor kezdi meg a szokott helyein.

— Koszorúmegváltás. Goldschmidt Sándor koszorúmegváltására az alanti összegek folytak be a szeretetház javára: Dr. Szalai Vilmos 500, dr. Reusz Miklós és neje 500, Lloyd Társulat 500 lej.

— Románia első nagyszabású sportnaplára: az Erdélyi és Bánáti Sportnaplár, kellemes meglepetés lesz az olvasó közönségnek. A sport minden ágát felöleli az amatőrök számára, rendkívül tartalmas, fényképekkel, csoportképekkel gazdagított naplár. A társadalom minden rétegében általános nagy érdeklődéssel tekintenek már most a meglepő olcsó áron forgalomba kerülő naplár megjelenésére. Aktuális sportfelvételeket, vezető sportemberek fényképeit készítséggel leközöl a Sportnaplár szerkesztősége. (Arad, Bul. Reg. Ferdinand 5.)

Gyilkosságok sorozatát követte el egy párisi ügyvéd

Sarret francia ügyvéd és két bajor ápolónő bünszövetkezete — Az Eremitage-villa borzalmi — Három biztosítási gyilkosságot bizonyítottak a marseillei magánszanatórium vezetőire. Kénsavas fürdőben »tüntették el« az áldozatokat

Párisból jelentik: Az aixi esküdtbíró-ság tegnap az utóbbi idők egyik legszenzációsabb bűnügyi afférjának főtárgyalását kezdte meg. Ez a bűnügy, amely szinte egy szadista költő képzeletének tűnik.

kegyetlenségében és borzalmasságában felülmulja a hirhedt Landru-esetet.

Sarret ügyvéd bűnperéről val szó, melyben az ügyvéd büntársaiként a két bajor származású Schmidt-nővér szerepel. Száraz, jogi nyelven a vád:

háromszoros gyilkosság, biztosítási csalás és okirathamítás.

A bűnper előzményei, melyekről annak idején rengeteget írtak a lapok, a következőkben foglalhatók össze:

Sarret dr. ügyvéd volt Marseilleben. Görögországban született, az eredeti neve Sarajani volt, ifjúságát Triesztben töltötte, majd francia állampolgárságot szerzett, letette az ügyvédi vizsgát és Marseilleben telepedett meg, ahol csakhamar híre ment a kitünő, fiatal védőügyvédnek. Ez az ember, aki, mint kriminálista fejtett ki igen figyelemre méltó és eredményes tevékenységet, szívének bel-sejében maga is

kegyetlen és mindenre elszánt gonosz-tevő volt.

raffinált gyilkos, aki gyilkosságait egyenesen tudományos precizitással készítette elő és hajtotta végre. Csak a vak véletlennek köszönhető, hogy üzelmének véget vetettek és büneiért bíróság elé állították. Sarret mellékesen az orvostudományban is kiképezte magát, különösen a vegyészetben mélyült el s már ekkor az volt a szándéka, hogy tanulmányai segítségével, okirathamításokat és gyilkosságokat hajt végre. Behálózta a Bajorországból Marseillebe költözött két Schmidt-nővért, Katalinát és Filoménát, akik egy marseillei kórházban teljesítettek ápolónői szolgálatot. Röviddel azután, hogy az ügyvéddel összekötetésbe kerültek, engedelmes eszközeivé váltak.

Sikerült megnyernie a két nővér bizalmát s elkövetkezett az idő, amikor nyíltan beszélt velük terveiről, amelyek olyan egyszerűek és logikusak voltak, hogy a két nővér ugyszólván semmi kockázatot sem látott. Az ügyvéd kibérelte az Eremitage villát és helviségeiben magánszanatóriumot rendezett be. Igyekezett azt a látszatot kelteni, hogy altruista intézménytől van szó s a sanatórium tulajdonképpen nincstelen, szegény emberek befogadására rendezkedett be. A két ápolónője a két Schmidt-nővér volt.

Magánszanatórium leple alatt, a bünszövetkezet raffinált módon egymásután küldte másvilágra a betegeket.

A gyógykezelés időtartama alatt, mely a szerencsétlen páciensek biztos halálával végződött, **életbiztosításokat kötöttek a betegek nevére.** Az üzelmekben még két segítőtársa volt a bünszövetkezetnek, az egyik az ügyvéd leánya, Sarajani Etel, a másik egy volt szakács: Lifeau. Mind a ketten makkegészségesek voltak. Valahányszor a sanatórium egyik ápolójának életét biztosították, az ügyvéd leánya vagy a szakács ment el a kötelező orvosi vizsgálatra s magától értetődik, hogy az orvosok sohasem találtak kivétlenül a biztosítandó egyén testi kondícióján. Sarret ilyen módon a biztosítások egész sorát kötötte meg s azután betegeit egymásután küldte a másvilágra. Gyorsan és biztosan ható mérgekkel dolgozott. Első áldozata Chambeau volt lelkes, a második a lelkes barátnője, Balandreaux asszony, utánuk egy Hervi nevű asszony következett. Ez a három gyilkosság a vizsgálat során kétségen kívül beigazolódott, de nagyon kézenfekvő a feltevés, hogy

az ügyvédnek sokkal több áldozata volt, akiknek meggyilkolására azonban nem sikerült pozitív bizonyítékokat találni.

A három gyilkosság esetében az igazán ördögi gonoszság csak a büncselekmények elkövetése után következett. Sarret kidolgozta a „tökéletes gyilkosság elméletét és gyakorlatát.

Eltüntette a holttesteket minden nyom nélkül.

Első áldozatának, Chambeauak holttestét a villa egyik elkülönített, rejtett szobáskájában egy kádba helyezte, melybe száz liter kénsavat öntött más vegyszerekkel együtt.

Ebben a fürdőben az áldozat holtteste fel-ozlott s csak egy zselatinszerű massa maradt belőle.

amit az ügyvéd nyugodtan kidobhatott a villa szemétdombjára. Legalább is azt hihette, hogy ezzel nem kelti fel a gyanút, a hatóságok azonban egy véletlen folytán mégis gyanút fogtak és ez a manipuláció más közvetett bizonyítékokkal együtt végül is összevonta a húrkat az ügyvéd és a Schmidt-nővérek körül. A közvetett bizonyítékok sohasem lettek volna elegendők a gyilkosságok bizonyítására, ha a rendőrségnek nem sikerült volna kétségtelen és közvetlen bizonyítékok produkálni. Ebben nagy segítségére volt a nvomozásnál a két Schmidt-nővér, akik a rendőrség fogságában teljesen megtörték és töredelmes beismerő vallomást tettek. Így derítette fel a rendőrség ezt a szörnyű büncselekmény-sorozatot minden ördögi részletével együtt.

Színház — Művészet — Irodalom

A művészi szezon legkiemelkedőbb eseménye lesz a „Kék madár” két-napos vendégjátéka

Óriási érdeklődés a „Kék madár” világhírű kabaré-revü társulat vendégjátéka iránt

Jushny világhírű kabaré-revü társulata, a „Kék madár”, november 4-én, szombaton este és 5-én, vasárnap délután és este vendégszerepel Aradon. Kétségtelen, hogy a most induló művészi szezonnak ez lesz a legkimagaslóbb eseménye, mert a „Kék madár” olyan magas színvonalú előadásokat tart, amely nemcsak vidéki városban, hanem nagy metropolisokban is ritkán adódik. Az aradi közönség teljesen tisztában van ennek a nagy művészi eseménynek jelentőségével, amit bizonyít az, hogy a „Kék madár” előadásai iránt szinte példátlan érdeklődés nyilvánul meg.

A „Kék madár” minden egyes tagja tökéletes művész, a színpadok a színpadtechnika legtökéletesebb alkotásai, díszletei az iparművészet és festészet remekei, kosztümjei az izlésnek kiteljesedett darabjai, előadásai pedig — egészen különleges ízű táncok, énekek, szatírák — példátlanok és felülmulthatatlanok.

Jegyek elővételben hétfőtől kezdve kaphatók a téli színház pénztáránál.

Téli- és őszi divatlapujdonságok a CULTURA könyvkereskedésben.

* A Kölcsey-Egyesület közgyűlése. A Kölcsey-Egyesület évi közgyűlése jövő vasárnap, november 5-én déli fél 12 órakor lesz a Kulturpalotában, a nagyterem mögött levő művészszobában. Ekkor számol be a közművelődési egyesület elnöksége az 1932—33. ik évben végzett kulturális munkájáról és terjeszti a közgyűlés elé javaslatát az 1933—34. év munkásságára vonatkozólag. A közgyűlés előtt 11 órakor ugyanott rövid megbeszélés lesz a Kölcsey-Egyesület választmányának, mely megállapítja a közgyűlés tárgysorozatát. A közgyűlésre a Kölcsey-Egyesület minden tagja hivatalos. Mint lapunkban már említettük, a Kölcsey-Egyesület felolvasódelutánjai a Kulturpalotában és az Iparos Kulturházban november 12-én és 15-én kezdődnek. A Kulturpalotában 12-én érdekesen változatos irodalmi és művészeti műsorral, az Iparos Kulturházban szerdán, 15-én egy tudományos előadással. Itt ez évben is az első előadó dr. Roth Marcell orvostanár lesz.

SPORT KÖZLÖNY

Szatmári csapat vendégszereplése Arad vasárnapi sporteseménye

Az Olimpia-CFR az ATE-val játszik Román Kupa-mecset. — Szövetségi díjmecsek és bajnoki mérkőzések töltik ki a műsort

Vasárnap Aradon a Román Kupa előmérkőzése során az ATE csapata szatmári vendéget fogad. A szatmári csapat az Olimpia-CFR lesz, amely előkelő szerepet visz az ottani bajnokságban. Aradi sportkörökben valóban nagy érdeklődéssel tekintenek a mérkőzés elé, mert az itteni sportemberek Szatmár reprezentatív csapatán keresztül kívánnak megismerkedni az ottani nívóval. Az Olimpia-CFR kvalitásos csapat kell hogy legyen, hisz csütörtökön 6:1 arányban fölényes győzelmet aratott a váradí CFR ellen. Az Olimpia-CFR tavaly a bajnokságban a második helyen végzett, a bajnok Tricolor pedig Ligagyőztes lett, tehát ezek mind azt bizonyítják, hogy Szatmáron, illetve az ottani kerületben tudnak futbalozni. Az ATE a bajnokságban jól összekovácsolt együttesével veszi fel a küzdelmet. Az összeállítás a következő: *Bosnyák-Mihály, Dragán-Csdny, Zanon, Bajti-Cucula, Tóth, Fritz, Balla, Körösladányi.* A mérkőzést a váradí Rosenbergr fogja vezetni.

A nagy mérkőzésen kívül szövetségi díjmecsek és ifjusági bajnoki mérkőzések töltik ki a műsort. A bíródelegálást az alábbiakban közöljük:

Gloria-pálya: 11 órákor Gloria II—For-

tuna II., bíró Gábor. 1-kör ATE ifj.—AMTE ifj., bíró Auer. 3-kör Olimpia-CFR—ATE, kupamérkőzés, bíró Rosenberg (Nagyvárad), határbírók Macean és Morocz. — *Titanus-pálya:* 1.30 órákor Hakoah II.—Titanus II., bíró Varga, 3.30-kor Crisana—Titanus, bíró Marita, határbíró Varga. — *Juventus-pálya:* 1.30 órákor Soimii ifj.—Fortuna ifj., bíró Fock, 3.30-kor Juventus—Fortuna, bíró Höhn, határbíró Vidák. — *Unirea-pálya:* 1 órákor AAC ifj.—Unirea ifj., bíró Polareczky, 3-kör ATE II.—Unirea II., bíró Goicea. — *AAC-pálya:* 10 órákor AAC II.—Transilvania II., bíró Clorogariu. — *Tricolor-pálya:* 10 órákor Juventus ifj.—Tricolor ifj., bíró Kalmár, 1.30-kör AMTE II.—Tricolor II., bíró Vecsernyés, 3.30-kör AVMSE—Victoria, bíró Clungan, határbíró Sasu. — *AMTE-pálya:* 9 órákor Hakoah ifj.—Egyetértés ifj., bíró Chiral. — *Olimpia-pálya:* 8.30 órákor Olimpia ifj.—Gloria ifj., bíró Schneider, 10.30-kör Olimpia II.—Astra II., bíró Mágori. — *Egyetértés-pálya:* 3.30 órákor Egyetértés—Patria, bíró Gencsi, határbíró Schneider. — *Banatul-pálya:* 3.45 órákor Banatul—Vulturul, bíró Pálfi, határbíró Ardelean. — *Pécskai-pálya:* 3.30 órákor RAC—Astra, bíró Ujj. — *Kurtles-pálya:* 3.30 órákor Frontiera—Virtutea, bíró Pfeiffer.

Sepi és Dobay játéka kéles a válogatásban

Berről jelentik: A válogatott keret és a kísérők pénteken délután megérkeztek Bernbe, ahol a svájci sportvezéreken kívül Bauer Constantin, a bucaresti-i CFR sportigazgatója, a válogatott szálláscsinálója várta az expedíciót.

A bécsi tréning-mecsen Sepi és Dobay, de főleg a Ripensia játékos olyan rosszul játszottak ki, hogy a csapat vezetői nem merik megkockáztatni a nevezett játékosok beállítását. Valószínű, hogy változás fog beállni az összeállításban, így Dobay helyére Lakatos kombinálják, míg centercsatár posztjára Chirol kerülne. Lakatos elárvult posztját Kotormányi vállalná magára. De nem lehetetlen, hogy Barátky játssza centert, — ha a svájciak nem gördítenek akadályt szerepeltetése ellen — ebben az esetben Chirol helyére Lakatos helyett.

Svájc már hetek óta lelkiismeretesen készülődik a nagy meccsre és az otthon játszó hazai csapat győzelmét várják. Itteni sportkörökben valószínűnek veszik a román győzelmet.

O Főlényesen nyerte a TAC első turameccsét. A TAC csapata első turameccsének színhelye Konstantinápoly volt, ahol az ottani görög együttesből összeállított válogatott ellen vette fel a küzdelmet. A temesvári atléta Kölbög (3), Somogyi, Possák és Koroni góljaival 6:2 arányban győztek.

O Az USA vasárnap a Fortuna-val játszik. A Stiasny-gvár csapata, az USA vasárnap délután 3 órai kezdettel az ATE-pályán a Fortuna kombináltjával veszi fel a küzdelmet. Az USA erős összeállítású csapattal játszik.

O Az All Pacific győzött Rotterdamban. A perui és chilei játékosok turacsapata a rotterdami Sparta ellen 3:0 arányban győzött. A délamerikai csapat egyenesen Prága felé vette útját.

Hölgyeim!

a bunda saison közeledik. — Bundák divatszínre való festését, régi szőrmék felújítását vállaljuk, vörös rókából ezüst és kékrókat készítenk, szakképzett vegyész-műnők vezetésével

„STAR” Első román prómfestőde

Mairovitz Imre,
Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 14. 8651

Megtartották a B. T. ezévi közgyűlést

A Bíró Testület ezévi közgyűlést szombaton este tartották meg a Gloria-CFR sporttelepén levő helyiségben. A közgyűlést előzőleg heves csatározások előzték meg, így mindenki biztosra vette a zajos jeleneteket, de ezek elmaradtak és a régi, jól bevált vezetőséget ismételten megválasztották. A választás eredménye városszerte megelőzödést keltett, mert a régi, jól bevált vezetőség eddig pontosan és megbízható módon végezte munkáját. Az újra megválasztott vezetőség névsora. Elnök: Bozgan György. Titkár: Vostinár György. Tagok: Oravetz László, Darázs István és Burdan Miklós. Pótagok: Oprita, Chisila és Marita György.

FEHERTESVÉREK szalonja
a tartós ondoálásban sok éves
gyakorlattal rendelkezik

Olcsón, elsőrangú munkát ad. 4061

O A román-magyar amatőrválogatott mérkőzésének óvása. A román nemzeti válogatott Bucurestiben fölényes győzelmet aratott a magyar amatőrválogatott ellen. Annak idején a magyar szövetség részéről a válogatott mérkőzés megkezdése előtt óvást nyújtottak be, mert a román csapatban profijátékosok is szerepeltek. A kupakonferencia a jövő hónap folyamán tartja ülését, melyen a magyar szövetség óvását is tárgyalják. Sportkörökben nagy érdeklődéssel tekintenek a kupabizottság döntése elé.

O Az USA résztvesz a római világbajnokságon. Az Egyesült-Államok a jövő évi világbajnokságon való részvétel mellett döntöttek. Az United States Football Association válogatott csapata selejtező mérkőzések nélkül utazik Romába, ott a középamerikai csoport győztesével mérkőzik s ha azt legyőzi, — ami valószínű — résztvesz a világbajnokságban.

Műlakatosság, gépműhely, fémöntöde, autókalkatrések szakkerü készítése, speciális fogaskerekek marása

Ladislau ASSAEL László
Arad, Calea Radnei No. 35. (volt Radnai-ut 35. szám). 2907

Autogén hegesztés,
Précisos mérőeszközök gyártása.

Gütermann-féle
varró- és
gomblyukselyem

A varróselyem előnye, hogy egyenlőértékű a nyersselyemmel.

A varróselyem tiszta selyemből készül.

A varróselyem szintartó.

A varróselyem ellentáladidőnek

A varróselyem fénye természetes

A varróselyem több mint 600 féle színben készül.

A varróselyem olcsó.

A varróselyem puha, elasztikus és a varrásnál alkalmazkodik a ruhadarabhoz.

A varróselyem felhasználásánál a szemek nem szakadnak el.

A gyapju vagy selyemszövetek festésénél a varrás csak akkor kapja meg az ujszint, ha gépselymet alkalmazunk. Figyeljen jól tehát, hogy ruhájával leasz megvarrva. Ne takarékoskodjon a varrásnál.

A varróselyemnek nincs párja

Használjon tehát Gütermann varróselymet, az a legjobb Gütermann & Co. S. A. Románia, Bucuresti.

Mária királynő levele

az északi HAPAG luxusutazásáról

Köztudomású, hogy Mária anyakirálynő. Habsburg Antal főherceg és Ileana főhercegnő társaságában részt vett a „Resolute” Hapag — luxusgőzös ezévi izlandi és spitzbergi utazásán. Az északi luxusutazások évről-évre a fokozódó népszerűség jegyében folynak le, a mi érthető is, minthogy a modern gőzösökön az utasok megtalálják a legfokozottabb luxust és kényelmet, másrészt pedig olcsó és pontos kiszolgálásban részesülnek. Beszélő bizonyítéka az idel utazás nagy sikerének az a levél, amit Mária anyakirálynő intézett a Hamburg—Amerika S. A. R. igazgatóságához és amelyben a legnagyobbfoku meglegedését fejezi ki a „Resolute”-on lefolyt utazás felett:

— Mindannyian el voltunk ragadtatva az utazás felett — mondja a levél. — A „Resolute” pompás hajó, a leggazdagabban berendezett és mégis az utas rendkívül otthonosan érzi magát a fedélzetén. Az utazás vezetősége egyenesen kiválóan teljesítette kötelességét, a kiszolgálás pedig példás volt. Akár különös karakterisztikumukkal, akár ritka szépségükkel váltak ki a bemutatott vidékek, egyet le kell szögeznem, még pedig, hogy a kirándulások kiválóan voltak megszervezve és minden elgondolható kényelmet biztosítottak az utasok számára. Sokat hallottunk már a norvég fjordokról. Most láthattuk felemelő szépségüket, amely talán még benyomástelisebb, a valóságban, mint ahogy azt hittük. Mindennek következtében a feledhetetlen, közel négyhetes utazás végeztével fájó érzéssel hagytuk el szeretett, uszó otthonunkat...

Igy hangzik a levél, amely értékes dokumentuma a „Hapag” luxusutazások kiváló rendezettségének és az utasok, akik a ritka élmények, páratlan természeti szépségek csodái, a vállalat gőzösein mindvégig gondos el látásban és felügyeletben részesülő vendögeknek érzik magukat.

Az indításból levonható következtetések

II.

III. Dáma. A dáma-hívás mindig azt jelenti, hogy az indítónak az illető színből nincs magasabb lapja. Miután egy kis lappal védett dámával ritkán indítanak, fel kell tételeznünk, hogy a támadás dáma-bubos honórcsoportból történt. Ha azonban az asztalon, vagy kezünkben látjuk a szín bubját, akkor a dáma valószínűleg szingli, vagy dubleton volt.

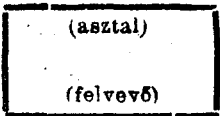
IV. Bub. A bub szintén a szín legmagasabb lapja, néha azonban király-bub-10-es honórcsoportból származik. Legtöbbször a 10-es kísér. Ha azonban lapjaink között látjuk a szín 10-esét, akkor a bub-indítás rövid színből, szingliből, vagy dubletonból történt.

V. Alacsony lap. Ha a baloldali ellenfél egy alacsony lappal támad, úgy tudhatjuk, hogy nála e színből sem ász-király, sem dáma-király, sem dáma-bub, sem bub-10-es, sem ász, sem valószínűleg a király sincsen.

Ha a hívott lap 10-es, 9-es, 8-as, vagy 7-es, akkor az indítás valószínűleg rövid színből történt, ugyanezt kell feltételeznünk, ha a kihívott lap 7-esnél alacsonyabb ugyan, de az illető színből az asztalon és kezünkben 8, vagy több lapot látunk.

Ha tudjuk, hogy a nyitó szín balra rövid s ha szingli-indítástól kell tartanunk, üssünk be az asztal egy magas lapjával, ha ez játékunkat nem zavarja, a jobbról dobott lap sokszor megmutatja, hogy a baloldali ellenfelnél lehet-e még egy kisebb kártya. Pld:

K, D, 3

9, 2

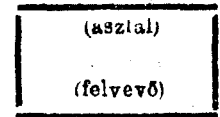
B, 8, 7, 4

A, 1, 6, 5

Ha a baloldali ellenfél 9-esével támad, üssünk be az asztal királyával: miután jobbról a 4-es esik, tudhatjuk, hogy a 2-ös még balra lokszik, tehát a szín itt nem volt szingli.

Ha balról 6-os, vagy alacsonyabb lappal indítanak és a színből 8-nál kevesebb lapot látunk, sokszor igen nehéz kitalálnunk, hogy az indítás rövid, vagy hosszú színből történt. A jobbról eső lap ad néha felvilágosítást e tekintetben. Így, ha a jobboldali ellenfél ászszal üt, úgy a királyt, ha királlyal üt; a dámát, ha dámával üt; a bubot balra kell feltételeznünk. Pld.:

10, 9, 3

D, 8, 6, 4

K, 7

A, B, 5, 2

Ha balról a 4-esével támadnak s a jobboldali ellenfél a királlyal üt, tudhatjuk, hogy az indítás három, vagy négy kis lappal védett dámából történt.

VI. Adu. Az adu-indítás jelzi, hogy a baloldali ellenfelnél a másik három szíoben egy-egy honórcsoport van. Fényes Loránd.

A szövetségi bridge-tanfolyamok, kezdők és haladók részére, a jövő hét elején, a Salacz-uccában megnyíló új Bridge-Szalomban, november 6-án kezdődnek. Fényes Loránd ur vezetése alatt. Kérjük az érdeklődőket, hogy a megfelelő beosztás végett, részvételiüket már a jövő hét folyamán jelentsék be a Bridge-Szalomban (Szinház-épület, II. emelet), ahol a részletes felvilágosításokat is megkaphatják. Szövetségünk tagjai és közvetlen hozzátartozói kedvezményben részesülnek.

Karácsonyi utazás — a tavaszba Tenerife és Madeira szigetre

1933. december 22-től 1934. január 6-ig.

a „Milwaukee” nevű legnagyobb német motoroshajóval 8154 km. A legolcsóbb ár Hamburgtól:

7585 lei.

Üdülést nyújtó, szórakoztató utazás a verőfényes délre egy, csak I. osztállyal rendelkező, minden kényelmet nyújtó, legmodernebb hajón.

További felvilágosítások és jele...

Hamburg Amerika Linie S. A. R.
aradi képviselőtől.

Künstler vízum- és utazási iroda
Arad, Bul. Reg. Maria 24.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kereskedelmi alminiszter fontos nyilatkozatot tett a behozatali permiszek körül folyó vizsgálatról

Közvetítők és hivatalnokok közös üzelmei

Bucurestiből jelentik: Gafencu Gr. kereskedelmi alminiszter nagyfontosságú nyilatkozatot tett a bucuresti-i sajtó számára a behozatali permiszek körül megállapított súlyos szabálytalanságokról, amelyek miatt tudvalevően már eddig is két tisztviselőt függesztettek fel. Az alminiszter rámutatott arra, hogy szükség van az *adminisztratív teendőkkel megbízott hivatalnokok szigorú ellenőrzésére, mert az általuk elkövetett szabálytalanságok miatt a behozatali bizottság már eddig is indokolatlan gyanúsításokban részesült és céltablája volt az egész országban elhangzott támadásoknak.* Gafencu megígérte, hogy sürgősen átszervezi a permisz-bizottság mellett működő adminisztratív szerveket, amelyek a jövőben a leggyorsabban fogják elintézni a hozzájuk beérkezett kérvényeket és kötelesek azonnal expedálni a bizottság határozatait. A szabályok ellen vétőkkel szemben a legszigorubb intézkedéseket foganasítják.

Az alminiszter megnyugtató kijelentései és a most folyó vizsgálat következtében egymásután jelentkeznek azok, akik az eddigi adminisztrációs rendszer szabálytalanságai miatt súlyos károkat szenvedtek és akik tekintélyes összegeket fizettek egyes alkalmazottaknak. Ezek a károsultak rávilágítanak a rejtelmes bosszorkánykonyhákra, melyeknek vezetői szoros összeköttetést tartanak fenn a minden képesítés nélküli, vagy a hivatalukból elmozdított közvetítőkkel. Ez utóbbiak valóságos stragegiai felkészültséggel nyomozzák ki azokat, akik fontosabb szállítási ügyekben, vagy különböző közintézményekkel kötendő szerződések ügyében beadványokat intéztek és a folyamodókat azzal az állítással rémítgetik, hogy csak jelentős anyagi áldozatokkal juthatnak hozzá jogaikhoz. Ezek a közvetítők rendszerint összeköttetésben vannak az adminisztrációs osztályok egyes alkalmazottjaival, akik az elintézésre váró aktákat mindaddig visszatartják, vagy a döntés elküldését addig halogatták, amíg a vidéki áldozat le nem fizeti az általuk kiszabott összeget, amelyet ők „költségek” címén számolnak el.

A lelkiismeretlenebb közvetítők horribilis előlegeket is vesznek fel és eljárásuk hitelességének bizonyítása céljából bizonyos táviratokat küldenek az ügyek elintézését szívszorogva váró médiumnak: „Már csak két aláírás hiányzik, de ezen a héten azok is meglesznek. Költségekre tízezer lejt kérek.”

Az áldozat, aki már többször fizetett öt-tízezer lejt, azonnal elküldi a kért újabb tízezer lejt és boldogan várja a nagy haszonnal járó döntést. Néhány nap múlva újabb sürgönyt kap: „Már csak egy aláírás hiányzik. Küldjön ötezer lejt.”

A lelketlen közvetítő ezt is megkapja és azután tényleg megérkezik a várva-várt végzés, de jó, ha a határozat már későn nem jön. Ugyanis nagyon gyakran akkor kapja meg a folyamodó az elintézését, amikor annak már nem veheti hasznát, legfeljebb akkor, ha — újból fizet.

Az is gyakran előfordul, hogy egymással szembenálló két pályázó véletlenül ugyanahhoz a közvetítőhöz kerül, de az illető ezt a fontos tényrt eltitkolja előttük. A gazdag, de naiv vidéki pályázókat ilyen esetben néha évekig is áztatja a ravasz szipoly, akinek hátmögötti mesterkedéseire rendszerint már akkor jönnek rá a detektívek, amikor néhány száz-ezer lejt leadtak.

A Gafencu alminiszter által megindított vizsgálat bizonyára nemcsak a behozatali permiszek körüli szabálytalanságokra terjed ki, hanem más, hasonló természetű kategóriáknál is elsöpri azokat az elősdiéket, akik miatt a legegyszerűbb közgazdasági természetű ügyek elintézése is súlyos akadályokba ütközött eddig.

Óriási üzemköltség-megtakarítás

a Krupp-teherautók és autobuszoknál

Nemcsak szakkörökben, de kereskedelmi és ipari vállalatok körében is valóságos szenzációt keltett a Krupp-teherautóknak és autobuszoknak a romániai piacra való bevonulása. Az újrendszerű teherautók motorját nem benzín, hanem nyersolaj hajtja, ami óriási üzemköltséget jelent. A világhírű Junkers-motorok Diesel-rendszere, amelyet az új teherautóknál és autobuszoknál is alkalmaztak, százszázalékosan biztos üzem. Az autók alkatrészei oly masszívak, hogy éveken át mentesítik a tulajdonost a költséges alkatrészek beszerzésétől. Ily módon a Krupp-rendszerű autók tulajdonosa az első évben megtakarítja a kocsi árát, az autó elsőrendű kvalitásai, valamint a nyersolaj-üzem következtében. A Junkers Diesel-motorok, amelyeket a világhírű Krupp-üzemek hoznak forgalomba, úgy a levegőben, mint a földön meghódították a világot. Maga a Krupp-név garancia arra, hogy a gyár masszív, kiváló minőségű, világhírű saját acéljaiból készült alvázakat hoz forgalomba és a Krupp-gyártmányok versenyképességét mi sem bizonyítja jobban, minthogy a Krupp-művek a japán hadvezetőségnek 6000 db. Krupp-rendszerű nyersolaj-motoru gyorsjáratu teherautót szállítottak. Az utolsó részletet, 1200 darab autót, fénves ünnepségek mellett a legnagyobb meglepedésre szeptember hóban szállították Japánba. Az essent Krupp-gyár az autósztály vezérképviselőt egész Románia részére az A. Kálmán Kereskedelmi és Ipari R. T.-nek adta át. Az említett cég szívesen szoleál felvilágosítással és árajánlatokkal az érdeklődőknek.

= A román postabélyeg háromszéves jubileuma alkalmából megjelent ökörfejes bélyegek november elsejétől nem érvényesek. Az aradi postafőnökség intézkedett a bélyegek bevonására vonatkozólag és a mai napon befejeződött az ökörfejes bélyegek beváltása, amelyeket az aradi posta Bucuresti-be küld vissza. A jubiláris bélyegek tehát elsejéttől kezdve csupán a bélyeggyűjtők számára bírnak értékkel.

Aradiak PESTEN a

METROPOLBA szállnak

Rákóczi-ut 58.

308

150 kényelmes, modern szoba, hideg-meleg folyóvízzel, telefontal, központi fűtéssel, rádióval és osengőt helyettesítő elektromos fényjelzésekkel. Patinásurú kiváló konyha. Az étteremben hangulatos cigányzene.

A valódi erdélyi FLEKKEN különlegességeket, vargabélest, küttöskalácsot Ender flekkensütőmester készíti

Szobák 4.— pengőtől. Teljes penzió 9 pengőtől.

A francia—olasz-rendszer alapján készült Atalakul a romániai az új váltó- és csekk-törvény közgazdasági jogszolgáltatás — Sürgős intézkedések a hitel feltámasztása érdekében

A romániai közigazgatási jogszolgáltatás átalakítását jelenti az a félhivatalos forrásból származó értesülés, amelyet ma közöl bucu-resti-i tudósítónk. A különböző törvények egységesítésével foglalkozó bizottság most készíti elő a tisztességtelen versenyről és a váltók, csekkek, kötelezvények használatáról szóló törvények reformját és egységesítését. A békeszerződés alapján ugyanis Romániához Magyarországól, Ausztriából és Oroszországból csatoltak területeket, amelyeken különböző törvények voltak érvényben. Például Erdélyben még most is a régi osztrák kereskedelmi, Bukovinában az osztrák váltótörvény is. Besszarábiában pedig a cári uralom alatt megalkotott váltó-, kereskedelmi- és csekk-törvény van érvényben. Ezeknek a fontos törvényeknek egységesítését már évek óta előkészítik az erre kiküldött parlamenti bizottságok, de a kormányváltozások következtében mostanig nem készültek el a munkával. A Valda-kormány által delegált bizottság már annyira előrehaladt ezzel a munkával hogy a parlament legelső ülésén letárgyalhatja a már elkészített törvényjavaslatokat.

Rendkívül fontos a tisztességtelen versenyről szóló új törvénytervezet. A bizottságnak az a feladata, hogy a mai kereskedelmi viszonyoknak megfelelő, ezt az új törvénytervezetet a kereskedelmi törvénybe beleillessze. A napokban nevezik ki azt a revíziós bizottságot, amely a csekkek, váltók és kötelezvények használatáról szóló törvénytervezetet áttanulmányozza és a parlament megnyitása után azonnal megszavaztassa.

Ennek az a célja, hogy a leggyorsabban elősegítse a hitel feltámasztását, visszaadja a bizalmat a jogszolgáltatás gyorsasága iránt és újból megindítsa a hitelszervezetek működését.

Az új törvény alapján például a váltót nem

= Emelkedik a román állampapírok árfolyama. Mint ismeretes, Madgearu pénzügyminiszternek Párisban sikerült békés megállapodásra jutni a francia kötvénytulajdonosokkal és a megkötött szerződés alapján megfelelő egyezség fog létrejönni az angol hitelezőkkel is. A kedvező eredmény jó hatást gyakorolt a belföldi pénzpiacra, mert megszilárdította a bizalmat Románia pénzügyi helyzete és a lej stabilitása iránt. Ennek határozott dokumentumként állapítják meg pénzügyi körökben, hogy azok a román állampapírok, amelyek a külföldi tárgyalások kezdetén veszítettek árfolyamukból, most értékükben emelkednek. Különösen a helyreállítási és a stabilizációs kötvények kurzusa mutat javuló tendenciát, de a többi állampapírok helyzete is megszilárdult. Aradi vállalatok néhány nappal ezelőtt kaució céljaira többszáz ezer lejért állampapírokat rendeltek Bucurestiben és csodálkozva konstataáltak, hogy a múlt heti kurzussal szemben emelkedés következett be.

= Büntethető az, aki nem kért egészségügyi engedélyt. Több lapban megjelent az a tudósítás, hogy az egészségügyi törvény nem tartalmaz büntető intézkedést azok részére, akik nem kértek egészségügyi engedélyt. Tekintettel arra, hogy a közlés az új kereskedőket és iparosokat tévedésbe ejtheti, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezúton hozza az érdekelték tudomására, hogy a hivatalos lap 1933. április 13-iki, 87. számában megjelent egészségügyi törvény módosítás, az 1930. évi törvény eredeti szövegében mutatkozó hiányt pótolta a 670. szakasz következő kitoldásával: „Jelen törvény ama kihágásai, amelyekre nézve nincsenek büntető rendelkezések, 100—20.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtandók”. Ennek következtében a kamara felhívja az új kereskedőket és iparosokat, hogy a törvény rendelkezéseinek eleget téve, az ipar megkezdésekor kérelmezzék az egészségügyi engedélyt a városi orvosi hivatalban, vidékiek a megyei orvosi hivatalnál.

kell perelni, hanem óvatolás után azonnal végrehajtható. Ezt a rendszert mostanig csupán Németországban vezették be és a beszerzett információk szerint ott nagyon jól bevált.

Valószínűleg átalakítják a végrehajtásról szóló törvényt is és ezután lehetetlenné válik az, hogy az ingatlanra kitűzött árveréseket a rosszhiszemű adósok másokkal való összejátszás útján a végletekig elhúzhassák. A most letárgyalandó váltó, csekk és kötelezvény használatáról szóló törvénytervezet a francia—olasz rendszeren alapszik, amelyet 1928-ban léptettek életbe a két államban és amelynek előkészítésén tíz évig dolgoztak ott a bizottságok. Ezt a módszert Európa több államában szintén be akarták vezetni, de egy állam kivételével, sehoh sem jutottak a megvalósítás stádiumába.

Popoviciu Mihály igazságügyminiszter a különböző törvények egységesítéséről úgy nyilatkozott a sajtó számára, hogy lehetetlenség tovább tünni a mai állapotokat, mert az országnak egységes törvényre van szüksége és ki kell küszöbölni azt a rendszert, amelynek alapján minden országrészben más és más törvények és perrendtartás szerint bírói ítéleteket.

= Devizaárfolyamok. Zürichi hívtás: Berlin 123.20, Amszterdam 208.30, Newyork 3.48, London 16.40, Páris 20.21 és fél, Milánó 27.20, Prága 15.32 és fél, Belgrád 7, Bucuresti 3.05, Varsó 57.85, Bécs 72.58 (magánkursus 57.70), Brüsszel 72.

= Félmillió vagon az ideai kukoricatermés. Bucurestiből jelentik: Hivatalos megállapítás szerint, az ideai kukoricatermés az egész ország területén körülbelül félmillió vagon, amelyből 150 ezer vagon teljesen exportképes. A sikágon termett tengeritermés elég jó minőségű.

= Aradi birtokcsere. Grama János eladta a Str. Cetatea veche 231 □-öles telket 25.000 lejért Süli Eszternek. — Teodorescu Constantin eladta a Str. Cetatea veche 226 □-öles telket 15.000 lejért Virág Kálmán és nejeinek. — Klein Dezsőné eladta a (Gáj) Str. Bogdan Voievod 54. számú házat 52.000 lejért Lelik Józsefnek. — Papp Ilésné eladta a Rozer-düllöbéli 3 kat. hold szántót 40.000 lejért Csomós Károlynak. — Cheveresan Fülöp és neje eladták a Str. Cap. Ignat 39. számú 269 □-öles telket 23.000 lejért Curticean János és nejeinek. — Az Institutul de Credit și Păstrare al Com. eladta a Rozer-düllöbéli 155 □-öles telket 6000 lejért Serban Péternek. — Özv. Künstler Gyuláné eladta a Str. Marasesti 96 □-öles telket 115.000 lejért Gál Józsefnek. — Kádár György és neje eladták a Rozer-düllöbéli 176 □-öles telket 15.500 lejért Özv. Apáthy Sándornak. — Sulyok István és neje és társai eladták a Kasza-ucca 55. számú házat 105.000 lejért Hegedüs Lajosné és Mora Paulának.

= Aradhegyalján lefoglalt diófák és diótermés. Szokatlan ügy foglalkoztatja most több aradhegyaljai község előjáróságát és főszolgabíróóságát. Érthetetlen okokból több községi bíró elrendelte, hogy a nagy lakóházak előtt már igen régen elültetett és terebélyessé vált diófák termését a község számára lefoglalják, sőt a diófákat is a község tulajdonának deklarálták. Mivel a diófákat maguk a háztulajdonosok, vagy őseik ültették és azoknak termését természetesen élvezték is, a községi bírák intézkedése ellen tehát jogorvoslat fordultak az illetékes főszolgabíróóságokhoz, amelyek azonban a községi képviselőtestülethez utasították a panaszosokat. Közöttük általánosan ismert, régi aradi családok is vannak, akik a nem mindennapi érdekességű ügyekben tegnap csodálkozást keltő képviselőtestületi határozatokat kaptak. A községek képviselőtestületei ugyanis jóváhagyták a falusi bírák határozatát és elrendelték a diótermés lefoglalását. Ezek a példátlanul álló esetek arra készítetik a károsult birtokosokat, hogy a legilletékesebb fórum előtt szerezzenek maguknak elégtételt és több évtized óta jogosan élvezett tulajdonukat visszaszerezzék.

Mitra I. Sándor dipl. jegyző,

az aradi kir. törvényes közjegyző és tolmácsa. Bdul. Regele Ferdinand 5. sz. (Az udvarban balra). ARAD-CSANADI-BANK-palota

Hivatalos órák: d. e. 9-12., d. u. 3-6-ig.

HITELESIT és HITELESEN FORDIT románra és magyarra okiratokat. Ugyazint fordít a következő nyelvekből is: francia, angol, német, magyar, cseh-slovák, lengyel, olasz, spanyol, orosz, latin. A fordítások pontosan és felelősség mellett eszközöltetnek. A mások által végzett fordításokat is hitelesít. Megjelennek a bíróságok előtt mint hites tolmács.

CÉGEK RÉSZÉRE műszaki, szakmabeli levelezések fordítását eszközölöm, terminus-technikusokkal, tökéletes hitelességgel, ugyazintén a levelek, felelősségek, szerződések, okiratok, törvények, diplomák s mindenemű bizonyítványok, kérvények hirdetések és közlemények, irodalmi művek fordítását vállalom, mindannyit teljes felelősséggel. Abszolút minimális árak, még a fordítások hitelesítésénél is.

MÁSOLATOKAT és SOKSZOROSÍTÁSOKAT vállal. Okiratok, munkakönyvek, köz- és magánmunkák, költséghatározatok és általános kivitelezési feltételeknek másolását és fordítását vállalja bármely szakmából és iparágból a pontos műkifejezések használatával. 2022

HIVATALOS ÓRÁK: d. e. 9-12.

d. u. 3-6

A Horst Wessel-film női főszerepét magyar-zsidónő játszotta

Berlinből jelentik: Nem titok már Göbbels propaganda-miniszter szigorú rendelete óta, hogy a Horst Wessel-film, amely a „megújult” német filmgyártás óta az első nagy slágernek készült, még bemutatója előtt megbukott. Ismeretes, hogy a Hitler-kormány a film előadásait betiltotta azzal az indoklással, hogy a film profanizálja Horst Wessel géniusát és miután előállítási módja, valamint szcenárium legkevésbé sem áll irodalmi, művészeti nívón. A Horst Wessel-film kulisszatitkainak nyilvánosságra szivárgása során nagyon érdekes körülmények derültek ki, különösen a női főszereplő személyével kapcsolatban. A bemutatása előtt megbukott filmnek érdekes magyar vonatkozása van, ugyanis, mint most kitudódott, a Horst Wessel-film női főszerepét magyar nő játszotta, aki egyáltalában nem rendezett vallású. A magyar zsidó lányt, aki a film főszerepének eljátszására vállalkozott, Kürschner Renének hívják.

Kürschner René annak a Kürschnernek huga, akit a Hitler-kormány uralomra jutásának napján elbocsátottak a berlini rádióanal viselt magas pozíciójából. Kürschner René másik fivére pedig a Boston-filmgyár producere volt s jelenleg Budapesten mint filmproducer működik s a közelmúltban fejezett be a „Humnia”-filmgyárban egy nagy magyar filmet. A filmrendező közismert és köztiszteltben álló tagja a budapesti filmköröknek és huga minden valószínűség szerint az ő tudta nélkül játszotta el a Horst Wessel-film női főszerepét.

Hogy hogyan jutott a rendezetlen származású Kürschner René az első nagy nemzeti-szociálista-film egyetlen női főszerepéhez, annak igen érdekes története van. Amikor a dilettáns, alkalmi konjunkturát kihasználó film-társaság engedélyt kapott a Hitler-kormánytól arra, hogy Hans Heinz-Ewers regényéből a Horst Wessel-filmet elkészítsék, csupán egy cél lebegett a vállalkozók szeme előtt: Pénzt keresni! Azok az emberek, akik elég merészek voltak arra, hogy kulturális szegényt hozzanak az első nemzeti-szociálista filmmel — a Harmadik Birodalomra, egy dologra még sem sajnálták a pénzt: a női főszereplő gázsijára.

Horst Wessel — mint ismeretes — egyszerű féltékenységi tragédia áldozata lett, azonban a nemzeti-szociálisták meghamisították a „történelmet” s a nagyobb hatás kedvéért egy ápolatlan, visszataszító külsejű kommunista zsidólánnyal öltették meg Horst Wesselt. Ezt a szerepet vállalta el Kürschner René, aki a baloldali német rádióknak sokat szerepelt művésznője volt.

Rádió műsor

— Romániai időszimulés —

VASÁRNAP, OKTÓBER 29.

Bucuresti 11.45: Egyházi zene. 13: Vegyes gramofon. 14.15: Könyű lemezek. 18: Marcu-zenekar. — 19.15: Marcu-zenekar. 20.20: Gramofon. 20.45: Török-est a török köztársaság fennállásának 10-ik évfordulója alkalmából. 22.15: Rádiózenekar. 23: Zene a San Remo vendéglőből. — Budapest I. 10.15: Hírek 11: Róm. kath. istentisztelet. 12.15: Görögkatholikus istentisztelet. Szünetben: „Rádiókrónika“. Eimondja Papp Jenő. 3: Odeon-Parlophon gramofonlemez. 4.45: Dömötör-nap Kunszentmiklóson. Helyszíni közvetítés. Vezető Paulini Béla. 5.30: Julier Ferenc: „Hölös Máttyás, a katonakirály“. 6: Kurina Simi és cigányzenekara. 7: „A Gerle 13-mal Európa körül“. Bánhidy Antal előadása. 7.30: Kis Szinpad. „A nagyszerű fiú“. Vígjáték 1 felvonásban. Irta: Henry Murger. 8.25: Sport-eredmények. 8.35: Klebelsberg Kunó emlékműpélya. 11.15: Török-est. 12: Az 1. honvédelmi vezérparancsnok fuvószenekara. — Bécs. 10: Bruokner: F-moll nagymise. — 12.30: Maikl tenorista daletste. 13: A szimfonikus zenekar. 13.55: Rádiózenekar. 16.30: A Kolbe-nagymise. — 17.30: Rádiózenekar. 19.15: Török-est. 20: Strauss Richard Arabella című 3 felv. operája. 23.05: Gramofon. Belgrád. 13: Aranicki-zenekar. 13.30: Délszláv dalok. 14: Népdallemezek. 16: Ratni Drugovi-zenekar. 17.30: Gramofon. 18: Tánczene. 20: Gramofon. 20.20: Weber: II. klarinét- és zongoraverseny. 23: Gramofon. Berlin. 17: Allástaianok szórakoztató zenéje. 19.30: Házizene. 20.30: Mikrofonközvetítés a filharmonikusoktól. 21.05: Szórakoztató zene. 23: Hírek. Utána: Tánczene. — Hilversum. Általános rádió. 22.55: Loránd Edit hegedű. Utána: Godwin-zenekar. Balog Jancsi és cigányzenekara. Stap-jazz. — Königswusterhausen. 7.35: Kikötői zene Brémából. 9.55: Reggeli ünnep. 13: Fuvós könnyű zene. 15: Gyermekdalok. 19.15: Parasztnékarok, citera- és mandolinzene. 21: Rádiózenekar. — Leipzig. 16.15: Lajos Ferdinánd porosz herceg emlékezete és zeneműve. 17.30: Rádiózenekar hegedűszóval. 19.30: Játék két zongorán. 20.30: Rózsás jövő. — Milano. 22: Verdi: Aida, opera a turini Vittorio Emanuele színház-ból. — Róma. 18.15: Lenori csellóművész, Rasponi bariton, Caputo szoprán és Castelazzi mezzoszoprán hangversenye, a Római mandolinégyes játéka. 21.45: Vegyes hangverseny. — Stockholm. 20.35: Strindberg: Haláltánc, hangjáték.

HÉTFŐ, OKTÓBER 30.

Bucuresti. 13: Vegyes lemezek. 14.15: Könyű lemezek. 18: Rádiózenekar. 19.15: Stefanescu György énekel. — 19.30: Rádiózenekar. 20.20: Gramofon. 21: Bernfeld I. zongorázik. 21.45: Alexiu W. énekel. 22.15: A Metzner-kvintett Brahms egy kvintettjét adja elő. A rádió népzeneke az Enescu-vendéglőből. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: Felolvasások. Közben: Gramofonlemez. 1: Déli harangszó. 1.05: Beczássy Kató énekel. Garay György hegedű, zongorán kíséri Polgár Tibor. 2.30: Sárközi Sándor és cigányzenekara. 4.30: A rádió diák-felőrája. 5: Asszonyok tanácsadója. 6: „Nobel-díjas vegyészek“. 6.30: Budapesti Koncert Szalonzenekar. — 7.30: Német nyelvoktatás. 8: Polydor-Brunswick gramofonlemez. 9: „Ismeretterjesztő film“. Nagy Endre vidám csevégése. 9.30: Volkmann-émlék. Bevezetőt mond Szabados Béla. 11.20: Aradi Farkas Sándor cigányzenekara és a Bachmann-jazz-zenekar a Bodókávéházban. Dáni Dezső énekszámával. — Bécs. 12.30: Rádiózenekar. 14.10: Művészlemez. 16.55: Mahler-lemez. 18.25: Feller tenorista ária és daletste. 20: Osztrák népdal. 21: Szimfonikus hangverseny. — Bel-

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny“ Budapestben a következő újságárusoknál kapható:

- A „Hungaria“ nagyszálloda újságárusánál.
- A „Carlton“ szálloda újságárusánál.
- A Keleti pályaudvar főosarnokában levő nagy újságbódében.

grád. 12: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 17: Délszláv dalok. 18: Tánclemez. 20.30: Szlatin Vladimir hegedű. 21: Rossini: A seviliai borbély, opera gramofon. 23: Cigányzene. — Kassa. 12.30: Gramofon. 13.30: Szlavia-szalonzene. 14.35: Gramofon. 17: Gramofon. 18: A 32. gy. e. zenekara. 19.50: Gramofon. — Königsberg. 7.35—9: Könyű zene Hamburgból. 10.05: Luther-ünnep. 12.30: Szórakoztató zene Hannoverből. 14.05—18.30: Operettlemez. 21.10: Luther Márton dalai, régi zeneszerzők kardaiban és orgonaműveiben. Leipzig. 19.05: Játék pedálcsembalon. 22: Szimfonikusok. Utána: Könyű zene Drezdából. — Milano. 19.40: Beszélőújság, gramofon. 20.40: Gramofon. 21.15: Reklámhangverseny. 22.45: Kamarazene Serato hegedűművész. Utána: Tánclemez. — Mor. Ostrava 11.10: Fuvós parasztnékar. 12: Gramofon. 17: Délutáni zene. 21: Szórakoztató zene. — Róma. 18.15: Schelli zongoraművész. Guillaume szoprán és Bandini basszus hangversenye. 22.30: Könyű zene.

KEDD, OKTÓBER 31.

Bucuresti. 13: Vegyes lemezek. 14.15: Könyű lemezek. 18: Mojtai-zenekar: vegyes zene. 19.15: Mojtai-zenekar. 20.20: Gramofon. 21: Nicolescu G. énekes estje. 21.20: A rádió szimfonikus zenekara. — 22.15: Hangverseny. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.30: Hírek. 10: Református istentisztelet. 11: Evangélikus istentisztelet. 12: Unitárius istentisztelet. Majd: Columbia gramofonlemez. 2.30: A Derecskei Polgári Dalegyet. 5: Ifjúsági előadás. 6: Ifj. Sárny Elemér és cigányzenekara. 6.30: „Apróságok Tiszta Istvánról“. 7: Budapesti Hangversenyzenekar. — 8.15: Nadányi Zoltán és Illyés Gyula költői estje. 9: Vígjáték-előadás a stúdióból. „Nyári zivatar“. 11: Wehner Géza orgonahangversenye. 12: Cigányzenekar. — Bécs. 12.30: Paraszttáncok lemezek. 13: Rádiózenekar. 16.55: Brahms: F-dúr szimfonia gramofon. 21.30: A bécsi szimfonikusok hangversenye. — 23.15: Bár-zene az Oase-ből, utána hírek. — Belgrád. 12: Rádiózenekar. 13.25: Gramofon. 20: Putnik verscei énekes ária és daletste. 21.40: Az ösről szóló zeneművek (rádiózenekar). 22.10: Petrovics Milica népdal-estje. 22.40: Gramofon. 23: Cigányzene. — Berlin. 17.30: Hegedű-, cselló- és zongoraművek. Könyű zene. 18.30: A Titanic elsüllyedése, egy megmenekült ember előadása. 20: Königswusterhausen. Utána: Tarka táncest. — Brünn. 12.30: Gramofon. 17: Délutáni zene. Utána: Schrammelzere. — Königsberg. 7.35—9: Könyű zene. 12.30—14: Szórakoztató zene. 14.05—15.30: Weber- és Schumann-lemezek. 17: Szórakoztató zene. 21.15: A danzigi Városi Színház zenekara. — Mor. Ostrava. 12.30: Gramofon. 13.35: Déli zene. — Pozsony. 18.45: Kubát énekes-mű modern cseh dalokat ad elő. — 19.10: Szórakoztató zene. 21.40: Török Rezső egyfelvonásos vígjátéka. — Prága. 11.45: Gramofon. 12.30: Gramofon. 16.30: Gramofon. 18.50: Gramofon. 20.25: A 28. gyalogezred hangversenye. 21.45: Kvapil énekesnő. 22: Rádiózenekar. — Svájc Romand adó. 17: Kis rádiózenekar. 21: Milanci trió. 21.50: Zenés kabaré. 23.10: A Népszövetség munkája. 23.30: Jazz.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS felel.

PALESZTINA

utazások, igen kedvező feltételekkel, rendezi:

HAMBURG-AMERIKALINIE

S. A. R.

Mérsékelt utiköltség

Constanca—Haifa—Constanca között. Jelentkezések, információk, kizárólag:

KUNSTLER VIZUM- és Utazási Irodában Aradon

Bul. Regina Maria 24. Telefon 86. szám.

Ha mulatságot, bálát, ha klub vagy magánestélyt, ha egyesületi ünnepélyt rendez ne okozzon gondot a zenekarszerzése olcsón elsőrendű hangulatos jazz vagy cigányzenekart szerződtet

Székely István ügynöksége Arad, Str. Gh. Popa 8.

Kívánatra külön zongoristát, vagy 2-3 tagú kis zenekart ad fáradságot, gondot és pénzt takarít meg, ha Székely István ügynökségéhez fordul! 818

„OLLA“ prophylaktikus készítmény, vegyileg és mikroszkópiailag ellenőrizve a lehető legnagyobb garanciát nyújtja. Ügyeljen az „OLLA“ névre!

NYILTTÉR.

E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Özv. Becker Jánosné szül. Feuerschwänger Katalin, mint mélyen süjtött hitves, valamint Becker Katalin férj. Dekker Ödöné, Becker Eleonora, férjezett Waritz Sándorné, Becker Anna, férjezett Jurányi Edéné mint szerető gyermekei, valamint számos rokon, ismerősei és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejthetetlen jó férj, testvér, apa, nagypapa, rokon, jóbarát és ösmerős

Becker János

gróf Zelensky uradalom számítás

f. évi október hó 28-án, reggel 8 órakor, életének 51-ik évében rövid, de kínos szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 29-én délután fél 3 órakor fognak a buttyini gyászházból a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni. 4066

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunyt-nak lelki üdvéért f. hó 30-án, délelőtt 8 órakor fog a buttyini róm. kath. anyaszentegyházban az egek Urának bemutatni.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen! Zimbru. 1933. október 28.

Özv. Feuerschwänger Ferencné szül. Hebtner Erzsébet, anyós. Becker József, Becker Károly, Becker György testvérei, Jurányi Ede, Waritz Sándor, Dekker Ödön vejei, Jurányi Eleonora, Jurányi Ede, Dekker Márta unokái.

Házsz

Ingatlanforgalmi iroda
Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 20-22. szám.

ALAPITVA: 1919.

OLCSÓ INGATLANAJÁNLATAI:

Három uccára nyíló sarokház nagyforgalmu vegyeskereskedéssel, 2 szobás lakással, kerttel, mélyen lezártított árban — 72 000 lejt.

Városi kertészet közelében kertés ház 2 szobás lakással, füvezett folyóval, 44 000 lejt eladó. 20 000 lejt készpénzzel átvethető, a hátralévő összeg kamatmentesen 300 lejes havli részletekben fizethető.

Rómán templomtól 1 percnyi távolságra magassírdaszintes ház 8 drb. 3. 2 és 1 szobás lakással, 55.000 lejt jövedelemmel 325.000 lejt.

Főtéren emeletes ház 4 üzlethelyiséggel és 10 lakással 3 millió lejt.

Ugyanott emeletes ház 14 lakással és 2 üzlettel, nagy bérjövdelemmel, 2 millió 700 000 lejt.

Katholikus gimnázium közelében földszintes ház 1 üzlettel és 6 lakással 550 ezer lejt.

Ugyanott 6 lakással — részben fürdőszobás — 330.000 lejt.

Gyermekórház közelében magassírdaszintes ház 4 szobás lakással, esslingeni rollós ablakkal, kerttel, 180.000 lejtért eladó, átvételhez fél vételár elegendő, a többi havi 2000 lejes részletekben kamatmentesen fizethető.

V. Szabadság-térhez egészen közel jó karban lévő földszintes ház 6000 lejt havi jövedelemmel, 350.000 lejt.

Piac-térhez egészen közel új földszintes ház 6 drb. uccai lakással, 6500 lejt havi jövedelemmel, 550.000 lejt.

Ezekon kívül a főtéren és a város összes uccáiban bér-, magán-, és üzletházak, villák, telkek 100 000 lejtől 6 millió lejes árákig eladók.

Pénzkölcsönöket betáblázásra, valamint folyószámlakölcsönöket folyósítanak. 4044

KERESEK silskin csikó és perzsabundákat, férfi és női kabátokat, figurális porcellánokat, ezüst tárgyakat, 6 és 12-es ezüst evőeszközöket, gyári ebédő és toázzónyegeket, perzsa - szőnyeget, szobaberendezéseket, varrógépeket, vitrineket, stb. SALCONE bizom fiz. Arad. Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Teuman-pal

Krupp autobus chassis nyersolajjal

óriási üzem megtakarítás, világ-szen-szenzáció, romániai vezérképvislet:

A. Kálmán R.-T., Arad

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

HÁZASSÁG.

ARVALEANY VAGYOK, birtokos családból, férjhezmenők. Existenciával bíró férfiak, vagy olyanok, akik benőtülnek, irjanak bizalommal NAGY JENŐ huszonégyéves fennálló házassági irodájához, Budapest, Rákóczi-ut 57-58/b. 334

NYUGDIJKÉPES férfi, magánvagyonnal bír, nőstíne. Gyermekszerető hölgynek tevélyeskedéssel szolgál: NAGY JENŐ Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét/b. 335

● **Idősebb önálló kereskedő**, iroda, teljesen berendezett háztartással, megfelelő koru, intelligens, egészséges izr. hölgygel nősülés céljából megismerkedne. Érdeklődők szíveskedjenek kimerítő közleményeket, pontos címmel, lehetőleg visszaküldendő fényképpel sub. Bánát 1938-as Aradi Közlöny kiadójába küldeni. 4037

ALKALMAZÁS.

SZOBALÉNY jó bizonyítványokkal felvétetik, Szerényi, v. Teleky-u. 9 4062

MŰSZAKI RAJZOLÓT keresünk alkalmi munka elvégzésére. Cím az Aradi Közlöny kiadójában 372

ALKALMAZUNK Urakat és Hölgyeket jelentékeny havi jövedelemmel a világ-hírű Chrysler-Plymouth és Dodge autómobilok, Dodge-Brothers teherautók, autóbuzsok és mezőgazdasági gépek részletes eladására. Részletek Perrynál, Cluj, Regina Maria 53. 378

LAKÁS.

Központi fűtéssel ellátott modern háromszobás lakás v. Erzsébet-köruton november 1-re kiadó. Érdeklődni Madár építésznel lehet Bul. Carol (Erzsébet-körut) 47/a.

V. TÖKÖLY IMRE-uccában szépen burtozott szoba azonnal kiadó. — Cím: Garai butorüzletben. 4036

3 SZOBAS, fűrdőszobás kerti lakás kiadó, v. Magyar-ucca 20. sz. 4088

KÜLÖN lépcsőházi bejárattal három szoba, előszobás gargon lakás butorozva azonnal kiadó, volt Perényi-ucca 4. 1. emelet. 4041

MOSOCZI-TÉLEPEN magánház azonnalra kiadó. Érdeklődni Mosóczi-telepen, Str. Petru Rareş 80. szám. 4140

NOVEMBER 1-re kiadó 2 szobás udvar lakás mellékhelyiséggel. Cím Str. Penes Curcanul (Lövész-ucca) 18. 4088

KÉTSZOBÁS lakás mellékhelyiségekkel, vízvezetékkel kiadó Str. Ghiba Birta (Kórház-ucca) 44. 4059

KÉT SZOBÁS, parkettás, előszobás, fűrdőszobás lakás uccai földszintes, azonnalra kiadó. Str. Cosbuc No. 1. (Wesselyni-ucca). 4088

KIADÓ a Banca Remănească palotában 1 ötszobás, 2 négy szobás és 1 háromszobás modern lakás november 1-ére. 3714

NÉGY UCCAI SZOBA, elő-, fűrdőszoba és mellékhelyiségekkel álló földszintes lakás Str. Horia 4. szám (volt Szántay-palota) alatt, november 1-től kiadó. 3558

EGY ÉS KÉTSZOBÁS lakás előszobával, v. Flórián-ucca 35. sz. 4067

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

Kiadó I-ó emeleti négy szobás modern lakás. Salacz-u. 9. sz. nov. 1-től. Bővebbet a házmesternél

3 és 4 szobás

modern lakások kiadók november 1-re. Strada Mărăşeşti 1. (v. Kossuth- és Baththyány-ucca sarok.) 4009

VÉTEL ÉS ELADÁS.

KERESK MEGVETELRE városi bündát, közepetmetre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4070

PERZSA, silskin, csikó, mormotta. stb. bündák, szőrmebéléses férfi és női kabátok, komplett művekből álló könyvtár, lexikonok, perzsa szövegek, zongorák, szobaberendezések, 12 személyes esüst evőkészlet, vitrinek, antik szalon, dísz-tárgyak stb. kaphatók SALGONÉ bizom. üzletében Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Előszobafal,

vilányiámpák, állólámpa, consoltükör, réz és fakarnisok eladók. Megtekinthető 9-11 és 1-4 óra között v. Erzsébet-körut 49. II. em. törvényszékkel szemben. 4039

ALKALMI BUTOR VASARLAS kb. 6000 lejtől, modern uri szoba, világos hálószobák 3580 lejtől, fehér konyhabutor 1600, garnitúrák, ebédlő plusz divány, szalon, Singer varrógépek, matracok, rugany betétek, osillárok, kasszák, zongorák, festmények, szőnyegek, vitrinek 450 lejtől, antik butorok, pathéfonok 600 lejtől, írósztalok és egyéb dísz-tárgyak. Ézüstöt, aranyat, briliánst, szőnyeget, dísz-tárgyakat, zongorát, pianinót a legmagasabb napi áron vesszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári Zálogház folyósítja. — Meghosszabbításokat a legolcsóbban vállalunk „COMISSIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 18, Dacia kávéház mellett.

KÉSPÉNZÉRT MEGVESSZÜK minden eladó dolgot „COMISSIO” Dacia-kávéház mellett

Butor! Jóminőségű francia Schwab műasztaloknál v. Sarló-u. 30. sz. olcsón eladó.

Őszai ruhákat, kabátokat legszobban fest, tisztít, valamint gallérokat legolcsóbban fényszer. 3168

KNAPP
v. Weitzer-u. 11. modernül berendezett vállalat v. Magyar-u. 10.

Tűzfizettségletét

legolcsóbban **Menczer Tibor** fatelepen szeretheti be Str. Dorobantilor (Urbán L-u.) 30

Pénzt váltson be **briliáns ókszerre, aranyra, ezüstre** Hartmann Kálmán ékszerész-nél Arad, Minorita-palota. — Dus választék. 3985

Eladók: Gyönyörű koloti selyemperzsa-szőnyegek, szép világos komplett hálószoba, 8x4 argamán szőnyeg, szép mokket garnitúra, ebédlők, uriszoba, ampir vitrin, festmények, vitrintárgyak, gobleink, osillárok, egyes szekrények. — Vesszünk aranyat, ezüstöt készpénzért. — Keresünk sürgősen megbízóinknak modern ebédlőt, hálószobát, ezüst-tárgyakat, szőnyeget, esüst evőkészletet „Ars” bizom. üzlet, Str. Eminescu 80. Ortutay-palota.

ÜZLETEK.

LIBERA PRACTICAVAL rendelkező fogorvos, társulna fogással. Jól felszerelt rendelő vezetését fixre is vállalja. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4089

TIZENÖT—HUSZEZER lei kölcsön ellenében alkalmazást kaphat hölgy vagy nyugdíjasnak előnyös — Ajánlatok az Aradi Közlöny kiadójába keretnek. 4055

FATELEPHEZ kisebb tőkével közreműködő társat keresek v. Kossuth-ucca 40 Duvák. 4053

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

KIADÓ MALOM

Borosjenőn az állomáshoz közel, jó buzatermő vidéken, kereskedelmi és válm henger motormalom, garancióval **berbeadó.** 4002
Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

BRISTOL... BRISTOL... BRISTOL

Szálloda Budapest Dunapart,

árban és szolgáltatásban vezet!

Szoba teljes ellátással személyenként

napi 12.— pengőért

HATSCHKE

Ingatlanforg. irodája Str. Eminescu (Deák F.-u.) 2. I. em. (Lakás ugyanott).
Előnyös ingatlanajánlatok:

1. **V. Erzsébet-köruton** kétemeletes, 3, 4, 5 szobás, parkettás, fűrdőszobás lakásokkal, 1.650.000
 2. **Főtérre** nyíló, forgalmas uccában kétemeletes, 12 bérléménnyel, 3, 4, 5 szobás, fűrdőszobás lakásokkal, 275.000 hozam, 2.500.000
 3. **Kulturpalotához** közel emeletes, 5 lakásos, részben parkettás, fűrdőszobásak, 1.100.000
 4. **Központban** kétemeletes, 16 bérléménnyel, üzlethelyiségekkel, részben parkettás, fűrdőszobás lakásokkal, 320.000 hozam, 2.650.000
 5. **Főtéren** kétemeletes, 7 lakásos, modern (2 és 3 szobás, parkettás, fűrdőszobásak) üzlethelyiségekkel, 6 hozam, 2.400.000
 6. **Üzletvezetés** táján üzletes bérház 17 bérléménnyel és raktárhelyiségekkel, 132.000 hozam, 900.000
 7. **Színházhoz** közel emeletes, üzletes sarokház 11 bérléménnyel, 115.000 hozam, 900.000
 8. **V. Szabadság-térhez** 2 percrenyire emeletes, 2 uccára nyíló, 8 bérléménnyel, 650.000
 9. **Belváros** forgalmas főuccájában két emeletes, 6 bérléménnyel, 1.500.000
 10. **V. Szabadság-térhez** közel emeletes, 2 és 3 szobás, fűrdőszobákkal, 575 ezer
 11. **V. Ferenc-tér** táján 2 uccára nyíló, 3x3, 3x2 szobás, városi víz, Shone csa torna, 600.000
 12. **V. Thököly-térhez** közel 2 uccára nyíló, 6 lakásos, (3, 2 és 1 szobásak, részben fűrdőszobahelyiséggel), házmesterlakás, városi víz, 50.000 hozam, 450.000
 13. **Belvárosban**, központhoz közel, 10 lakásos, részben fűrdőszobával, 320.000
 14. **V. Thököly-térhez** közel adómentes, 2x3 szobás, fűrdőszobákkal, essinzeni redőnyökkel, alkalmi árban, 460.000
 15. **V. Deák Ferenc-ucca** közelében 1x3 szobás, fűrdőszobás, 1x2, 4x1 szobás, 320.000
 16. **V. Thököly-térhez** közel adómentes, 1x2 szobás, fűrdőszobás, 2x1 szobás, 200.000
 17. **V. Mikos Kelemen-ucca** táján 1x2, 1x1 szobás, istállóval, 185 öl telekkel, 120.000
 18. **Üzletvezetés** táján jókarban 2x2 2x1 szobás, 170 öl telekkel, 160.000. Átvehető 125.000 készpénzzel
 19. **Belvárosban** 2 szobás, elő, fűrdőszobahelyiséggel, városi víz, 120.000
 20. **V. Bercsényi-ucca** táján 4x1 szobás, 1x2 szobás, 120.000
 21. **Ugyanott** adómentes, 1x2, 1x1 szobás, 120.000
- Azonkívül egyéb magán-, bér- és üzletházak, 50.000-tól 5 millióig, továbbá telkek, földek, stb. eladására vannak megbízásaim.
- Pénzkölcsönököt ingatlanokra első helyen való betételezésre, folyószámlára biztosítékkal, árszalamb-mentes folyósítottak.
- Bankkönyvek, valamint adóbonok (Bon de Impozit) vételét és eladását közvetitem.
- Tőkebefektetésre alkalmas**
- Jó karban levő több lakásos BÉRHÁZ 20 százalékos jövedelemmel, áron alul, 230.000 lejtért. — Egy belvárosi adómentes modern URI MAGÁNHAZ parkettás szobákkal, 300.000 lejtért. — Valamint a központban jól jövedelmező emeletes BÉRHÁZAK olcsón eladók.
- BOROSS-ügynökségnél**, Strada Brătianu v. Weitzer János-ucca 21. sz. 4056
- Volt Deák Ferenc uccához közel, minden komforttal megépített, gyönyörű szép **adómentes villa**
- 5 szobás lakás, hall- és parkkal, 760.000 Lejtért eladó. — Egyben közlöm, hogy minden eladó házra van megbízásom a városban Bővebbet Kics Lajos „Uranul” ingatlan irodája, v. rosházával szemben, Bul. Reg. Ferdinand 1. sz. I. em.

(24)

Az Aradi Közlöny folytatásos regénye

Copyright by ARADI KÖZLÖNY

En a jövő vándormadara vagyok, költözködöm az évszázadok messziről integető tájainak napsütése felé. De értem Dorothy Lanet, aki tegnap alkonyatkor azt mondta nekem egy lótuszvirágos feketezöld tó partján:

— Nézzen a víz fenekére, Asuki Holo. Nem vágyik oda?

Barnafoltos aranyhalak villantak fel elsuhanóban a mocsatok álomvilágában, ringó lótuszok alatt, a mélység hívott és e percben ostobának, hidegnek és cáltalannak találtam a magasságokat. Dorothy Lane pedig szép volt az alkonyfényben, mint maga az ismeretlen veszedelem, a véstjóslo sejtetem, a titok kozmikus árnyéka. Minden férfinak bele kellett volna bomlania ebben a percben és bennem is megmagyarázhatatlan férfiüszönök mozgolódtak valahol lelkem hináros, aranyhalas, lótuszos tavának mélyén.

— Látja, mi maradunk, mondta mély hangján csendesen Dorothy Lane.

Nem értettem, kire gondolt.

— Maradunk a két újjászülető japán haza között, halálbasülyedő végzetnek odadobott ősi szigeteken. Tudja, milyen szép ez?

Most már megértettem.

— Tudom.

Ebben az egy szóban megtagadtam egész multamat, de nem bántam meg. A tragikus szépsége felemelőbb mindennél és én hellén scéniák fekete szárnyainak végzetsuhogását hallgattam Dorothy Lane szavaiban.

— Nem leszünk sokan. Néhány daimio, néhány aino.

Milyen távolságokat adott ezzel a két szóval. A földkerekség legősibb, leggőgösebb főiri családjai és a földkerekség legszegényebb, legigénytelenebb halásznépe.

— Daimiók, aino és Dorothy Lane. Mi maradunk. És az ezerháromszáz sziget mind, mind a multak szigete lesz. Élt-e ilyen mese valaha a földön?

— Nem, Dorothy Lane.

— Földregések fognak jönni, taifunok és szökőár, minden összeomlik, aztán ide süllyedünk, a tőfenékre, álmok és aranyhalak közé. Az Óceán lesz ez a tó és a mi életeink lótuszvirágok hullámsir tetején. A kagylók zugása pedig egy Dorothy nevű amerikai leányról fog megfejtethetetlen nyelven beszélni, aki daimiók és aino közti ringott alá tízezer méteres mélységbe.

Ami a multból megmaradt

A nap lebukott a hegygerinc mögött, a völgy elvesztette színeit, Dorothy Lanéból is szilhuettje maradt meg csupán, egészen valószínűtlenül.

Ekkor hirtelen emelődaruk ezrei csikorogtak bennem, gépmadarak tömegei zúgtak a világ négy tája felé, gyárszirenák orgonáltak, liftek vágattak fel a felhőkarcolók keresztmetszeteiben, irógépek millió kattogtak diktafonok előtt, rádiótelehorok és rakétarepülők szakgatták a végtelent, villamosvasutak, autók és hajók osztották apróra a földgolyót, bányák, naphőgépek, hullám és szélmotorok, turbinák ontották az energiát, városok vándoroltak át tengereken, hegyek deformálódtak termelési célok ökle alatt és Dorothy Lane ott ringatózott a mélységben, idők mélyén, évmilliókat világítva át fehér lótusztestével, rótarany sörényével.

Junius 21.

Vágyódom kertecském után. Itt naphosszat bolyonghatok a legérdekesebb emberek társaságában csodálatosan szép vidéken, angol, francia parkokban, japán kertekben, a völgy erdőseiben, a hegyhátak fenyőóriásai között. És nekem az a kicsi földdarab kell, amelyet két kezemmel kapáltam, ültettem be és öntöztem. Mi ez? A tulajdon szeretete? Ismét egy olyan tulajdonság, amelyért szegyenkeztem, amidőn felfedeztem önmagamban. Hát nem minden az enyém, aminek szépségeit feliszom szememmel, ami mindenkié?

Bucsut vettem a hercegtől. Ő ma New-Japánba indul, én Novo-Japánba.

— Azt akartam, O'Holo san, hogy néhány napot együtt töltsünk azon az imaginárius ponton, mely e két ország közt fekszik. Hogy miért akartam, arra nem tudok világos magyarázatot adni. Talán egyszer megértjük mindketten. De remélem, nem bánta meg.

— Nem.

A bucsuzásnál azt a köszönésformát adta meg nekem a herceg, amely csak daimiók nejeit illeti meg. Érthetetlen ember.

Engem egy fekete óriás víz haza repülőgépén. A keresztény négerok világszövetségének elnöke. Általában King Samnak hívják, a feketék koronázatlan királyának tekintik. Híres pilóta. Hallottam, hogy Dorothy Lanet ő vitte New-Yorkból Angliába a háború kitörésének napján. Dublin mellett egy ősi kastélyban lakik szerelme, Mary Mac Palls, aki egyben Dorothy barátnője. A lady férje féltékenységi jeleneteket rendezett, mire másnap felkerekedtek Dorothyval és két nap alatt iderépültek Berlinen és Moszkván át. Nemcsak a bőre sötét, hanem az elméje is. Meg akarom világosítani. Azért hívtam meg Novo-Kiotoba.

A halál totalizátörje

Sir Archibald Mac Palls naplójegyzetei.

Jacksonville Castle, 1927. május 3.

Ma formában voltam. Reggeli öt és nyolc óra között negyvennégy fűrt szedtem le. O'Conell és O'Cinto majd megpukkadtak. Azzal bosszantottak, hogy csak egy skótnak lehet ilyen szerencséje. Mindig skót névvel ugratnak, magam sem tudom, hol szedték fel őseim, akik hétésszáz év óta laknak Dublin környékén és mindig is bős katolikusok voltak. Kérni fogom öfelségétől, hogy a Mac helyett O betűt biggyeszthessek nevem elé, különben még a nyolcvanhetedik ükunokámat is ezzel fogják bosszantani, ha szerencséje lesz a fűrvadászatban. A breakfastnál értesültem a japánok döntő győzelméről. Ez előre látható volt. O'Conell és O'Cinto egyenként kétezer fontot fognak letejelni, ennyivel fogadták a yankeek győzelmét nálam. Három és felet tettem a japokra, canterben futottak be. Persze megint a skótok szerencséjével ugrattak, utólag azonban bevallották, hogy nem sajnálják a kétezer fontot, ennyit megért az a konokout testvérek között, amit a yankeek kaptak. Már ugysem lehetett birni velük. Lekezeltek Britanniát, mint valami szegény rokont. O'Cintonak az volt a véleménye, hogy ez sokkal jobb megoldás, mintha a latin uniót kellett volna ellenük felvonultatni, így biztosítva van a béke és Uncle Sam mégis kis fiu lett. Ha sokat fog ugrálni, most már az orosz köztársaság csap majd a körmére léniával. Mi megmaradunk a spléndid isolationben.

— Ugy van, hagyta rá O'Conell is. A háború piszkos üzlet, nem úgy, mint azelőtt, amikor még hősiesség dolga volt. Sokkal jobb így és a dominiumokat is jobban a markunkban tarthatjuk.

Eppen a délutáni bridgehez ültünk, amikor jelentették, hogy annak a hülye néger Samnek az Albatrosa megérkezett. New-Yorkból jött, Mary barátnőjét, Dorothy Lanet is magával hozta. Nem óhajtottak gázakat nyelni a kis édesek. Nem szeretem ezt a titokzatos asszonyt. Félek a sphynxektől. A néger pedig egyenesen utálok. Nagy bikaszemeit úgy meresztgeti Maryre, mintha fel akarná falni.

Sohasem reszketett még a kezem. Vadásztam Bengáliában tigrisre. Jáva hegyein orrszarvut kergettem a forró tavak bozótaiban. Tankom oroszlányomokat követett Gáo sziklái között, a tuarég sivatagban. Járatlan hegyormokról zergéket hoztam le, napokig álltam lesben utánuuk ezeröles mélységek fölött. Most reszket a kezem. És mégis, le kell írnom ezeket a sorokat, mert a halál előtt majd újra akarok élni mindent, amikor már csak ebben a krokodilbőrbe kötött könyvben fogom megtalálni elillant éveimet. Tehát: láttam Maryt, az én Marymet egy büdös néger karjaiban és még hozzá... De menjünk sorjában. Tegnap a fácskosban próbáltam ki új Birmingham-

memet, aztán a parkon át hazafelé igyekeztem. A kápolnánál szokatlan dolgot vettem észre. A falhoz létra volt támasztva, egy istállófiu zavartan ódalgott körülötte, mintha éppen az imént szállt volna le róla.

— Hát ez mi? — ripakodtam a fiura.

Nem felelt, csak nagykesőre makogott valamit nekipirulva. A létra az angyali üdvözlötet ábrázoló ablakhoz volt támasztva. Hirtelen ötlettel felmásztam rajta. Nem akartam hinni szememnek, amikor bepillantottam a kápolna félhomályába, egy ónnal határolt zöld üvegen. Mary és a néger az oltár előtt térdeltek, egymást átölelve. Töltöttem és céloztam. Az ablaküveg csörömpölve hullott be a kápolnába. Ők megrettenve ugrottak fel. Ujra céloztam. Mintha meglettem volna babonázva. Egyetlen sörét sem érte őket. A néger mintha föld nyelte volna el. Csak Mary állott ott a szüzanya képe előtt, rémület-től meredt ábrázattal. Berohantam a kápolnába. A sekrestye ajtaja zárva, a néger tehát nem menekülhetett. Végigkutattam a padosorokat, a kápolna minden zugát. Csak Mary állott ott mozdulatlanul.

— Hová bujt?

— Kicsoda?

— Az a fekete barom, aki az imént tartott karjaiban!

— Uristen! Archibald! Te elvesztetted az eszedet! Egy lélek sem volt itt rajtam kívül. Tudod, hogy reggeli imámon még a tisztelendő atyát sem türom meg. És te...

— Az én szemem nem csal. Mondd, merre szökött meg?

— Nézz körül, az ég szerelmére. A kápolna szabadon áll. Hová rejtőzhetett volna?

— Mit nézett akkor az az istállófiu?

Kirohantam a kápolnából. A fiu eltűnt. Az istállóknál csiptem el.

— Mit néztél ott a létrán? Felelj, vagy itt halsz meg!

A fiu szeméből könnyek törtek elő.

— Öljön meg, Sir. En a ladyt néztem. Minden reggel nézem, amint ott térdel az oltár előtt. Most nem tudtam a létrát idejében elrejtetni, megfeledkeztem magamról. Öljön meg, Sir. Olyan gyönyörű, amint ott térdel... én földreszállott angyalt látok benne. Szívesen halok meg. Már régóta nézem. Földreszállt angyal ő. Végezzen velem, Sir.

Látomás egy kápolnában

Nem tudtam, nevessek-e, vagy péppé verjem puskatussal, mint valami patkányt.

— Kit láttál mellette? Ott, az oltár előtt?

— A szüzanyát, Sir. A szüzanyát.

Tanácsstalanul álltam ott, az exaltált fiu előtt, felemelt puskatussal. Csálóka vízió lett volna az egész? Az én szemem, Archibald Mac Palls szemem csalt volna, amely a köszáli sast sem hibázza el?

Visszatámolyogtam a kápolnába. Mary még mindig ott állott az oltár előtt, az eltört ablaküvegen át fénykéve tűzött fehér ruháira. Földreszállt angyal. Ugy éreztem, a szerencsétlen szerelmes istállófiu igazat mondott.

— Bocsáss meg, Mary. Az a fekete állat mindig úgy néz rád. Féltékeny sohasem voltam, ezt tudod. Hogy ilyen vízióm lehessen... ki hitte volna? Reá céloztam, a fejére. A semmibe lőttem. Nem értem.

— Ha nem bizol bennem, akkor meghalok.

Olyan hangon mondta ezt, hogy most már feltétlenül hinnem kellett az istállófiunak. Magamnak nem hittem.

— Bizom benned. De azt a fekete dögöt nem fogadjuk többé, Mary.

— Akkor nem bizol bennem.

— Igazad van, Nem sértem meg. Maradjon. És jöjjön, amikor akar. Nem csoda, ha szerelmes beléd. Mindenki, még az utolsó istállófiu is.

— Nem ismerlek rád, Archibald. Miket is beszélsz? Négy gyermekem apja vagy. Hogy mond hatsz ilyeneket, itt, az ő oltárképe előtt?

— Magam sem ismerlek magamra.

(Folytatása következik.)